

Φ, φ, φει, τό, άκλιτο, το εικοστό πρώτο γράμμα του ελλ. αλφαβ.· ως αριθμητικό **φ' = 500**, **,φ = 500.000**. Το σύμφωνο *φ* προέκυψε από το χειλικό *Π* που το ακολουθούσε δασύ πνεύμα και αρχικώς γραφόταν *ΠΗ*. **I**. Μεταβολές του *φ*: **1.** σε Αιολ., Δωρ. και Ιων., η δασεία συχνά αποβάλλεται και το *φ* γίνεται *π*, όπως σε *άσπάραγος σπόγγος σπυράς* αντί *άσφάραγος σφόγγος σφυράς*, ενώ οι Αττ. χρησιμοποιούσαν *φ* αντί *π*, όπως *φανός, φάτρα* αντί *πανός πάτρα*. **2.** σε Αιολ., Δωρ. και Ιων. *φ* μερικές φορές τοποθετείται αντί *θ*, όπως *φήρ φλάω* αντί *θήρ θλάω*. **II**. Παλαιότεροι ποιητές μερικές φορές θεωρούσαν το *φ* ως σύμφωνο διπλό, επομένως βραχύ φωνήεν πριν από αυτό γίνεται θέσει μακρό, όπως *ῥφιος, Ζεφύριος* σαν να ήταν *ῥπφιος, Ζεπφύριος*. **φᾱ**, Δωρ. και ποιητ. αντί *ῥφη*, β' ενικ. αόρ. β' του *φημί*. **φᾶνθεν**, εκτεταμ. αντί *φάνθεν*, Επικ. αντί *ἐφάνθησαν*, β' πληθ. Παθ. αορ. α' αντί *φαίνω*. **φᾶντερος, -α, -ον**, Επικ. συγκρ. του *φαινός*, λαμπρότερος, σε Ανθ.· υπερθ. *φᾶντατος, -η, -ον*, λαμπρότατος, σε Ομήρ. Οδ. **φᾶγέιν** και **φᾶγέμεν**, Επικ. αντί *φαγεῖν*. **φᾶγεῖν**, απαρ. του *ῥφαγον*, χωρίς ενεστ. σε χρήση, χρησιμ. ως αόρ. β' του *ῥσθίω*. **I. 1.** τρώω, καταβροχθίζω, *φαγέμεν καὶ πιέμεν*, σε Ομήρ. Οδ.· *φαγεῖν τε καὶ πιεῖν*, σε Αριστοφ. κ.λπ.· με γεν., τρώω μέρος από κάποιο πράγμα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** τρώω, καταβροχθίζω, σπαταλώ, στο ιδ. **II**. στην Κ.Δ. εμφανίζεται ένας μέλ. *φάγομαι*, β' ενικ. *φάγεσαι*. **φάγες**, Επικ. β' ενικ. του *φαγεῖν*· **φάγησι**, Επικ. γ' ενικ. υποτ. **φάγος[ᾱ]**, ὁ, λαίμαργος, σε Κ.Δ. **φάγωντι**, Δωρ. αντί *φάγωσι*, γ' πληθ. υποτ. του *φαγεῖν*. **φάε**, Επικ. αντί *ῥφαι*, γ' ενικ. προστ. του *φάω*. **φᾶεθοντίς, -ίδος**, ποιητ. θηλ. του *φαιέθων*, λαμπερή, σε Ανθ. **φᾶέθω (φάω)**, **I**. λάμπω, απαντάται μόνο στη μτχ. *φαιέθων*, λαμπερός, ακτινοβόλος, σε Όμηρ., Σοφ., Ευρ.· *απόλ., πάννυχκα καὶ φαιέθοντα*, νύχτες και μέρες, σε Σοφ. **II**. ως κύριο όνομα: **1.** *Φαιέθων*, ὁ, Λάμπος, ένα από τα άλογα της Ηούς, σε Ομήρ. Οδ. **2.** γιος του Ηλίου ή του Απόλλωνα, γνωστός για την αποτυχία του να οδηγήσει το άρμα του Ηλίου, σε Ευρ. **3.** ο πλανήτης Δίας, σε Κικ. **φᾶεινός**, Δωρ. και Αττ. **φᾶεννός, -ή, -όν (φάω)**· **1.** λαμπερός, λαμπρός, ακτινοβόλος, σε Όμηρ., Πίνδ., Τραγ. **2.** λέγεται για τη φωνή, καθαρή, ευκρινής, εύηχη, σε Πίνδ. **3.** γενικά, έξοχος, ιδιοφυής, σε Πίνδ. **φᾶείνω**, Επικ. ισοδ. τύπος του *φαίνω*, λάμπω, δίνω φως, λέγεται για τον ήλιο, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ. **φᾶεννός, -ή, -όν**, ισοδ. τύπος του *φαινός*. **φᾶεσί-μβροτος, -ον**· (*φάος, βροτός*, με ένθεση του *μ*.)· αυτός που φέρνει φως στους θνητούς, σε Όμηρ., Ευρ. **φᾶεσ-φόρος, -ον (φάος, φέρω)**, αυτός που φέρνει φως, σε Αισχύλ., Ευρ. **φάθι ή φαθί[ᾱ]**, προστ. του *φημί*. **Φαίᾱξ, -ᾱκος**, Ιων. **Φαίᾱξ, -ηκος, ὁ**, Φαίακας· ήταν οι ομηρικοί κάτοικοι στο νησί της Σχερίας (δηλ. στην Κέρκυρα), σε Ομήρ. Οδ. **φαιδιμόεις, -εσσα, -εν**, ισοδ. τύπος του επόμ., σε Ομήρ. Ιλ. **φαιδίμος, -ον και -α, -ον (φάω)**· **1.** λαμπερός, λέγεται για τα μέλη του ανθρώπινου σώματος, πιθ. σε συσχέτιση με την κοινή χρήση του λαδιού, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ., Πίνδ. **2.** λέγεται για τους ήρωες, περίφημος, ένδοξος, σε Όμηρ., Αισχύλ. **φαιδρό-νους, -ουν**, με λαμπρό εύθυμο φρόνημα, σε Αισχύλ.

φαιδρόομαι, Παθ., λάμπω από χαρά, σε Ξεν.

φαιδρός, -ά, -όν (φάω)· **1.** λαμπερός, κεφάτος, σε Αισχύλ.· αφρώδης, λέγεται για νερό, σε Ανθ. **2.** μεταφ., γεμάτος λάμψη, εύθυμος, χαρωπός, σε Σόλωνα, Τραγ., Ξεν.· επίρρ. -δρῶς, με χαρά, με κέφι, σε Ξεν.· ουδ. πληθ. *φαιδρά* ως επίρρ., σε Σοφ.

φαιδρότης, -ητος, ή, λαμπρότητα, ευθυμία, σε Ισοκρ.

φαιδρυντής, -οῦ, ό, καθαριστής, αυτός που πλένει· θηλ. **φαιδρύντρια, ή**, σε Αισχύλ.

φαιδρύνω[ῶ], (φαιδρός)· **I.** κάνω κάτι λαμπερό, καθαρίζω, σε Αισχύλ.· *θεαί μορφὰν ἐφαιδρυναν*, μου έδωσαν λαμπερή μορφή, σε Ευρ. — Μέσ.,

χρόαφαιδρύνεσθαι, πλένω το σώμα κάποιου ώστε να γίνει καθαρό, σε Ησίοδ.

II. μεταφ., ευθυμώ, σε Αισχύλ. — Παθ., ακτινοβολώ ή είμαι γεμάτος λάμψη, σε Ξεν.

φαιδρ-ωπός, -όν (ῶψ), αυτός που έχει λαμπερό, γεμάτο ευχαρίστηση βλέμμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

φαίην, ευκτ. ενεστ. και αόρ. β' του *φημί*.

φαικάς, -άδος, ή, λευκό παπούτσι, σε Ανθ.

φαικάσιον[ᾱ], τό, υποκορ. του *φαικάς*, σε Πλούτ.

φαινόλης, -ου, ό, σχημ. από το Λατ. *raenula*, βαρύ ένδυμα που φοριέται πάνω από τα ρούχα, μανδύας, σε Κ.Δ.

φαινόλις, ή (φαίνω), αυτή που φέρνει το φως, αστραφτερή, σε Ομηρ. Ύμν.

φαίνω, Επικ. **φαείνω**, μέλ. *φᾶνῶ*, Ιων. *φᾶνέω*· ευκτ. *φᾶνοίην*, αόρ. *ἀ' ἔφηννα*,

Δωρ. *ἔφᾶνα*· Επικ. γ' ενικ. αόρ. β' *φάνεσκε*· παρακ. *πέφαγκα*· αμτβ. παρακ.

πέφηννα — Μέσ., μέλ. *φᾶνοῦμαι*, Ιων. *φᾶνέομαι*, αόρ. *ἀ' ἔφηνάμην* — Παθ.,

Ιων. προστ. *φαινέσκετο*, μέλ. β' *φᾶνήσομαι* (ποτέ *φανθήσομαι*)· Επικ. γ' ενικ.

μέλ. *πεφήσεται*· αόρ. *ἀ' ἐφάνθην*, Επικ. *ἐφᾶάνθην*, γ' πληθ. *φᾶάνθεν*, αόρ. β'

ἐφάνην [ᾱ], Επικ. γ' πληθ. *φάνεν*· Επικ. υποτ. *φανήη*, απαρ. *φανήμεναι*, παρακ.

πέφασμαι, γ' ενικ. *πέφανται*, απαρ. *πεφάνθαι*, μτχ. *πεφασμένος*, γ' πληθ. υπερσ.

ἐπέφαντο· (φάω),

A. Ενεργ. **I. 1. α)** φέρνω στο φως, φανερώνω κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ. — Μέσ.,

επιδεικνύω κάτι ως δικό μου, σε Σοφ. **β)** δείχνω εδώ κι εκεί, κάνω γνωστό,

αποκαλύπτω, φανερώνω, δείχνω, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. κ.λπ.· *γόνον Έλένη*

φαίνω, της φανερώνω ένα παιδί, δηλ. επιτρέπω να γεννήσει, σε Ομήρ. Οδ. **2.**

λέγεται για ήχο, κάνω κάτι ξεκάθαρο στο άκουσμα, κάνω κάτι να ηχεί

καθαρά, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ. **3.** κάνω κάτι ξεκάθαρο, εξηγώ, εκθέτω, σε

Ηρόδ. **4. α)** σε Αττ., καταδίδω κάποιον, κατηγορώ, προδίδω, σε Αριστοφ.·

καταγγέλλω κάτι ως παράνομο, στον ίδ. — Παθ., *τὰ φανθέντα*, πράγματα τα

οποία καταγγέλλθηκαν ως παράνομα, σε Δημ. **β)** απόλ., δίνω πληροφορίες, σε

Ξεν. **5.** *φαίνειν φρουράν* στη Σπάρτη, διακηρύσσω στρατό, καλώ τη

στρατιωτική παράταξη, σε Ξεν. **II.** απόλ., δίνω φως, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως

λέγεται για τους Διόσκουρους που έλαμπαν στον αιθέρα, σε Ευρ.· *ἀγανή*

φαίνουσ' ἑλπίς, μικρή ελπίδα που λάμπει, σε Αισχύλ. **III.** ο Όμηρ.

χρησιμοποιεί τον Ιων. αόρ. *φάνεσκε* αμτβ., φάνηκε· επίσης, παρακ. β' *πέφηννα*

είναι αμτβ., σε Ηρόδ., Σοφ., Δημ. **B.** Παθ., **I. 1.** έρχομαι στο φως, γίνομαι

ορατός, εμφανίζομαι, σε Όμηρ.· λέγεται για τη φωτιά, λάμπω φωτεινά, στον

ίδ.· συχνά λέγεται για την εμφάνιση ουρανίων σωμάτων, σε Ομήρ. Ιλ.,

Ησίοδ.· χρησιμοποιείται για την χαραυγή, *φάνη ρόδοδάκτυλος Ηώς*, σε Όμηρ.

2. χρησιμοποιείται για ανθρώπους, έρχομαι στην ζωή, *φανεῖς δύστηνος*,

γεννημένος δυστυχής, σε Σοφ.· *δοῦλος φανείς*, δείχνω να είμαι, έχω γίνει

σκλάβος, σε Σοφ.· επίσης λέγεται για γεγονότα, *τέλος πέφανται*, σε Ομήρ. Ιλ.·

τὸ φανθέν, κάτι που ἦρθε στο φῶς μια φορά, ἀποκάλυψη, σε Σοφ. κ.λπ. **Π. 1.** φαίνομαι ὅτι εἶμαι ἔτσι ακριβῶς, με ἀπαρ., ἥτις ἀρίστη φαίνεται εἶναι, σε Ομήρ. Οδ.· τοῦτό μοι θεϊότατον φαίνεται γενέσθαι, σε Ηρόδ.· το ἀπαρ. παραλείπεται, ὅστις φαίνεται ἄριστος, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ἐπίσης με μτχ.· φαίνεσθαι με ἀπαρ., ἓνα πράγμα φαίνεται να εἶναι ἔτσι ακριβῶς· με μτχ., ἓνα γεγονός εἶναι πράγματι ἔτσι ακριβῶς, ἐμοὶ σὺ πλουτέειν φαίνειαι, πλούσιος μου φαίνεσαι, σε Ηρόδ.· ἀλλά, εὖνοος ἐφαίνετο ἑὸν, εἶχε πράγματι ευνοϊκὴ διάθεση, στον ἰδ.· φαίνεται ὁ νόμος βλάπτων, ὁ νόμος πράγματι βλάπτει, ἀλλά, φαίνεται ὁ νόμος ἡμᾶς βλάψειν, φαίνεται σα να μας βλάπτει, σε Δημ.· με τη μτχ. να παραλείπεται, Κᾶρες ἐφάνησαν (ενν. ὄντες), ἦταν πράγματι Κάρες, σε Θουκ.· τί φαίνομαι (ενν. ὄν); πῶς φαίνομαι, μοιάζω;, σε Ευρ. **2.** σε διάλογο, φαίνεται σοι ταῦτα; σου φαίνονται αὐτά να εἶναι ἔτσι; δεν εἶναι ἔτσι αὐτό; ἀπόκριση φαίνεται, ναι, σε Πλάτ.· (τοῦτο) φῆς εἶναι; ἀπόκριση φαίνομαι (ενν. λέγειν), σε Ξεν. **3.** οὐδαμοῦ φανῆναι, Λατ. nullo in loco haberi, σε Πλάτ.

Φαίνων, ὁ, ἓνας πλανήτης, Λάμπος, ὁ δικός μας Κρόνος, σε Κικ.

φαιός, -ά, -όν, σταχτής, μουντός, γκριζός, Λατ. fuscus, σε Πλάτ.

φαιο-χιτών[ι], -ωνος, ὁ, ἡ, αὐτός που φορά χιτῶνα με χρῶμα σταχτί, σε Αισχύλ. (δεύτερη συλλ. μακρά, σαν να ἦταν φαιοκίτων, βλ. [X](#), [γ](#)).

φάκελος[ᾱ], ὁ, δέσμη, δέμα, Λατ. fasciculus, σε Ηρόδ., Ευρ.· ὕλης φάκελοι, Λατ. fascines, σε Θουκ.

φακῆ, -ῆς, ἡ, πᾶτο με φακές (φακοί), σούπα φακές, σε Αριστοφ.

φακός, ὁ, φακὴ καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς, σε Ηρόδ. κ.λπ.

φάλαγγιδόν, ἐπίρρ. (φάλαγξ), σε φάλαγγες, σε Ομήρ. Ιλ., Πολύβ.

φαλάγγιον, τό, = φάλαγξ III, σε Πλάτ., Ξεν.

φάλαγγομάχεω, μέλ. -ήσω, μάχομαι σε φάλαγγα· γενικά, μάχομαι στις παρατάξεις του στρατοῦ, σε Ξεν.

φαλαγγο-μάχης[μᾱ], -ου, ὁ (μάχομαι), κάποιος που πολεμᾷ στη φάλαγγα, σε Ανθ.

φάλαγξ[ᾱ], -αγγος, ἡ, I. 1. γραμμὴ μάχης, παράταξη μάχης, σε Ομήρ. Ιλ.· κυρίως στον πληθ., οἱ τάξεις του στρατοῦ, στο ἰδ., Ησίοδ. **2. α)** φάλαγγα, δηλ. το βαρέως οπλισμένο πεζικὸ (ὀπλῖται), στη γραμμὴ της μάχης, σε Ξεν. κ.λπ.· ὁ σχηματισμὸς της φάλαγγας διέφερε· ἡ σπαρτιατικὴ γραμμὴ μάχης στην Τεγέα εἶχε βάθος οκτὼ στρατιωτῶν, σε Θουκ.· ἡ θηβαϊκὴ στο Δῆλιο εἴκοσι πέντε, στον ἰδ.· ἡ φάλαγγα τελειοποιήθηκε ἀπὸ το Φίλιππο το Μακεδόνα. **β)** λέγεται γιὰ το κυρίως σῶμα, κέντρο ἀντίθ. πρὸς τὰ ἄκρα (κέρατα), σε Ξεν. **γ)** στρατόπεδο, σε Ξεν. **II.** στρογγυλὸ κομμάτι ἀπὸ ξύλο, κορμὸς δέντρου, κούτσουρο, σε Ηρόδ. **III.** δηλητηριώδης ἀράχνη (πρβλ. [φαλάγγιον](#)), σε Αριστοφ. (ἀμφίβ. προέλ.).

φάλαινα, βλ. [φάλλαινα](#).

φάλακρόομαι, Παθ., γίνομαι φαλακρός, σε Ηρόδ.

φάλακρός, -ά, -όν (φαλός), φαλακρός στο κεφάλι, φαλακρός, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.· πρόσωπον φαλακρόν, σε Ευρ.

φάλανθος[φᾱ], -ον (φαλός), φαλακρός στο μέτωπο ἢ ἀπὸ μπροστά, σε Ανθ.

φάλαντίας, -ου, ὁ, φαλακρός ἀντρας, σε Λουκ.

φάλαρα[ᾱ], τά (φάλος)· I. κοσμήματα στις ἄκρες της περικεφαλαίας στα ὁποῖα δένονταν οἱ ἱμάντες που περνοῦσαν ἀπὸ το σαγόνι, σε Ομήρ. Ιλ.· ἐνικ., φάλαρον τιάρας, μέρος της περικεφαλαίας τῶν παλιῶν Περσῶν βασιλιάδων, σε Αισχύλ. **II.** κοσμήματα ἢ χαλινάρια ἀπὸ μέταλλο, που χρησιμοποιοῦνταν γιὰ νὰ καλύψουν τις γνάθους τῶν ἀλόγων, Λατ. phalærae, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.

φᾱλᾱρίς, -ίδος, **Ιων. φαληρίς, ἡ (φαλᾱρός)**, φαλαρίδα, πουλί που ζει κοντά σε λίμνες· ονομάζεται έτσι από το λευκό φαλακρό κεφάλι του, σε Αριστοφ.

φᾱλᾱρον[φᾱ], τό, βλ. **φάλαρα**, τά.

φᾱλᾱρος[φᾱ], -α, -ον (**φᾱλός**), αυτός που έχει λευκές κηλίδες, *ὁ κύων ὁ φάλαρος*, σκύλος με λευκά σημάδια, σε Θεόκρ.

φᾱληριάω (φᾱλᾱρος), έχω λευκές κηλίδες, *κύματα φαληριόωντα*, κύματα στολισμένα με λευκό αφρό, σε Ομήρ. Ιλ.

Φάληρον[ᾱ], τό, Φάληρο, το δυτικό λιμάνι της Αθήνας· **Φαληροῖ**, στο Φάληρο, σε Ξεν.· **Φαληρόθεν**, από το Φάληρο, σε Πλάτ.· **Φαληρόνδε**, στο Φάληρο, σε Θουκ.· **Φαληρεύς**, -έως, ὁ, κάτοικος του Φαλήρου (Φαληρέας), σε Ηρόδ.· **ἐπίθ. Φαληρικός**, -ή, -όν, σε Αριστοφ.

φᾱλῆςήφᾱλης, -ῆτοςή-ητος, ὁ, = *φαλλός*· ως θεότητα, Φαλής, σχετικός με τη λατρεία του Βάκχου, σε Αριστοφ.

φᾱλλαινα (ὄχι *φάλαινα*), ἡ, φάλαινα, Λατ. balaena, σε Βάβρ.· απ' όπου χρησιμοποιείται για κάθε κήτος, Λατ. bellua, σε Αριστοφ.

φαλλικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αυτός που ταιριάζει στο *φαλλόν*· *τὸ φαλλικόν* (ενν. μέλος), φαλλική ωδή (τραγουδί), σε Αριστοφ.

φαλλός, ὁ, αρσενική μεμβράνη, φαλλός, σύμβολο γονιμότητας σε πομπές κατά τη διάρκεια των Βακχικών οργίων, ως έμβλημα της παραγωγικής δύναμης της φύσης, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

φᾱλός, -ή, -όν (φάω), λαμπερός, λευκός.

φᾱλος[ᾱ], ὁ, μέρος της περικεφαλαίας που φορούσαν οι Ομηρικοί ήρωες, είτε η μεταλλική ράχη στην οποία στηριζόταν το λοφίο (*λόφος*) ή (μάλλον) η κορυφή της περικεφαλαίας· *ἐπειτα, ἀμφίφαλος κυνέη*, περικεφαλαία που είχε μια κορυφή πίσω και μια μπροστά.

φάμα, Δωρ. αντί *φήμη*.

φαμέν, εγκλιτ. **I.** α' πληθ. ενεστ. του *φημί*. **II.** *φάμεν*, Επικ. αντί *ἔφαμεν*, α' πληθ. αόρ. β'.

φάμενος, μτχ. Μέσ. αορ. β' του *φημί*.

φάν, ποιητ. αντί *ἔφησαν*, γ' πληθ. αόρ. β' του *φημί*.

φάναι[ᾱ], **I.** απαρ. του *φημί*. **II.** *φᾶναι*, απαρ. αορ. α' του *φαίνω*.

φᾶναῖος, -α, -ον (φανή), αυτός που δίνει ή φέρνει φως, σε Ευρ.

φᾶνείην, ευκτ. Παθ. αορ. β' του *φαίνω*.

φανεῖμεν, ποιητ. αντί *-εῖημεν*. α' πληθ. Παθ. αορ. β' του *φαίνω*.

φᾶνείς, μτχ. Παθ. αορ. β' του *φαίνω*.

φάνεν, Επικ. **I.** γ' πληθ. Παθ. αορ. β' του *φαίνω*. **II.** *φᾶνέν*, ουδ. μτχ.

φᾶνερό-μῖσος, -ον, αυτός που μισεί φανερά, σε Αριστ.

φᾶνερός, -ά, -όν και -ός, -όν (φαίνω)· **I. 1.** ορατός, κατάδηλος, εμφανής, σε Ηρόδ., Αττ.· *φανερός εἰμι*, με μτχ., *φανεροὶ εἰσι ἀπικόμενοι*, είναι γνωστό ότι έχουν έρθει, είναι εμφανές, σε Ηρόδ.· ομοίως, *φανεροὶ γιγνόμενοι ὅτι ποιοῦσιν*, σε Ξεν. **2.** ανοιχτός, λέγεται για δρόμο, σε Ηρόδ. **3.** *φανερά οὐσία*, αληθινή περιουσία αντίθ. προς τη χρηματική (*ἀφανής*), σε Δημ. κ.λπ. **4.** λέγεται για τις ψήφους, *φανερά ψήφω*, με ανοιχτή ψηφοφορία, αντίθ. του *κρύβδην* (μυστική), σε Θουκ. κ.λπ. **5.** *ἐπίρρ. -ρῶς*, φανερά, εμφανώς, σε Ηρόδ., Αττ.· συγκρ. *φανερώτερον*, σε Θουκ.· *τὸ φανερόν* συχνά συνοδεύεται με προθ., ως *ἐπίρρ., ἐκ τοῦ φανεροῦ*, φανερώς (φανερά), σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *ἐντῷ φανερῷ*, σε Ξεν.· *ἐς τὸ φανερόν*, σε Θουκ. **II.** λέγεται για θεούς, αναγνωρισμένος, σε Ηρόδ.· λέγεται για ανθρώπους, διακεκριμένος, έγκριτος, διαπρεπής, έξοχος, σε Σοφ., Θουκ.

φᾶνερό-φίλος, -ον, αυτός που αγαπά φανερά ανοιχτός φίλος, σε Αριστ.

φᾶνερῶω, μέλ. -ώσω (φανερός)· **I.** κάνω κάτι φανερό, σε Κ.Δ. **II.** κάνω γνωστό ή περίφημο — Παθ., γίνομαι τέτοιος, σε Ηρόδ.

φᾶνή, ἡ (βλ. [φᾶω](#)), πυρσός· περιφορά πυρσού, όπως γινόταν στα Βακχικά ὄργια, σε Ευρ.

φᾶνήη, Επικ. αντί φανῆ, Παθ. αόρ. β' αντί φαίνω· φάνηθι, προστ. φανήμεναι, Επικ. αντί απαρ. φανῆναι.

φᾶνιον, τό, υποκορ. αντί φανός, σε Ανθ.

φᾶνοίην, ευκτ. μέλ. του φαίνω.

φᾶνός, -ή, -όν, I. 1. φωτεινός, λαμπρός, σε Ξεν.· τὸφανόν, λαμπρότητα, φως, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για ενδύματα, πλυμένα, καθαρά, σε Αριστοφ. **II. 1.**

μεταφ., φωτεινός, εύθυμος, σε Αισχύλ., Πλάτ. **2.** πασιφανής, σε Πλάτ. **3.**

επίρρ. -νῶς, σαφώς· υπερθ. φανότατα, σε Λουκ.

φᾶνός, ὁ (φᾶω), πυρσός από ξύλα κλήματος, σε Ξεν.· πρβλ. [πᾶνός](#).

φαντάζομαι, Παθ., μέλ. φαντασθήσομαι, αόρ. α' ἐφαντάσθην· **1.** όπως φαίνομαι, γίνομαι ορατός, εμφανίζομαι, φαίνομαι, σε Ηρόδ., Ευρ. **2.**

επιδεικνύομαι, υπερηφανεύομαι, Λατ. se ostentare, σε Ηρόδ. **3.** φαντάζεσθαι τινι, κάνω τον εαυτό μου να μοιάζει σε κάποιον, σε Αισχύλ. **4.** σε Αριστ. = συκοφαντεῖσθαι, κατηγορώ κάποιον.

φαντασία, ἡ, φαντασία, η δύναμη με την οποία ένα πράγμα παρουσιάζεται (φαίνεται) στο μυαλό (το αντικείμενο που αναπαρίσταται νοητικά αποκαλείται φάντασμα), σε Πλάτ., Αριστ.

φάντασμα, -ατος, τό (φαντάζω), = φάσμα, **I.** εμφάνιση, φάντασμα, σε Αισχύλ., Ευρ.· ὄραμα, ὄνειρο, σε Θεόκρ. **II. 1.** στη φιλοσοφία, βλ. [φαντασία](#). **2.** απλή απεικόνιση, όχι πραγματικότητα, σε Πλάτ.

φάντες, ονομ. πληθ. μτχ. αορ. β' του φημί.

φαντί, Δωρ. αντί φασί, γ' πληθ. του φημί.

φάο, Επικ. αντί φάσο, ενεστ., μέσ. προστ. του φημί.

φάος, τό, γεν. φάεος (φάους), δοτ. φάει· Επικ. ονομ. και αιτ. πληθ. φάεα (ᾱ χάριν μέτρου)· Αττ. συνηρ. **φῶς, φωτός** κ.λπ.· **I. 1.** φως, το φως της ημέρας, σε Όμηρ. κ.λπ.· σε Ποιητ., λέγεται για την ζωή, ζῶει καὶ ὀρᾷ φάος ἡελίοιο, στον ιδ.· λείπειν φάος ἡελίοιο, σε Ησίοδ.· πέμπειν τινὰ ἐς φῶς, σε Αισχύλ.· πρὸς φῶς ἀνελθεῖν, σε Σοφ. **2.** λέγεται για το φως της ημέρας, ἐν φάει, σε Ομήρ. Οδ.· φῶς γίγνεται, έρχεται φως, δηλ. χαράζει η μέρα, σε Πλάτ.· ἕως ἔτι φῶς ἐστί, όσο υπάρχει ακόμα φως, στον ιδ. **4.** το φως των ματιών, σε Πίνδ.· πληθ. φάεα, τα μάτια, Λατ. lumina, σε Ομήρ. Οδ. **II.** φως, μεταφ. λέγεται για ευτυχία, χαρά, νίκη, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης σε προσφωνήσεις ανθρώπων, γλυκερόν φάος, αγαπητό φῶς της ζωής μου, σε Ομήρ. Οδ.· ὠφίλτατον φῶς, σε Σοφ.

φ-άπτουσα, = ἐφ-άπτουσα, το ε απορροφάται.

φάραγξι[ᾱ], -αγγος, ἡ, ρήγμα ή χάσμα σε βουνό, βάραθρο, φαράγγι, σε Αισχύλ., Ευρ. (αμφιβ. προέλ.).

φᾶρέτρα, Ιων. -τρη, ἡ (πιθ. από φέρω), θήκη για βέλη, Λατ. pharetra, σε Όμηρ.

φᾶρετρεών, -ῶνος, ὁ, = φαρέτρα, σε Ηρόδ.

φᾶρέτριον, τό, υποκορ. του φαρέτρα, σε Μόσχ.

Φαρισαῖος, -ου, ὁ, Φαρισαίος, Σχισματικός, Αιρετικός (από phârash, ξεχωρίζω, διαχωρίζομαι), μέλος σχηματικής ομάδας, η οποία διαχώριζε τον εαυτό της από τους υπόλοιπους Εβραίους, με το πρόσχημα ότι μετέχουν εξαιρετικής και υπέρτερης αγιοσύνης.

φαρμάκῳ (**φάρμακον**), υποφέρω από την επίδραση δηλητηρίου, είμαι άρρωστος ή αλλόφρων, σε Δημ.

φαρμάκειᾶ, ἡ (**φαρμακεύω**)· **I. 1.** χρήση φαρμάκων, φίλτρων ή μαγείας, σε Πλάτ. **2.** δηλητηρίαση, μαγική δράση, Λατ. *veneficium*, σε Δημ. **II.** θεραπεία, φροντίδα, σε Αριστ.

φαρμάκεύς, -έως, ὁ (**φάρμακον**), αυτός που δηλητηριάζει, μάγος, γητευτής, γόης, σε Σοφ.

φαρμάκεύω, μέλ. -σω (**φάρμακον**)· **I. 1.** χορηγώ φάρμακα, σε Πλάτ. **2.** κάνω χρήση μαγικών, *φαρμακεύειν τι ἐς τὸν ποταμόν*, χρησιμοποιοῦ κάτι ως θέλγητρο για να ηρεμήσω το ποτάμι, σε Ηρόδ. **II.** με αιτ. προσ., καθαίρω, δίνω σε κάποιον δηλητηριώδες ή καθαριστικό φάρμακο, σε Ευρ.

φαρμάκίς, -ίδος, θηλ. του *φαρμακεύς*, γόισσα, μάγισσα, γητεύτρια, Λατ. *venefica*, σε Αριστοφ., Δημ.

φάρμακον, τό, I. 1. φάρμακο, θεραπευτικό μέσο, σε Όμηρ. κ.λπ.· *τὰ φάρμακα* που εφαρμόζονται εξωτερικά είναι *χριστά, ἔγχριστα, ἐπίχριστα* (αλοιφές), και *παστά, ἐπίπαστα, καταπλαστά* (έμπλαστρα), σε Θεόκρ., Αριστοφ.· αυτά που λαμβάνονταν εσωτερικά, *βρώσιμα και πόσιμα, ποτά, πιστά*, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ.· με γεν., *φάρμακον νόσου*, φάρμακο για αυτή την αρρώστια, θεραπεία εναντίον αυτής, σε Αισχύλ.· *φάρμακον κεφαλῆς*, για τον πονοκέφαλο, σε Πλάτ. **2.** με αρνητική σημασία, μαγικό φίλτρο, ομοίως θέλγητρο, μαγεία, μαγγανεία, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ.· επίσης ναρκωτικό, δηλητήριο, σε Σοφ., Ευρ. **II. 1.** θεραπεία, φροντίδα, σε Ησίοδ.· *φάρμακον πραῦ*, λέγεται για χαλινάρι, σε Πίνδ.· με γεν., θεραπεία εναντίον, *βλάβης*, σε Αισχύλ.· *πόνων, λύπης*, σε Ευρ. **2.** με γεν. επίσης, μέσο παραγωγής, *σωτηρίας*, στον ίδ.· *σοφίας*, σε Πλάτ. **III.** βαφή, μπογιά, χρώμα, σε Ηρόδ. κ.λπ.

φαρμάκοποσία, Ιων. —**ίη, ἡ, 1.** κατάποση φαρμάκου, σε Ξεν., Πλάτ. **2.** κατάποση δηλητηρίου, σε Λουκ.

φαρμάκο-πώλης, -ου, ὁ, αυτός που πουλά φάρμακα, σε Αριστοφ.

φάρμακος, ὁ, ἡ, I. δηλητηριαστής, γόης, μάγος, σε Κ.Δ. **II.** αυτός που θυσιάζεται για την εξιλέωση των άλλων, εξιλαστήριο θύμα (αποδιοπομπαίος τράγος), σε Αριστοφ.· και από τότε που η λέξη εξέπεσε της σημασίας της και χρησιμοποιείται για αρνητικά· **φαρμακός** δηλώνει γενικά ονειδισμό, σε Αριστοφ., Δημ.

φαρμάκο-τρίβης[ι], -ου, ὁ (**τρίβω**), αυτός που τρίβει φάρμακα ή χρώματα, σε Δημ.

φαρμάκῳ, μέλ. -ώσω, χαρίζω θεραπευτική δύναμη, σε Πίνδ.

φαρμάκ-ώδης, -ες (**εἶδος**), **1.** αυτός που ταιριάζει στη φύση του *φαρμάκου*, θεραπευτικός, σε Αριστ. **2.** δηλητηριώδης, σε Πλούτ.

φαρμάσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -ζω· **I. 1.** μεταχειρίζομαι κάτι χρησιμοποιώντας *φάρμακα*· λέγεται για το σιδηρουργό, που σκληραίνει το σίδηρο βυθίζοντάς το σε νερό, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** θεραπεύω ή ανακουφίζω με φάρμακο, σε Πλάτ. **2.** μαγεύω με φίλτρα· *απ' όπου, θωπεύω, καλοπιάνω με κολακεία*, στον ίδ.· μεταφ. σε Παθ. λέγεται για λάμπα, ως *φαρμασσομένη χρίσματος παρηγορίας*, σε Αισχύλ.

φᾶρος, έπειτα επίσης **φάρος** [ᾶ], -**εος, τό**, Επικ. δοτ. πληθ. *φᾶρέεσι*· (*φέρω*)· **I.** μεγάλο κομμάτι από ύφασμα ή πανί, σε Όμηρ., Ευρ. **II.** όπως το *χλαῖνα*, περιβολή ή μανδύας, που φορούσαν πάνω από τον *χιτώνα*, σε Όμηρ. κ.λπ.· χρησιμοποιήθηκε ως σάβανο ή πέπλο, στον ίδ., Σοφ.· επίσης ως κουβέρτα, σε Σοφ.

Φάρος[ᾱ], -ου, ἡ, νησί στον κόλπο της Αλεξάνδρειας, σε Ομήρ. Οδ., Θουκ. κ.λπ.· περίφημο για το φάρο του, σε Στράβ.· έπειτα ως προσηγορ. *φάρος*, *ό*, φάρος, σε Ανθ.

φάρσος, -εος, τό, μέρος, τμήμα, *φάρσεα πόλιος*, οι συνοικίες της πόλης, σε Ηρόδ. (αμφιβ. προέλ.).

φάρυγξ[ᾱ], ἡ, σπανιότερα, *ό*, γεν. *φάρυγος*· λαιμός, οισοφάγος, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ.

φάς, φᾶσα, φάν, μτχ. αορ. β' του *φημί*.

φασγανίς, -ίδος, ἡ, υποκορ. του επόμ., σε Ανθ.

φάσγανον, τό, ξίφος, σε Όμηρ., Σοφ. (αμφιβ. προέλ.).

φασγᾶν-ουργός, -όν (*ἔργω), αυτός που κατασκευάζει ξίφη, σε Αισχύλ.

φάσηλος[ᾱ], ό, I, είδος φασολιού, σε Αριστοφ. **II**. απ' όπου, Λατ. *phasēlus*, ελαφρύ πλοiάριο, λέμβος, από την ομοιότητά του με φασόλι στο σχήμα, σε Κάτουλ., Ρήτ.

φάσθαι, απαρ. Μέσ. ενεστ. του *φημί*· **φάσθε**, β' πληθ. προστ., **φάσθω**, γ' ενικ.

φᾶσί, γ' πληθ. του *φημί*.

Φᾶσιανός, -ον, από τον ποταμό Φάση (βλ. [Φᾶσις](#))· *ό Φασιανός* (ενν. *όρνις*), το πουλί φασιανός, σε Αριστοφ.· ομοίως, *Φασιανικός όρνις*, λογοπαίγνιο του *συκοφάντης*, στον ίδ.

φάσις[ᾱ] (A), -εως, ἡ (φαίνω), κατηγορία, σε Δημ.

φάσις[ᾱ] (B), -εως, ἡ (φημί), ισχυρισμός, σε Αριστ.

Φᾶσις, -ιος, ό, ο ποταμός Φάσης στην Κολχίδα, στα σύνορα Ευρώπης και Ασίας, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.

φάσκω, παρατ. *ἔφασκον*, Επικ. *φάσκον* (χρησιμ. ως παρατ. του *φημί*), το απαρ. και η μτχ. ενεστ. του *φημί* συμπληρώνονται επίσης από το *φάσκω*· πέρα από αυτό βρίσκουμε στην Αττ. προστ. *φάσκε*· **1**. λέω, βεβαιώνω, υποστηρίζω, συχνά με την έννοια του ισχυρισμού ή της προσποίησης, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ.· *ώς ἔφασκεν*, καθώς είπε, καθώς ισχυρίστηκε, σε Σοφ. **2**.

σκέφτομαι, νομίζω, προσδοκώ, σε Όμηρ., Σοφ. **3**. υπόσχομαι, με απαρ. μέλ., σε Ομήρ. Οδ., Θουκ.

φάσμα, -ατος, τό (φαίνομαι)· **1**. οπτασία, φάντασμα, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· *φάσμα άνδρός*, ανακλαστική παρουσία κάποιου, σε Ηρόδ.· *όραμα μέσα σε όνειρο*, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2**. σημάδι από τον ουρανό, οιώνός, χρησμός. **3**. τέρας, παράδοξο, σε Ηρόδ.· περιφρ. *φάσμα ταύρου*, θηρίο, τέρας, λέγεται για τον ταύρο, σε Σοφ.

φάσσα, Αττ. **φάττα**, ἡ, άγριο περιστέρι, φάσα, σε Αριστοφ.

φασσο-φόνος, -ον (*φένω), αυτός που σκοτώνει περιστέρια, σε Ομήρ. Ιλ.

φᾶσῶ, Δωρ. αντί *φήσω*, μέλ. του *φημί*.

φᾶτέ, β' πληθ. του *φημί*.

φᾶτειός, -ά, -όν, Επικ. αντί *φατέος*, *οὔ τι φατειός*, ανέκφραστος, ανείπωτος, σε Ησίοδ.

φᾶτέον, ρημ. επίθ. του *φημί*, αυτό που πρέπει να ειπωθεί, σε Πλάτ.

φᾶτί, Δωρ. αντί *φησί*, γ' ενικ. του *φημί*.

φᾶτίζω, μέλ. -ίσω, Δωρ. -ίζω, αόρ. *ἐφάτισα* — Παθ., αόρ. *ἀ' ἐφατίσθην*, παρακ. *πεφάτισμαι*· **I**. λέω, μιλώ, αναφέρω, *ἐφάτισαν (τὰ γράμματα) Φοινικήϊα κεκλησθαι*, αποκάλεσαν τα γράμματα με το όνομα των Φοινίκων, σε Ηρόδ. — Παθ., *τὸ φατιζόμενον*, το λεγόμενο, σε Σοφ. **II**. υπόσχομαι, αρραβωνιάζω, μνηστεύω, *τὴν παῖδά τινι*, σε Ευρ. — Παθ., *ἐμὴ φατισθεῖσα*, η λογοδοσμένη σε μένα νύφη, στον ίδ.

φάτις[ᾱ], αιτ. *φάτιν*, κλητ. *φάτι* ή *φάτις*, συνηρ. αιτ. πληθ. *φάτις*· (*φημί*)· **I. 1.** όπως *φήμη*, φωνή από τον ουρανό, φωνή χρησμού, χρησμός, σε Αισχύλ., Σοφ. **2.** λόγος ανάμεσα στους ανθρώπους, κοινή ομιλία, φήμη, αναφορά, Λατ. *fama*, σε Ομήρ. Οδ., Τραγ.· *κατά φάτιν*, κατά φήμη (σύμφωνα με τη φήμη), σε Ηρόδ.· *ώς φάτις κρατεῖ*, σε Αισχύλ.· *ὥσπερ ή φάτις*, σε Σοφ.· *φάτις* (έστί), λέγεται ότι..., σε Πίνδ.· *ή φάτις μιν ἔχει*, η φήμη γύρω από αυτόν, σε Ηρόδ. **3.** αντικείμενο ομιλίας, θέμα συζήτησης, σε Πίνδ. **II.** λόγος, λέξεις, ενός μόνο ανθρώπου, σε Σοφ.· ομιλία, γλώσσα, σε Αισχύλ.

φάτην, ή, φάτην, παχνί, σκαφίδι για τροφή, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ. (πιθ. από √ΠΑΤ, πατέομαι).

φάτο, Επικ. αντί *ἔφατο*, γ' ενικ. Μέσ. αορ. β' του *φημί*.

φᾱτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φημί*· **1.** αυτός που μπορεί να ειπωθεί, οὐ φατός, ανείπωτος, ανέκφραστος, ανερμήνευτος, σε Ησίοδ., Πίνδ. **2.** μεταφ., ονομαστός, ένδοξος, αξιόλογος, αξιοσημείωτος, σε Ησίοδ.

φάττα, ή, Αττ. αντί *φάσσα*, σε Αριστοφ.· υποκορ. **φᾱττιον**, τό, στον ίδ.

φauλ-επί-φauλος, -ον, πάρα πολύ κακός, όσο κακός γίνεται, σε Ανθ.

φauλίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ (*φauλος*), εξευτελίζω, αποδοκιμάζω, χλευάζω, σε Ξεν.

φauλος, -η, -ον και -ος, -ον, όπως *φλαῦρος*. **I. 1.** λέγεται για πράγματα, λεπτός, ελαφρύς, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ.· επίρρ. *φauλως κρίνειν*, εκτιμώ κάτι αψηφιστα ή λανθασμένα, σε Αισχύλ.· *φauλ.ἀποδιδράσκειν*, απαλλάσσομαι με ευκολία, σε Αριστοφ.· υπερθ. *φauλότατα και ῥᾱστα*, στον ίδ. **2.** ασήμαντος, μηδαμινός, μικρός, αξιολύπητος, ανάξιος, σε Θουκ. κ.λπ.· *φauλα ἐπιφέρειν*, προσάπτω ασήμαντες κατηγορίες, σε Ηρόδ.· επίρρ., *οὔτι φauλως*, όχι με ασήμαντη δύναμη, σε Ευρ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, ταπεινός στο γένος, κακός, κοινός, οἱ *φauλότατοι*, του κοινότατου είδους (λέγεται για στρατιώτες), σε Θουκ. κ.λπ.· με απαρ., *φauλος μάχεσθαι*, στον ίδ.· *φauλος λέγειν*, σε Πλάτ. **2.** αμέριμνος, απερίσκεπτος, αδιάφορος, Λατ. *securus*, σε Ευρ.· επίρρ., *φauλως εἶδεν*, στον ίδ.· *φauλως λογιόσασθαι*, υπολογίζω πρόχειρα, χονδρικά, σε Αριστοφ.· *φauλως εἶπειν*, Λατ. *strictim dicere*, χωρίς προσοχή, σε Πλάτ. **3.** με θετική σημασία, απλός, ανεπιτήδευτος, στον ίδ.· επίρρ. *φauλως παιδεύειν τινά*, σε Ξεν.

φauλότης, -ητος, ή, 1. μηδαμινότητα, ευτέλεια, πενιχρότητα, κακία, λέγεται για ανθρώπους και πράγματα, σε Ξεν. κ.λπ.· ή *φauλότης τῶν στρατηγῶν*, έλλειψη στρατηγικής δεξιότητας, σε Δημ.· έλλειψη κρίσης, σε Ξεν. **2.** με θετική σημασία, σαφήνεια, απλότητα, στον ίδ.

φauσ-ίμβροτος, -ον, = *φauσ-ίμβροτος*, σε Πίνδ.

φάω, Επικ. γ' ενικ. προστ. *φάε*, δίνω φως, λάμπω (όπως *φαίνω* II), σε Ομήρ. Οδ.

φέβομαι, Παθ., μόνο σε ενεστ. και παρατ. = *φοβέομαι*, τρέπομαι σε φυγή, το βάζω στα πόδια τρομοκρατημένος, σε Όμηρ.

φέγγος, -εος, τό, 1. φως, λάμψη, λαμπρότητα, σε Όμηρ. Ύμν., Πίνδ., Τραγ.· ιδίως όπως *φάος*, *φᾱς*, το φως της ημέρας, σε Τραγ.· *δεκάτω φέγγει ἔτους*, στο φως του δέκατου έτους, δηλ. στο δέκατο έτος, σε Αισχύλ.· επίσης, το φως του φεγγαριού, σε Ξεν. **2.** λέγεται για ανθρώπους, *φέγγος ιδεῖν*, βλέπω το φως, έρχομαι στον κόσμο (γεννιέμαι), σε Πίνδ.· *λιπεῖν φέγγος*, σε Ευρ. **3.** φως λαμπάδας ή φωτιάς, σε Αισχύλ.· φως, λαμπάδα, σε Αριστοφ.· πληθ. *φέγγη*, φωτιές, σε Πλούτ. **4.** το φως των ματιών, σε Ευρ., Θεόκρ.· *τυφλὸν φέγγος*, δηλ. τυφλότητα, σε Ευρ. **5.** φως, μεταφ. λέγεται για δόξα, υπερηφάνεια, χαρά, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.

φέγγω, φωτίζω — Παθ., φωτίζω, φέγγω, σε Αριστοφ.

φείδω, Επικ. προστ. του επόμ.

φειδίτια, τά, βλ. **φιδίτια**.

φείδομαι, ποιητ. γ' πληθ. παρατ. *φείδοντο*· μέλ. *φείσομαι*, Επικ. *πεφιδήσομαι*, αόρ. α' *έφεισάμην*, Επικ. γ' ενικ. *φείσατο*· Επικ. αναδιπλ. αόρ. β' *πεφιδόμην*, ευκτ. *πεφιδόμην*, απαρ. *πεφιδέσθαι*· αποθ., κάνω οικονομία, Λατ. *parcere*.

Ι. φείδομαι ανθρώπων και πραγμάτων στον πόλεμο, δηλ. δεν τους καταστρέφω, με γεν., σε Όμηρ., Αττ.· απόλ., λυπάμαι, ευσπλαχνίζομαι, είμαι ελεήμων, σε Θουκ. **Π. 1.** κάνω οικονομία στη χρήση, συγκρατούμαι στη χρήση, χρησιμοποιώ με φειδώ, *ίππων φειδόμενος* δηλ. φροντίζω γι' αυτούς, σε Όμηρ. *Ιλ.*· *μὴ φείδω σίτου*, σε Ησίοδ.· *φείδω τῶν νεῶν*, σε Ηρόδ.· *τί φειδόμεσθα τῶν λίθων*; γιατί αποφεύγουμε να τις χρησιμοποιούμε; σε Αριστοφ.· *φείδ. μήτε χρημάτων μήτε πόνων*, σε Πλάτ. **2.** απόλ., είμαι φειδωλός, είμαι οικονομικός, ζω οικονομικά, σε Θεόγν.· *οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενος*, σε Δημ.· η μτχ. αυτή χρησιμ. ως επίθ. = *φειδωλός*, σε Αριστοφ.· επίρρ. *φειδομένως*, με φειδώ, σε Κ.Δ., Πλούτ. **ΙΙΙ.** απομακρύνομαι από, *τοῦ κινδύνου*, σε Ξεν.· *φείδου μηδὲν ὄνπερ ἔννοεῖς*, μην οπισθοχωρήσεις καθόλου από αυτά που έχεις στο μυαλό, σε Σοφ.· επίσης με απαρ., σταματώ ή παύω να κάνω, απέχω από το να κάνω, σε Ευρ.

φειδώ, -όος, συνηρ. -οῦς, ή (φείδομαι)· **Ι.** φροντίδα, *νεκύων*, σε Όμηρ. *Ιλ.* **Π.** απόλ., οικονομία, φειδώ, σε Όμηρ. *Οδ.*, Ησίοδ.· συγκράτηση από την έκθεση κάποιου σε κίνδυνο, σε Θουκ.

φειδωλή, ή, = *φειδώ*, σε Όμηρ. *Ιλ.*, Σόλωνα.

φειδωλία, ή, = *φειδώ*, σε Αριστοφ., Πλάτ.

φειδωλός, -ή, -όν και -ός, -όν, φειδωλός, οικονομικός, και ως ους.

φιλάργυρος, τσιγγούνης, σε Αριστοφ., Πλάτ.· *φειδωλή γλῶσσα*, φειδωλή (φτωχή) γλώσσα, σε Ησίοδ.· με γεν., *φειδωλός χρημάτων*, σε Πλάτ.· *τὸ φειδωλόν* = *φειδώ*, στον ίδ.· επίρρ. -λῶς, στον ίδ.

φείδων, -ωνος, ό, **Ι.** αγγείο για λάδι με στενό λαιμό, που αφήνει λίγο μόνο λάδι να εκρεύσει, σε Θεόκρ. **Π.** ως κύριο όν. *Φείδων*, όνομα ενός γέροντα στους κωμικούς ποιητές, Φείδων, απ' όπου πατρών. **Φειδωνίδης**[ι], -ου, ό, γιος του Φείδωνα, σε Αριστοφ.

φείσασθαι, απαρ. αορ. α' του *φείδομαι*· *φείσατο*, Επικ. γ' ενικ.

φειστέον, ρημ. επίθ. από *φείδομαι*, αυτό που πρέπει να γίνει με φειδώ, σε Ισοκρ.

φελλεύς, -έως, ό, πετρώδες έδαφος, ως κύριο όν., σε Αριστοφ.

φέλλινος, -η, -ον, αυτός που είναι φτιαγμένος από φελλό, σε Λουκ.

φελλίον, τό, = *φελλεύς*, σε Ξεν.

φελλό-πους, ό, ή, -πουν, τό, αυτός που έχει πόδια από φελλό, σε Λουκ.

φελλός, ό, το δέντρο φελλός, Λατ. *cuercus suber*, ο φλοιός του, φελλός, Λατ. *cortex*, σε Πίνδ., Αισχύλ.

Φελλώ, -οῦς, ή, η χώρα του Φελλού, σε Λουκ.

φενάκη[α], ή (φέναξ), ψεύτικα μαλλιά, περούκα, σε Λουκ.

φενᾱκίζω, μέλ. -σω· **1.** φέρομαι ως φέναξ, εξαπατώ, ψεύδομαι, σε Αριστοφ., Δημ. **2.** μτβ., εξαπατώ, ξεγελώ, *τινά*, σε Αριστοφ., Δημ. — Παθ., εξαπατώμαι, σε Αριστοφ., Δημ.

φενᾱκισμός, ό, απάτη, εξαπάτηση, εκμετάλλευση, σε Αριστοφ., Δημ.

φέναξ, -ᾱκος, ό, απατεώνας, εξαπατών, αγύρτης, σε Αριστοφ.

φένω, απαντάται μόνο σε Επικ. αόρ. β' *έπεφνον*, *πέφνον* (συγκοπτ. από αναδιπλ. μορφή *πέ-φενον*), υποτ. *πέφνης*, -η, απαρ. *πεφνέμεν*, μτχ. *πέφνων*, (παροξ. όπως αν προερχόταν από ενεστ. *πέφω*). **Ι.** φονεύω, σε Όμηρ., Σοφ.

Π. πέρα από αυτό τον αόρ., από τη $\sqrt{\Phi A}$, προέρχονται γ' ενικ. και πληθ. Παθ. παρακ. *πέφαται, πέφανται, απαρ. πεφάσθαι*· και β' ενικ. Παθ. μέλ. *πεφήσσαι*, σε Όμηρ.

φερ-ανθής, -ές (ἄνθος), αυτός που φέρνει άνθη (λουλουδία), σε Ανθ.

φέρ-ασπις, -ιδος, ό, αυτός που φέρει ασπίδα, σε Όμηρ. Ύμν., σε Αισχύλ.

φέρβω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., με υπερσ. *έπεφόρβειν*. **1.1.** τρέφω, βόσκω, σε Πίνδ., Ευρ.· με γεν., τρέφω βόδια για κάποιο λόγο, σε Όμηρ. Ύμν. **2.**

σώζω, διατηρώ, σε Ησίοδ. **Π. 1.** Παθ., εκτρέφομαι, τρέφομαι με κάποιο πράγμα, Λατ. *pasci, vesci, παρέξω δαϊθ' ύφ' ών έφερβόμην*, θα γίνω τροφή σε αυτούς με τους οποίους τρέφω τον εαυτό μου, σε Σοφ. **2.** τρώω, καταναλώνω, με αιτ., Λατ. *depasci*, σε Ευρ. **3.** απολαμβάνω, έχω, νόον, σε Πίνδ.

φέρε, προστ. του *φέρω*, βλ. [φέρω](#) IX.

φερε-αυγής, -ές (αυγή), αυτός που φέρνει φως, σε Ανθ.

φερ-έγγυος, -ον, αυτός που δίνει εγγύηση· γενικά, αξιόπιστος, ασφαλής, σε Αισχύλ.· με απαρ., ικανός, αρκετός, *ού φερέγγυός είμι παρασχεϊν*, σε Ηρόδ.· *λιμήν φερέγγυος διασώσαι τας νέας*, στον ίδ.· με γεν. πράγμ., εγγύηση για κάποιο πράγμα, ικανός να δώσει λόγο για κάτι, σε Σοφ.· ομοίως, *φερεγγυώτατος προς τὰ δεινά*, σε Θουκ.

φερέκᾱκος, -ον (κακόν), αυτός που αντέχει να μοχθεί ή υποφέρει τις κακουχίες, σε Πολύβ.

φερέκαρπος, -ον, αυτός που παρέχει καρπούς, σε Ανθ.

φερέμεν, Επικ. αντί *φέρειν*, απαρ. του *φέρω*.

φερένικος, -ον (νίκη), αυτός που φέρει τη νίκη, νικηφόρος, σε Πίνδ.

φερέ-οικος, -ον, αυτός που έχει μαζί του το σπίτι του, λέγεται για τους Σκύθες, σε Ηρόδ.· ως ουσ., αυτός που κουβαλάει το σπίτι του, δηλ. το σαλιγκάρι, σε Ησίοδ.

φερέ-πονος, -ον, αυτός που φέρνει κόπους και στενοχώριες, σε Πίνδ.

φερέσ-βιος, -ον, αυτός που δίνει, παρέχει ζωή, *γαῖα*, σε Όμηρ. Ύμν., Ησίοδ.

φέρεσκε, γ' ενικ. Ιων. παρατ. του *φέρω*.

φερεσ-σᾱκής, -ές, γεν. -έος (σάκος), αυτός που κουβαλά ασπίδα, ασπιδοφόρος, σε Ησίοδ.

φερε-στάφυλος, -ον (σταφυλή), αυτός που φέρει τσαμπιά από σταφύλια, σε Ανθ.

φερετρεύομαι, Παθ., μεταφέρομαι πάνω σε φορείο, σε Πλούτ.

φέρετρον, τό (φέρω), νεκροφόρα, φορείο, σε Πολύβ.· συνηρ. **φέρτρον**, σε Ομήρ. Ιλ.

φέρην, Αιολ. αντί *φέρειν*, απαρ. του *φέρω*.

φέριστος, -η, -ον, βλ. [φέρτατος](#).

φέρμα, -ατος, τό (φέρω), αυτό που γεννιέται, ο καρπός από την κοιλιά, σε Αισχύλ.

φερνή, ή (φέρω), αυτό το οποίο φέρνει μαζί της η νύφη στο γάμο (πρβλ.

[ἔδνον](#)), προίκα, μερίδιο, Λατ. *dos*, σε Ηρόδ., Ευρ.· επίσης σε πληθ., προίκα που αποτελείται από πολλά δώρα, σε Ευρ.· *αλλά, φερναι πολέμου*, λέγεται για γυναίκα που αποκτήθηκε στη μάχη, στον ίδ.· σε πληθ. επίσης, νυφικά δώρα, σε Ευρ.

φέροισα, Δωρ. αντί *φέρουσα*, θηλ. μτχ. του *φέρω*.

φέροντι, Δωρ. αντί *φέρουσι*, γ' πληθ. του *φέρω*.

Φερρεφάττιον, τό, ναός της Περσεφόνης, σε Δημ.

Φερσέφασσα, ή, = Περσέφασσα, Περσεφόνη, σε Σοφ., Ευρ.· **Φερρέφαττα**, σε Αριστοφ.· και σε Πλάτ.

Φερσεφόνη, ποιητ. αντί *Περσεφόνη*, σε Πίνδ.

φέρτατος, -η, -ον, I. 1. γενναιότατος, άριστος, σε Όμηρ.· λέγεται για πράγματα, *κακῶν φέρτατον*, το καλύτερο, δηλ. το μικρότερο κακό από δύο κακά, σε Όμήρ. Ιλ. **2.** στον τύπο *φέριστος*, στο ίδ.· συνηθέστερα στην κλητ. *φέριστε*, στο ίδ., Αισχύλ., Σοφ. **II.** συγκρ. *φέρτερος, -α, -ον*, γενναιότερος, καλύτερος, σε Όμηρ.· *πολὺν φέρτερόν ἐστι*, είναι πολύ καλύτερο, σε Όμήρ. Ιλ.· *τέττιγος φέρτερον ἄδεις*, ως επίρρ., σε Θεόκρ. (Ο θετ. βρίσκεται στο *προφερής*· *πιθ. η ρίζα είναι φέρ-εσθαι*, έτσι ώστε η πρώτη σημασία *πιθ. θα ήταν*, ο γρήγορος στη δράση, ρωμαλέος).

φερτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φέρω*, αυτός που υποφέρεται, υποφερτός, σε Ευρ.

φέρτρον, συνηρ. αντί *φέρετρον*, σε Όμήρ. Ιλ.

φέρω, I. η ρίζα χρησιμ. μόνο σε ενεστ. και παρατ.· Επικ. β' πληθ. προστ. *φέρτε, γ' ενικ. υποτ. φέρησι*, απαρ. *φερέμεν*· παρατ. *φέρον*, Ιων. *φέρεσκον*. **II.** από √ΟΙ προέρχεται ο μέλ. *οἶσω*, Δωρ. *οἶσῶ*, α' πληθ. *οἶσεῶμες*· Επικ. προστ. *οἶσε, οἶσέτω*· Επικ. απαρ. *οἶσέμεν, οἶσέμεναι*· Μέσ. μέλ. *οἶσομαι* (επίσης χρησιμ. με Παθ. σημασία), Παθ. *οἰσθήσομαι*. **III.** από √ΕΝΕΚ ή ΕΝΕΓΚ προέρχεται ο αόρ. α' ἤνεγκα, Ιων. ἤνεια, Επικ. ἔνεια και αόρ. β' ἤνεγκον, σε πληθ. πάντα ἤνέκαμεν, -ατε, -αν, προστ. ἔνεγκε, ἐνεγκάτω, ευκτ. ἐνέγκαιμι και -οιμι· απαρ. ἐνεγκεῖν, Επικ. -έμεν· *μτχ. ἐνεγκών*, αργότερα ἐνέγκας — σε Μέσ., ο αόρ. α' είναι ο μόνος που χρησιμοποιείται· από την ίδια ρίζα προέρχεται παρακ. ἐνήνοχα, Παθ. αόρ. α' ἤνέχθην, Ιων. ἡνείχθην, παρακ. ἐνήνεγμαι, γ' ενικ. *υπερσ. ἐνήνεκτο*.

A. I. Ριζική σημασία, *φέρω*, Λατ. *fero*· *φέρω ή σηκώνω ένα φορτίο*, σε Όμηρ., Αττ.· λέγεται για γυναίκα με παιδί, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** *φέρω, κινώ πέρα-δώθε, υποδηλώνοντας κίνηση, πόδες φέρων*, σε Όμήρ. Ιλ.· λέγεται για άλογα, *ἄρμα φέρειν*, στο ίδ.· λέγεται για τον άνεμο, σε Όμηρ.· *ὀΒορέας εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει*, είναι ευνοϊκός για την Ελλάδα, σε Ξεν. **III.** *ανέχομαι, πάσχω, υποφέρω*, σε Όμήρ. Οδ. κ.λπ.· χρησιμοποιείται για το κρασί, *τὰ τρία φέρων*, επιδέχεται τρία ποτήρια νερό, αντί του *ἴσοντῶ ἴσω*, σε Αριστοφ.· συχνά με επίρρ. *βαρέως, δεινῶς, χαλεπῶς φέρειν τι*, όπως Λατ. *aegre, graviter ferre*, υποφέρω χωρίς υπομονή, θεωρώ κάτι δύσκολο ή βαρύ, αντίθ. προς *κούφως, ραδίως φέρειν*, Λατ. *leviter ferre*, ανέχομαι υπομονετικά, θεωρώ κάτι εύκολο, σε Ηρόδ., Αττ.· τέτοιες φράσεις συνοδεύονται κυρίως με αιτ. πράγμ.· μερικές φορές με δοτ. μόνο, *βαρέως φέρειν τοῖς παροῦσι*, σε Ξεν. **IV. 1.** *φέρνω*, προσκομίζω, σε Όμηρ., Αττ. — Μέσ., *φέρνω μαζί μου ή για δική μου χρήση*, σε Όμήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** *φέρνω, προσφέρω, χαρίζω δώρο, δῶρα*, στο ίδ.· *χάριν τινι φέρω*, ευχαριστώ κάποιον με μια χάρη, κάνω μια ευγενική κίνηση, σε Όμηρ., Αττ. **3.** *φέρνω, παράγω, δημιουργώ, προκαλώ*, σε Όμηρ.· *φέρω κακὸν ποῖημα, ἄλγεα*, *φέρνω κακή είδηση*, στον ίδ.· *παράγω, φέρνω μπροστά*, επιφέρω, σε Δημ. **4.** *φέρνω μια είδηση, λέω, ανακοινώνω*, σε Αισχύλ. κ.λπ.· ομοίως σε Μέσ., *λόγους φέρω*, σε Ευρ., αλλά επίσης, *ἔπος φέρεσθαι*, έχω πάρει μια είδηση, λαμβάνω, στον ίδ. **5.** *πληρώνω κάποιο χρέος ή οφειλή, φόρον φέρειν*, πληρώνω φόρο ή φορολογία, σε Θουκ.· *μισθὸν φέρω*, σε Ξεν. (Αλλά επίσης λαμβάνω πληρωμή, σε Αριστοφ., Θουκ.)· λέγεται για περιουσία, *φέρνω ως εισόδημα, παρέχω εισόδημα ως ενοίκιο*, σε Ισαίο. **6.** *ψῆφον φέρω*, δίνω σε κάποιον ψήφο, Λατ. *ferre suffragium*, σε Αισχύλ.· *ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται* (ως Παθ.), σε Ευρ.· *απ' όπου, φέρειν τινά*, διορίζω σε αξίωμα, σε Δημ. **V.** *φέρω, δημιουργώ, παράγω*, λέγεται για τη γη ή για δέντρα, σε Όμήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *απόλ.*, *φέρω, φέρω καρπούς, καρποφορώ*, σε

Ηρόδ. **VI.1.** μεταφέρω μακριά, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για θυελλώδεις ανέμους, σε Ομήρ. Οδ.· χρησιμοποιείται για ποταμό, σε Ηρόδ. — Μέσ., λαμβάνω, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν. κ.λπ. **2.** λαμβάνω ως λεία ή λάφυρο, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· συχνά στη φράση *φέρειν καὶ ἄγειν*, βλ. [ἄγω](#) I· *φέρειν* μόνο του, κλέβω, αρπάζω, *θεῶν ἱερά*, σε Ευρ.· *ἀλλήλους*, σε Θουκ. — Μέσ. με την ίδια σημασία, σε Ομήρ. **3.** αποδοκιμάζω, κερδίζω με μόχθο, αποκτώ, κατορθώνω, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. κ.λπ.· *μισθὸν φέρειν* (βλ. ανωτ. IV. 5)· ομοίως σε Μέσ., κερδίζω για τον εαυτό μου, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.· μεταφ., *τὰ πρῶτα, τὰ δεύτερα φέρεσθαι*, κερδίζω και κατέχω τον πρώτο, το δεύτερο βαθμό, σε Ηρόδ.· *πλέον ἢ πλεῖον φέρεσθαι*, κερδίζω πλεονεκτήματα περισσότερα από κάθε άλλο, *τινος*, στον ίδ. κ.λπ.· Μέσ., χρησιμοποιείται για κάτι το οποίο το παίρνει κάποιος για δική του χρήση, ιδίως το παίρνει στο σπίτι, σε Ηρόδ. **VII. 1.** απόλ., λέγεται για δρόμους, οδηγώ σε ένα μέρος, *ἡ ὁδὸς φέρει εἰς...*, όπως Λατ. *via fert ἢ ducit ad...*, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **2.** λέγεται για διαμέρισμα της χώρας, απλώνομαι, εκτείνομαι σε ἡ μπροστά, όπως Λατ. *vergre ἢ spectare ad...*, *φέρειν ἐπὶ ἢ ἐς θάλασσαν*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **3. α)** μεταφ., οδηγώ σε, συντελώ προς κάτι, *ἐς αἰσχύνην φέρει*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἐς βλάβην φέρον*, σε Σοφ. **β)** στοχεύω σε κάποιο πράγμα, αποβλέπω, αναφέρομαι σε κάτι, *εἷς ἢ πρὸς τι*, σε Ηρόδ., Πλάτ.· ομοίως, *τοῦ δήμου φέρει γνώμη, ὥς...*, η γνώμη του λαού έκλινε σε αυτό..., ότι..., σε Ηρόδ.· *τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν*, η γνώμη τους έκλινε προς τη μάχη, στον ίδ. **γ)** απρόσ., σχεδόν όπως *συμφέρει*, τείνει (στο ενδιαφέρον κάποιου), *συμβάλλει, φέρει σοι ταῦτα ποιεῖν*; σε Ηρόδ. **δ)** αμτβ. Βλ. B. I. 2. **VIII.** έχω στο στόμα, δηλ. μιλάω πολύ για κάτι, σε Αισχίν. — Παθ., *εὖ πονηρῶς φέρεσθαι*, μιλάω καλά ή άσχημα για κάτι, σε Ξεν.· επίσης απόλ., *φέρεται*, όπως Λατ. *fertur* (η αναφορά), μιλά σχετικά, δηλ. λέει, *τοιόνδε φέρεται πρῆγμα, γίνεσθαι*, σε Ηρόδ. **IX. 1.** προστ. *φέρει* όπως *ἄγε*, χρησιμοποιείται ως επίρρ. *έλα, τώρα, καλῶς, φέρ'εἰπέ δή μοι*, σε Σοφ.· ομοίως, πριν από *α' ενικ. ή πληθ. υποτ. χρησιμ. προστακτικά, φέρε ἀκούσω*, σε Ηρόδ.· *φέρει δὴ ἴδωμεν, φέρε δὴ σκεψώμεθα*, σε Πλάτ. **2.** πριν από ερώτηση, *φέρει τροπαῖα πῶς ἀναστήσεις; καλῶς, πῶς ὅμως θα στήσεις τα τρόπαια;* σε Ευρ. **X.** μτχ. ουδ. *τὸ φέρον*, ως ουσ. μοίρα, τύχη, *τὸ φέρον ἐκ θεοῦ φέρειν χρῆ*, πρέπει να υπομένουμε ὅ,τι σου δίνουν τα ουράνια ως αμοιβή, σε Σοφ. **B.** Παθ., χρησιμ. με τις περισσότερες ανωτέρω σημασίες, ιδίως **I. 1.** φέρομαι πέρα-δώθε από κύματα ή ανέμους, παρασύρομαι μακριά, σε Ομήρ. Οδ.· *ἦκε φέρεσθαι*, τον άφησε να πετάξει, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἦκα πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι*, άφησα τα χέρια και τα πόδια μου ελεύθερα, τα άφησα να κινούνται ελεύθερα (στο πήδημα), σε Ομήρ. Οδ. **2.** συχνά ως μτχ. με ρήμα κινήσεως, *φερόμενοι ἐσέπιπτον*, έπεσαν πάνω σε αυτούς με βιασύνη, σε Ηρόδ.· *ὥχόμην φερόμενος*, σε Πλάτ.· ομοίως, με Ενεργ. μτχ. χρησιμ. αμτβ., *φέρουσα ἐνέβαλε νηί*, έπεσε με φόρα πάνω στο πλοίο και το χτύπησε, σε Ηρόδ.· *φέρων*, εσπευσμένα, βιαστικά, σε Αισχίν. **II.** λέγεται για ανεξάρτητη κίνηση, *ἰθὺς φέρεται*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὁμόσε τινὶ φέρεσθαι*, έρχομαι στα χέρια με κάποιον, σε Ξεν. κ.λπ. **III.** μεταφ., *εὖ, κακῶς φέρεσθαι*, αποβαίνω καλῶς ή κακῶς, επιτυγχάνω ή αποτυγχάνω, *νόμοι οὐ καλῶς φέρονται*, σε Σοφ.· *τὰ πράγματα κακῶς φέρεται*, σε Ξεν.· *ἐὰν ταῦτα φέρεσθαι*, αφήνω αυτά τα πράγματα να πάρουν το δρόμο τους, σε Δημ.· χρησιμοποιείται για ανθρώπους, *εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις*, είναι επιτυχημένος στις εκστρατείες που κάνει, σε Θουκ. **φεῦ**, επιφών.· **1.** λέγεται για οδύνη ή θυμό, *αχ! αλίμονο! ουαί!*, όπως Λατ. *vah, vae*, σε Τραγ.· *φεῦ τάλας*, σε Σοφ. κ.λπ.· με γεν., *φεῦ τοῦ ὄρνιθος*, αλίμονο για τον οiwόνό!, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για θαυμασμό ή έκπληξη *αχ!*

ω!, σε Eur. κ.λπ.· με γεν., *φεῦ τοῦ ἀνδρός*, ω! τι άντρας!, σε Ξεν.· με αιτ., *φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρός*, ω! να πάρω λόγο από τέτοιον άντρα!, σε Σοφ.

φεύγω, (✓ΦΥΓ)· Iων. παρατ. *φεύγεσκον*· μέλ. *φεύζομαι*, Δωρ. *φευζοῦμαι* (επίσης σε Αττ. χάριν μέτρου)· αόρ. β' *ἔφυγον*, Iων. *φύγεσκον*, *πέφευγα*· Επικ. Παθ. *μτχ. πεφυγμένος*, με Ενεργ. σημασία, και *πεφυζότες* (πρβλ. [φύζα](#)). **I. 1.** τρέπομαι σε φυγή, το βάζω στα πόδια, φεύγω, σε Ομήρ. *Ιλ.*· με πρόθ., *φεύγω ἀπὸ ἢ ἔκ τινος*, σε Όμηρ. κ.λπ.· σπανίως με γεν. μόνο, *πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων*, σε Ομήρ. *Οδ.*· με σύστ. αιτ., *φεύγειν φυγὴν*, σε Eur. (ομοίως, *φυγῇ φ.*, σε Πλάτ.)· *φεύγω τὴν παρὰ θάλασσαν* (ενν. *ὁδόν*), φεύγω ταχύτατα προς τη θάλασσα, σε Ηρόδ. **2.** ο ενεστ. και ο παρατ. κυρίως δηλώνουν την προσπάθεια να φύγει κάποιος, απ' όπου η *μτχ. φεύγων* συνάπτεται με σύνθ. ρήμ. *ἀποφεύγω*, *ἐκφεύγω*, *προφεύγω*, για να διακρίνεται από την πραγματοποίηση η προσπάθεια, *βέλτερον, ὃς φεύγων προφύγη κακὸν ἢ ἐ ἀλώῃ*, είναι καλύτερα κάποιος να φύγει για να αποφύγει το κακό παρά να μείνει και να συλληφθεῖ, σε Ομήρ. *Ιλ.*· *φεύγων*, εκφεύγω, σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** *φεύγω εἰς...*, καταφεύγω σε..., βρίσκω καταφύγιο σε..., σε Eur. **4.** με απαρ., *διστάζω να κάνω κάτι*, *αποφεύγω να κάνω κάτι*, σε Ηρόδ., Πλάτ.· και με το απαρ. να παραλείπεται, *οπισθοχωρῶ, σε Σοφ. II. 1.* με αιτ., *ἀπέχω*, *διαφεύγω*, *αποφεύγω*, σε Όμηρ. κ.λπ.· *φεύγω φόνον*, *αποφεύγω τις συνέπειες του φόνου*, σε Eur.· η Παθ. *μτχ. παρακ.* επίσης διατηρεῖ την αιτ. στον Όμηρ., ο οποίος τη συνάπτει με *εἶναι* ή *γενέσθαι*, = *πεφευγέναι*, π.χ. *μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι*, λέω ότι κανένας δεν μπορεί να ξεφύγει από τη μοίρα του, σε Ομήρ. *Ιλ.*· *πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι*, στο ίδ. **2.** λέγεται για πράγματα, *ἡνίοχον φύγον ἡνία*, τα ηνία έφυγαν από τα χέρια του, στο ίδ. **III. 1.** φεύγω από την πατρίδα μου εξαιτίας ενός εγκλήματος, σε Όμηρ.· *οἱ φεύγοντες*, οι εξόριστοι, σε Θουκ.· *φεύγω πατρίδα*, σε Ομήρ. *Οδ. 2.* *φεύγω ὑπὸ τινος*, εξορίζομαι από κάποιον, σε Ηρόδ., Ξεν.· *απόλ.*, *πηγαίνω στην εξορία*, *ζω στην εξορία*, *Λατ. exulare*, σε Ηρόδ. **IV.** ως Αττ. δικανικός όρος, είμαι κατηγορούμενος ή καταδικωκόμενος· *ὁ φεύγων*, κατηγορούμενος, εναγόμενος, *Λατ. reus*, αντίθ. του *διώκων*, κατήγορος, ενάγων, σε Αριστοφ., Ρήτ.· με αιτ., *φεύγωγραφὴν ἢ δίκην*, *δικάζομαι ως κατηγορούμενος για κάτι*, σε Αριστοφ., Πλάτ.· το έγκλημα τίθεται σε γεν., *φεύγω φόνου* (ενν. *δίκην*), *κατηγορούμαι για φόνο*, σε Λύσ. κ.λπ.· *φεύγω ἀσεβείας ὑπὸ τινος*, *κατηγορούμαι ως ασεβῆς* ή *καταγγέλλομαι από κάποιον*, σε Πλάτ.

φεύζω, μέλ. -ζω, *κράζω φεῦ*, *φωνάζω φευ*, απαντάται άπαξ μόνο, *τί τοῦτ' ἔφευζας*; σε Αισχύλ.

φευκτέον, ρημ. επίθ. του *φεύγω*, αυτό που πρέπει να φύγει ή να αποφευχθεῖ, σε Eur.

φευκτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φεύγω*· **1.** αυτός τον οποίο αναβάλλει ή αποφεύγει κάποιος, σε Αριστ. **2.** αυτός που μπορεί να τον αποφύγει κάποιος, σε Σοφ.

φευξείω, εύχομαι να δραπετεύσω (να φύγω), σε Eur.

φεύξις, -εως, ή, = *φύξις*, σε Σοφ.

φεύξομαι-οῦμαι, μέλ. του *φεύγω*.

φεψᾶλόομαι, Παθ., *καίγομαι και γίνομαι τέφρα (στάχτη)*, *αποτεφρώνομαι*, σε Αισχύλ.

φεψᾶλος, -ου, ὁ, σπινθήρας, κομμάτι από αναμμένα κάρβουνα, σε Αριστοφ.· *ἄσπις ἐν τῷ φεψάλῳ κρεμῆσεται*, δηλ. θα κρεμαστεί πάνω από τη φωτιά, λέγεται για πράγματα περιορισμένα και άχρηστα, σε Αριστοφ.

φή, εγκλιτ. αντί *φησί*, **I.** γ' ενικ. του *φημί*. **Π.** **φῆ**, Δωρ. **φᾶ**, ποιητ. αντί *ἔφη*, γ' ενικ. αορ. β'.

φηγῖνέος, -α, -ον, = επόμ., σε Ανθ.

φήγῖνος, -η, -ον, δρύινος, σε Ομήρ. Ιλ.

φηγός, ἡ (φᾶγειν), **I.** εἶδος βελανιδιάς που φέρει φαγώσιμα βελανίδια, *Quercus esculus* (όχι το Λατ. *fagus*, οξυά, παρόλο που τα ονόματα είναι πανομοιότυπα), αφιερωμένη στο Δία, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. **Π.** βελανίδι του ίδιου δέντρου, σε Αριστοφ.

φήη, Επικ. αντί *φῆ*, υποτ. γ' ενεστ. του *φημί*.

φήληξ, -ηκος, ὁ, άγριο σύκο (πιθ. από *φηλός* = απατηλός, επειδή φαίνεται ώριμο ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι), σε Αριστοφ.

φηλητεύω, κοροϊδεύω, εξαπατώ, σε Ομηρ. Ύμν.

φηλήτης, -ου, ὁ (φῆλος), απατεώνας, κλέφτης, σε Ησίοδ. κ.λπ.

φῆλος, -ον, απατηλός.

φηλόω, μέλ. -ώσω, κοροϊδεύω, εξαπατώ, σε Αισχύλ. — Παθ., *φηλούμενοι*, σε Ευρ.

φήμη, ἡ, Δωρ. **φάμα**, Λατ. *fama*· (*φημί*)· **I. 1.** φωνή εξ ουρανού, προφητική φωνή, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, όταν ο Οδυσσέας προσεύχεται στο Δία, *φήμην τίς μοι φάσθω*, αυτός του απαντά με κεραυνό, στο ίδ.· απ' όπου χρησμός, προφητεία, οἰωνός, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ. **2.** λόγος ή φήμη διαδεδομένη ανάμεσα στους ανθρώπους, διάδοση, σε Ησίοδ., Αισχύλ.· *ὑποδεεστέρα τῆς φήμης*, κατώτερη από τη φήμη, δηλ. ήταν υπερβολική, σε Θουκ. **3.** κουβέντα ή λόγος για το χαρακτήρα κάποιου ανθρώπου, σε Ησίοδ. κ.λπ.· *ιδίως καλά λόγια, φήμη*, σε Ηρόδ., Πίνδ.· επίσης *φῆμαι πονηραί*, σε Αισχύλ. κ.λπ. **4.** *φᾶμαι*, ύμνοι επαινετικοί, σε Πίνδ. **Π. 1.** οποιαδήποτε φωνή ή λέξη, λόγος, ομιλία, σε Αισχύλ.· *ιδίως, κοινός λόγος, παράδοση, μύθος*, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** αγγελία, σε Τραγ.

φημί (✓*ΦΑ*, πρβλ. [φάω](#)), *φῆς, φησί*, πληθ. *φᾶμέν, φᾶτέ, φᾶσί*, Δωρ. *φᾶμί, φᾶσί* ή *φᾶτί*, γ' πληθ. *φαντί*· αόρ. β' *ἔφην*, (Επικ. *φῆν*), *ἔφησθα, σπανίως ἔφης* (Επικ. *φῆσθα, φῆς*), *ἔφη* (Επικ. *φῆ*, Δωρ. *φᾶ*), γ' πληθ. *ἔφᾶσαν ή ἔφᾶν*, Επικ. *φάν*· προστ. *φᾶθί*· υποτ. *φῶ, φῆς, φῆ* (Επικ. *φῆσιν, φῆη*)· ευκτ. *φαιήν, I.* πληθ. *φαῖμεν, γ' πληθ. φαῖεν, φαίησαν*· απαρ. *φάναι, ποιητ. φάμεν, μτχ. φάς, φᾶσα, φάν*· μέλ. *φῆσω*, Δωρ. *φᾶσῶ*, αόρ. α' *ἔφησα*, Δωρ. γ' ενικ. *φᾶσε*, ευκτ. *φῆσειε, μτχ. φῆσας* — Μέσ., αόρ. β' *ἐφάμην, ἔφατο* (Επικ. *φάτο*), *ἔφαντο* (Επικ. *φάντο*)· προστ. *φάο, φάσθω, φάσθε*· απαρ. *φάσθαι, μτχ. φάμενος, μέλ. Δωρ. φάσομαι [ᾱ]* — Παθ., γ' ενικ. προστ. παρακ. *πεφάσθω, μτχ. πεφασμένος. Π.* Ο Ενέργ. παρατ. έπρεπε να είναι *ἔφην*, όπως ο αόρ. β', αλλά το *ἔφασκον* χρησιμοποιήθηκε γενικά στη θέση του.

Ριζική σημασία: **I.** διακηρύσσω, κάνω γνωστό, λέω, διαβεβαιώνω, ισχυρίζομαι ή απόλ. ή ακολουθ. από απαρ. ή από αιτ.· το απαρ. πολλές φορές παραλείπεται, *σὲ κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει* (ενν. *εἶναι*), σε Ομήρ. Ιλ.· αλλά επίσης, *Κορινθίους τί φῶμεν*; τί να πούμε γι' αυτούς;· σε Ξεν.· έπειτα, καθώς ό,τι λέει κάποιος συνήθως εκφράζει την πεποίθηση ή τη γνώμη του, νομίζω, πιστεύω, υποθέτω, σε Ομήρ. Ιλ.· *φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τε*, θα έλεγες, θα νόμιζες ότι αυτός ήταν..., σε Ομήρ. Ιλ.· *μὴ φαθι λεύσσειν*, μη νομίζεις ότι βλέπεις, σε Θεόκρ. **Π.** Ειδικές φράσεις· **1.** *φασί*, λένε, λέγεται, σε Όμηρ., Αττ.· αλλά σε πεζογράφους επίσης *φησί*, όπως το γαλλικό *on dit*, σε Δημ. (ομοίως Λατ. *inquit, ait*). **2.** το *φημί* μερικές φορές συνάπτεται με συνώνυμο ρήμ. τύπο, π.χ. *ἔφηλέγων, ἔφησε λέγων*, σε Ηρόδ.· *λέγει οὐδὲν φαμένη*, στον ίδ. **3.** σε επαναλαμβανόμενους διαλόγους, το ρήμα συνήθως

πηγαίνει πριν από το υποκείμενό του (προτάσσεται), *ἔφην ἐγώ, ἔφη ὁ Σωκράτης*, εἶπα, εἶπε ο Σωκράτης· αλλά η σειρά μερικές φορές αλλάζει *ἐγὼ ἔφην, ὁ Σωκράτης ἔφη*. **III.** με πιο περιορισμένη έννοια, όπως το *κατάφημι*, λέω ναι, βεβαιώνω, σε Όμηρ., Αττ.: *καὶ τοὺς φάναι*, και εἶπαν ναι, σε Ηρόδ.: *καὶ φημι, κάποφμη*, σε Σοφ.: *ἐπίσης, οὐ φημί*, σημαίνει, λέω όχι, αρνούμαι, δεν αποδέχομαι: *ἡ Πυθίη οὐκ ἔφη χρήσιν*, εἶπε ὅτι δεν θα χρησιμοδοτήσει, σε Ηρόδ.: *ἐὰν μὴ φῇ, εἰάν πει όχι*, σε Αριστοφ.: *φάθι ἢ μὴ*, πες ναι ή όχι, σε Πλάτ. **φημιζω**, Επικ. μέλ. -*ίζω*, αόρ. *ἀ' ἐφήμισα*, Δωρ. *ἐφάμιζα*: (*φήμη*)· **1.** διαδίδω φήμη, *φήμην φημίζειν*, σε Αισχύλ. **2.** λέω ειδηση, σε Ησίοδ.: *προφητεύω*, σε Αισχύλ. — Μέσ., εκφράζω με λέξεις, στον ιδ. **II.** στη Μέσ. επίσης, υπόσχομαι, *τινι*, σε Ευρ.

φήμις, -ιος, ἡ, ποιητ. αντί *φήμη*· **1.** λόγος, ομιλία, σε Όμηρ.: *δήμου φῆμις*, φωνή ή κρίση ανθρώπων (κοινή γνώμη), σε Ομήρ. Οδ.: *ἀλλὰ δήμοιο φῆμις* (Ομήρ. Οδ. ξ. 468) φαίνεται να είναι το μέρος όπου οι άνθρωποι συζητούν, το μέρος της συνάθροισης (*ἀγορά*). **2.** φήμη, υπόληψη, στο ιδ.

φήν, Ιων. αντί *ἔφην*, αόρ. β' του *φημί*.

φήναι, απαρ. αορ. *ἀ' του φαίνω*: **φήνειε**, ευκτ. γ' ενικ.

φήνη, ἡ, πιθ. = *άλιαίετος*, θαλάσσιος αετός, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ.

φήρ, ὁ, γεν. *φηρός*, Αιολ. αντί *θήρ*, Λατ. *fera*, σε Πίνδ.: *πληθ. φῆρες*, λέγεται για τους Κενταύρους, σε Ομήρ. Ιλ.

φηρο-μᾶνής, -ές (μαίνομαι), ξετρελαμένος με το κυνήγι, αυτός που αγαπά τρελά (το κυνήγι) των άγριων ζώων, επίθ. για το Βάκχο, σε Ανθ.

φής, I. β' ενικ. του *φημί*. **II. φῆς, φῆσθα**, Επικ. αντί *ἔφης*, β' ενικ. αορ. β'.

φθάν, Επικ. αντί *ἔφθασαν*, γ' πληθ. αόρ. β' του *φημί*.

φθάνω[ᾱ], μέλ. *φθήσομαι*, επίσης *φθάσω [ᾱ]*, αόρ. *ἀ' ἔφθᾶσα*, Δωρ. *ἔφθαζα*:

αόρ. β' *ἔφθην*, Επικ. γ' ενικ. *φθῆ*, γ' πληθ. *φθάν*: υποτ. *φθῶ*, Επικ. γ' ενικ.

φθῆη, *φθῆσιν*, Επικ. *ἀ' πληθ. φθέωμεν*, γ' πληθ. *φθέωσιν*: γ' ενικ. Επικ. ευκτ.

φθαίησι, απαρ. *φθῆναι*, μτχ. *φθᾶς*: Επικ. Μέσ. μτχ. *φθάμενος*: παρακ. *ἔφθᾶκα*:

(*φθᾶνω* πάντα σε Αττ.: *φθᾶνω* δύο φορές σε Ομήρ. Ιλ.)· *έρχομαι ή κάνω κάτι*

πρώτος ή πριν από τους άλλους. **I.** με αιτ. προσ., είμαι εκ των προτέρων,

προλαμβάνω, προφθάνω, προτρέχω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.: *ομοίως,*

ἔφθησαν τὸν χειμῶνα, σε Ηρόδ. — Παθ., *καταφθάνομαι*, σε Ανθ. **II.** *απόλ.,*

έρχομαι πρώτος, σε Ευρ. κ.λπ.: *τοῦφθᾶσαντος*, *αρπαγή ή λεία αυτού που*

έφτασε πρώτος, σε Αισχύλ. — με πρόθ., *έρχομαι ή φθάνω πρώτος, ἐς τὸν*

Ἑλλήσποντον, σε Θουκ. κ.λπ. **III. 1.** *ενέργεια κατά την οποία κάποιος*

προλαβαίνει κάποιον άλλο δηλώνεται με τη μτχ. που συμφωνεί με το υποκ.,

(*Ἄτη*) *φθάνει βλάπτουσα*, εκ των προτέρων δημιουργεί κακό, σε Ομήρ. Ιλ.: *φθῆ μιν Τηλέμαχος βαλὼν*, ο Τηλέμαχος πρόλαβε πρώτος και τον χτύπησε, σε

Ομήρ. Οδ.: *στη μετάφραση η μτχ. συχνά γίνεται το κυρίως ρήμα και το*

φθάνειν ερμηνεύεται με *επίρρ.*: *γρηγορότερα, νωρίτερα, πρώτα, από πριν, εκ*

των προτέρων: *ἔφθησαν ἀπικόμενοι*, *έφτασαν πρώτοι*, σε Ηρόδ.: *ομοίως, με*

Παθ. μτχ. εἶ κε φθῆη τυπείς, *ίσως τραυματιστεί πρώτος*, σε Ομήρ. Ιλ.: *φθάνω*

εὐεργετῶν, είμαι ο πρώτος που δείχνει καλοσύνη, σε Ξεν.: *αυτές οι προτάσεις*

είναι συγκρ. στη σημασία, και πολλές φορές ακολουθ. από μια γεν., φθάν

ἱππῶν κοσμηθέντες, *είχαν συγκεντρωθεί πριν από τους ιππείς*, σε Ομήρ. Ιλ.: *ή από πρίν..., πρίν ἤ..., ἔφθη ὀρεξάμενος πρίν οὐτάσαι*, στο ιδ.: *ἔφθησαν*

ἀναβάντες πρίν ἤ..., σε Ηρόδ. **2.** *μτχ. φθᾶς ή φθάσας*, Επικ. *φθάμενος*, *χρησιμ.*

ως επίρρ., ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος, αντί του *ὅς μ' ἔφθη βαλὼν*, σε Ομήρ. Ιλ.: *οὐκ*

ἄλλος φθᾶς ἐμεῦ κατήγορος ἔσται, *κανένας άλλος δεν θα είναι κατήγορος πριν*

από μένα, σε Ηρόδ.: *ἀνέωξάς με φθάσας*, *άνοιξες την πόρτα πριν από μένα*, σε

Αριστοφ. **3.** σπανίως με απαρ., όπως το Λατ. *occuro*, μόλις φθάνει θρόνοισι έμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν, πέφτοντας πάνω στην καρέκλα, μόλις που απέφυγε να πέσει κάτω, σε Ευρ.· *φθάνει έλθεῖν*, έρχεται πρώτος, σε Αριστοφ.

IV.1. *φθάνω* με οὐ και μτχ. ακολουθ. από καί, όπως Λατ. *simul ac*, δηλώνει δύο πράξεις από τις οποίες η μία ακολουθεί αμέσως μετά την άλλη, οὐ *φθάνειν χρῆ* συσκιάζοντας γένυν καὶ ὀρμᾶν, δεν πρέπει να αποκτήσεις γένια γρηγορότερα από την εποχή που μπορείς να βγεις στον πόλεμο, σε Αριστοφ.· οὐκ ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία καὶ εὐθύς ἐπεχείρησαν, μόλις είχε πέσει πάνω μου η συμφορά όταν επιχείρησαν, σε Δημ. **2.** οὐκ ἂν φθάνοις, οὐκ ἂν φθάνοιτε, με μτχ. ενεστ., δηλώνει ανυπομονησία, οὐκ ἂν φθάνοιτε ἀπαλλασσόμενοι, δεν μπορείτε να είστε πιο γρήγοροι στην απομάκρυνση, δηλ. βιαστείτε και απομακρυνθείτε, σε Ηρόδ.· οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοντε, σε Αριστοφ.· οὐκ ἂν φθάνοις λέγων, σε Πλάτ.· ομοίως η μτχ. *φθάσας* χρησιμοποιείται με προστ., *λέγε φθάσας*, μίλα γρήγορα, *τρέχε φθάσας*, κ.λπ. **3.** σε απαντήσεις, οὐκ ἂν φθάνοιμι, δεν θα μπορούσα να είμαι πιο γρήγορος, δηλ. θα αρχίσω αμέσως, σε Πλάτ.

φθαζῶ, Δωρ. μέλ. του *φθάνω*.

φθαρτικός, -ή, -όν, καταστρεπτικός σε, *τινος*, σε Αριστ.

φθαρτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φθείρω*, φθαρτός (αλλοιωμένος), σε Αριστ.

φθέγγομαι, μέλ. *φθέγχομαι*, αόρ. α' *έφθεγξάμην*, παρακ. *έφθεγμαι*· **I. 1.** βγάζω ήχο ή φωνή, ιδίως μιλάω δυνατά και καθαρά, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** λέγεται για ζώα, ιδίως για το άλογο, *χλιμιντρίζω*, σε Ηρόδ.· λέγεται για τον αετό, *κράζω*, σε Ξεν.· χρησιμοποιείται για το κοράκι, *κράζω*, σε Θεόκρ. **3.** χρησιμοποιείται για άψυχα πράγματα, όπως για την πόρτα, *τρίζω*, σε Αριστοφ.· λέγεται για τον κεραυνό, *ηχώ*, σε Ξεν.· λέγεται για μουσικά όργανα, σε Ομήρ. **Ιλ. II.** = *ονομάζω*, *ονομάζω*, αποκαλώ με το όνομα, σε Πλάτ. **III.** με αιτ. προσ., *εξυμνῶ* κάποιον μεγαλοφώνως, *εγκωμιάζω*, σε Πίνδ.

φθέγμα, -ατος, τό, I. 1. ο ήχος της φωνής, η ίδια η φωνή, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.· λέγεται για άνθρωπο, *ὦ φθέγμ' αναιδές* αντί του *ὦ φθεγξάμενε αναιδῆ*, σε Σοφ. **2.** γλώσσα, ομιλία, στον ίδ. **3.** λόγος, λέξεις, στον ίδ. **II.** λέγεται για άλλους ήχους που παράγονται, όπως από τα πουλιά, σε Σοφ., Ευρ.· λέγεται για τον ταύρο, μούγκρισμα, σε Ευρ.· *φθέγμα θυνείας*, το κοπάνισμα του γουδιού, σε Αριστοφ.· το τραγούδι του αηδονιού, σε Αριστοφ.

φθείρ, ὁ, γεν. *φθειρός*· δοτ. πληθ. *φθειρσί*· **1.** ψείρα, Λατ. *pediculus*, σε Ηρόδ., Αριστοφ. **2.** σκουλήκι στα λαχανικά, σε Λουκ. **3.** κουκουνάρι κωνοφόρου δέντρου.

φθειριᾶσις, -εως, ἡ, η *morbus pedicularis*, σε Πλούτ.

φθειριάω, μέλ. -άσω, έχω *morbus pedicularis*, σε Πλούτ.

φθειροτρᾶγέω (*φθειρ 3, τρώγω*), τρώω κουκουνάρια, σε Ηρόδ.

φθείρω (√ΦΘΕΡ, ΦΘΑΡ), μέλ. φθερῶ, Ιων. φθερέω, Επικ. φθέρσω, αόρ. α' ἔφθειρα, παρακ. ἔφθαρκα, Μέσ. μέλ. φθεροῦμαι (με Παθ. σημασία) — Παθ., μέλ. φθάρησομαι, αόρ. β' ἐφθάρην [ᾶ], ποιητ. γ' πληθ. ἔφθαρεν, παρακ. ἔφθαρμαι, γ' πληθ. ἐφθάρεται. **I.** ερειπώνω, φθείρω, διαλύω, καταστρέφω, Λατ. perdere, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. — Παθ. καταστρέφομαι, χάνομαι, σε Τραγ. κ.λπ. **II.** Παθ. **1.** φθείρεσθε, (ως κατάρα) να χαθείτε! να καταστραφείτε!, σε Ομήρ. Ιλ.: φθείρου, γκρεμίσου! χάσου! τσακίσου!, Λατ. abi in malam rem!, σε Αριστοφ.: ομοίως, εἰ μὴ φθερῇ, αν δεν γκρεμιστείς να φύγεις..., σε Ευρ.: με γεν., φθείρεσθε τῆσδε, απομακρυνθείτε από αυτή! δηλ. ελευθερώστε τη, αφήστε τη να φύγει, σε Ευρ.: φθείρεσθαι πρός..., τρέχω με ορμή προς..., σε Δημ. **2.** έχω υποστεί απώλεια εξαιτίας ναυαγίου, σε Ευρ. **3.** λέγεται για γυναίκες, χερσούς φθαρήναι, μαραζώνω λόγω της ατεκνίας, σε Σοφ. **φθερσί-γενής, -ές** (γένος), αυτός που καταστρέφει το γένος, σε Αισχύλ. **φθέωμεν, φθέωσιν**, Επικ. αντί φθῶμεν, φθῶσιν, α' και γ' πληθ. υποτ. αορ. β' του φθάνω.

φθῆ, Επικ. αντί ἔφθη, γ' ενικ. αορ. β' του φθάνω.

φθήη, φθήσιν, Επικ. γ' ενικ. υποτ. αορ. β' του φθάνω.

φθήσομαι, Μέσ. μέλ. του φθάνω.

Φθία[ι], -ας, Ιων. **Φθίη, -ης, ή**, η Φθία στη Θεσσαλία, η πατρίδα του Αχιλλέα, σε Όμηρ.: **Φθίηνδε**, προς τη Φθία, **Φθίηφι**, στην περιοχή της Φθίας, σε Ομήρ. Ιλ.: απ' όπου **Φθιώτις, -ου, ό**, άνθρωπος από τη Φθία, σε Ηρόδ. κ.λπ.: **Φθιώτις γῆ**, η χώρα της Φθίας, σε Ευρ. κ.λπ.: ομοίως, **Φθιάς, -άδος, ή**, στον ίδ.

φθίνάς, -άδος, ή (φθίνω)· **I.** αμτβ., ελάττωση, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αυτός που επιφέρει παρακμή ή πτώση, σε Σοφ.

φθίνασμα[ι], -ατος, τό, όπως από το φθινάζω, κατάπτωση, βούλιαγμα, σε Αισχύλ.

φθινάω ή -έω, μέλ. -ήσω, ισοδ. τύπος του φθίνω, σε Λουκ.

φθινό-καρπος, -ον, αυτός που έχει χάσει την παραγωγικότητα στους καρπούς, σε Πίνδ.

φθίνο-πωρίς, -ίδος, θηλ. επίθ., φθινοπωρινός, σε Πίνδ.

φθίν-όπωρον, τό (όπώρα), φθινόπωρο, η κάμψη του έτους, σε Ηρόδ., Θουκ.

φθινύθω[υ], ποιητ. του φθίνω, μόνο σε ενεστ. και παρατ.: γ' ενικ. Επικ.

παρατ. φθινύθεσκε· **1.** μτβ., χάνω, καταστρέφω, σε Ομήρ. Οδ.: φθινύθω κῆρ, καταστρέφω την καρδιά μου, στο ίδ. **2.** αμτβ., χάνομαι, καταστρέφομαι, φθείρομαι, λέγεται για ανθρώπους, σε Όμηρ.

φθινύλλα[ι], ή (φθίνω), παρατσούκλι για λεπτή ή λεπτεπίλεπτη γυναίκα, αυτή που λιμοκτονεί, σε Αριστοφ.

φθίνω, βλ. [φθίω](#).

Φθίος, -α, -ον, βλ. [Φθία](#).

φθίς-ήνωρ, -ορος, ή (φθίω, φθίσω), αυτός που καταστρέφει ή σκοτώνει άντρες, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.

φθίσθαι, Επικ. απαρ. Παθ. αορ. β' του φθίω.

φθισίμ-βροτος, -ον (φθίω, φθίσω), αντί του φθισίβροτος, αυτός που καταστρέφει τους ανθρώπους, σε Ομήρ. Ιλ., Οδ.

φθίσις[ι], -εως, ή (φθίω, φθίσω), ελάττωση, παρακμή, σε Πίνδ.: λέγεται για το φεγγάρι, σε Αριστ.

φθίτο, Επικ. γ' ενικ. Μέσ. αορ. β' του φθίω.

φθιτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φθίνω*, σε Τραγ.· **I.** λέξη που χρησιμ. μόνο σε πληθ. *φθιτοί* (πάντα χωρίς άρθρο), οι νεκροί, σε Αισχύλ., Ευρ. **II.** φθαρτός, σε Αριστ.

φθίω[ι], παρατ. *ἔφθιον*, πιο συνήθης τύπος *φθίνω [ι]*, παρατ. *ἔφθινον*· για μέλ. και αόρ. α', βλ. απαρ. β' — Μέσ., μέλ. *φθίσομαι [ι]* — Παθ., γ' πληθ. Παθ. αόρ. *ἔφθιθεν*· παρακ. *ἔφθιμαι, ἔφθιται*, υπερσ. *ἐφθίμην [ι]*, χρησιμ. επίσης ως αόρ. β' *ἔφθισο, ἔφθιτο*, Επικ. γ' πληθ. *ἐφθίατο*, γ' ενικ. προστ. *φθίσθω*, Επικ. υποτ. *φθίεται* (αντί του -ηται), *φθιόμεθα* (αντί του -όμεθα), ευκτ. -*φθίμην, φθίτο*, απαρ. *φθίσθαι*, μτχ. *φθίμενος*· δεν υπάρχει διαφορά στη σημασία ανάμεσα σε Ενεργ. και Παθ., **I. 1.** φθείρομαι, ελαττώνομαι, μειώνομαι, λέγεται για το χρόνο, *πρίν κεν νύξ φθίτο* (ευκτ. Παθ. αορ. β') προτού η νύχτα φτάσει στο τέλος, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, *τῆς νῦν φθιμένης νυκτός*, σε Σοφ.· *φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἡμέατα*, χάνονται ή παρέρχονται, σε Ομήρ. Οδ.· *μηδέ σοι αἰδὼν φθινέτω*, μην αφήνεις την ζωή να χάνεται (φθείρεται), στο ιδ.· ομοίως λέγεται στον υπολογισμό των μηνών, *μηνῶν φθινόντων*, στη χάση του φεγγαριού, δηλ. κοντά στο τέλος των μηνών, σε Ομήρ. Οδ.· *μὴν φθίνων*, το τέλος του μήνα, βλ. **ἵστημι** B. III. 3. **2.** λέγεται για τα αστέρια, δύω, σε Αισχύλ. **3.** λέγεται για ανθρώπους, χάνομαι, μαραίνομαι, φθείρομαι, σε Όμηρ., Ευρ.· χρησιμοποιείται για πράγματα, χάνομαι, εξαφανίζομαι, σε Σοφ.· ομοίως, σε Παθ., *αὐτὸς φθίεται*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἤδη φθίσονται*, σε Όμηρ.· συχνά με μτχ., *φθίμενος, πεθαμένος, νεκρός*, σε Όμηρ.· *φθίμενοι, νεκροί, φθιμένοιισι μετείην*, σε Ομήρ. Οδ., σε Τραγ. **II.** μτβ., σε μέλ. *φθίσω [ι]*, αόρ. α' *ἔφθισα*, κάνω να καταστραφεί ή να χαθεί, καταστρέφω, αφανίζω, σε Όμηρ.· *άπαξ*, σε Αισχύλ. *φθίσας [ι]*.

Φθιώτης, -ῶτις, βλ. **Φθία**.

φθογγάζομαι, αποθ. = *φθέγγομαι*, σε Ανθ.

φθογγή, ή, = *φθόγγος*, σε Όμηρ. κ.λπ.

φθόγγος, ό, **I.** κάθε καθαρός, ευδιάκριτος ήχος, ιδίως η ανθρώπινη φωνή, σε Όμηρ., Αττ.· ομοίως λέγεται για τα ζώα, σε Σοφ., Ευρ. **II.** γενικά, ήχος, διακρινόμενος από τη *φωνήν*, σε Πλάτ.· λέγεται για μουσικούς ήχους, σε Ευρ. **φθοίς, -ίος, ό**, ονομ. και αιτ. πληθ. *φθοίς*, είδος πίτας, σε Αριστοφ.

φθονερός, -ά, -όν (φθόνος), κακός, ζηλιάρης, μνησίκακος, λέγεται για ανθρώπους, σε Θέογν., Αττ.· επίρρ. *φθονερώς ἔχειν*, προδιαθετειμένος με κακία, σε Πλάτ., Ξεν.

φθονέω, μέλ. -*ήσω*, αόρ. α' *ἐφθόνησα* — Μέσ., μέλ. με Παθ. σημασία *φθονήσομαι*, Παθ. μέλ. *φθονηθήσομαι*, αόρ. α' *ἐφθονήθην*· (*φθόνος*)· **I.** διακατέχομαι από κακία ή μοχθηρία, αισθάνομαι φθόνο, είμαι κακός ή ζηλιάρης, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. κ.λπ.· με δοτ. προσ., *πτωχὸς πτωχῷ φθονέει*, σε Ησίοδ.· *φθονέω τινί εὖ πρήσσουντι*, φθονώ κάποιον για την τύχη του, σε Ηρόδ.· επίσης με δοτ. πράγμ., *νιώθω ζήλια για κάποιο πράγμα*, σε Ισοκρ.· *ἐπὶ τινί*, σε Ξεν.· με δοτ. προσ. και γεν. πράγμ., *οὗτοι ἡμιόνων φθονέω*, δεν αισθάνομαι καμία έχθρα απέναντί σου για τα μουλάρια, σε Ομήρ. Οδ.· *μή μοι φθονήσης τοῦ μαθήματος*, σε Πλάτ.· με γεν. πράγμ., μόνο, *νιώθω φθόνο για κάποιο πράγμα, ἄλλοτρίων φθονέειν*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** αρνούμαι να κάνω κάτι από φθόνο ή κακία, είμαι απρόθυμος να κανω κάτι, με απαρ., σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ.· *μὴ φθονήσης*, μην αρνηθείς, Λατ. ne graveris, *μὴ φθονήσης διδάξαι*, σε Πλάτ.· επίσης με αιτ. και απαρ. *ἐφθόνησαν (οἱ θεοί) ἕνα ἄνδρα βασιλεῦσαι*, σε Ηρόδ.· επίσης με δοτ. και απαρ., *τῇ δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι ἄψασθαι*, σε Ομήρ. Οδ. **III.** Παθ., *μισούμαι ή φθονούμαι*, Λατ. invidetur, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **φθόνησις, -εως, ή**, φθονερή άρνηση, σε Σοφ.

φθόνος, ό, I. 1. κακή διάθεση, φθόνος, ζήλια, Λατ. invidia, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *φθόνον ἔχειν*, αισθάνομαι φόνο ή ζήλια, σε Αισχύλ.· αλλά επίσης, επισύρω φθόνο ή δυσαρέσκεια, σε Πίνδ.· επίσης *φθόνον ἀλφάνειν*, σε Ευρ. κ.λπ.· με γεν. αντικ., φθόνος για, ζήλια για, *τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· αλλά με γεν. υποκ., φθόνος ή ζήλια που νιώθει κάποιος, σε Ευρ. κ.λπ.· σε πληθ., φθόνοι, ζήλιες, κρυφά μίσση, σε Ισοκρ. **2.** η ζήλια είχε αποδοθεί στους θεούς, *τὸν φθόνον πρόσκυσον*, αποδοκιμάζουν το φθόνο, σε Σοφ. **II.** κακόβουλη ή φθονερή άρνηση, *οὐδεὶς φθόνος*, με απαρ., λέγεται όταν εκπληρώνεται μια παράκληση καλοθέλητα, σε Πλάτ.· ομοίως, *ἀποκτείνει φθόνος (έστί)*, είναι φθονερό, δεν τολμώ να πω, σε Ευρ.

φθορά, Iων. φθορή, ή (φθείρω)· 1. καταστροφή, όλεθρος, απώλεια, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· λέγεται και για ανθρώπους, θνησιμότητα, θάνατος, ιδίως από πανούκλα (λοιμό), σε Θουκ. **2.** η φθορά της ύλης, σε Πλάτ. **3.** αποπλάνηση, σε Λεξ. παρά Αισχίν.

φθόρος, ό, I. = φθορά, σε Θέογν., Θουκ.· *ἴτ' ἐς φθόρον = φθείρεσθε* (βλ. [φθείρω](#) II. I), συνήθης τύπος για κατάρα, σε Αισχύλ.· *οὐκ ἐς φθόρον*, στον ιδ. **II.** όπως *ὄλεθρος*, ολέθριος άνθρωπος, σε Αριστοφ., Δημ.

-φῖ, -φῖν, αρχ. κατάληξη της δοτ. αντί της -η, όπως *ῥῖφι, βῖηφι πεποιθώς· 1.* αντί του -ω, όπως *θεόφιν ἀτάλαντος*, επίσης σε πληθ., όπως *ναῦσι* αντί του *ναυσί*. **2.** κατάληξη γεν., αντί της -ης, όπως *ἐξ εὐνήφι*, αντί της -ου, όπως *ἐκ θεόφιν*, αντί του -ος, *κράτεσφι* αντί του *κρᾱτός*, λέγεται για το κεφάλι.

φιαλεῖς, β' ενικ. μέλ. του *φιάλλω*.

φιάλη[ᾱ], ή, 1. φαρδύ, πλατύ αγγείο που χρησιμοποιείται για βράσιμο υγρών, σε Ομήρ. Ιλ.· χρησιμοποιείται ως τεφροδόχη, στο ιδ. **2.** μετά τον Όμηρ., αγγείο, πλατύ σκεύος για πόση ή για χύσιμο χοών, Λατ. *patera*, σε Ηρόδ., Αττ. (αμφίβ. προέλ.).

φιάλλω, μέλ. *φιάλλῳ*, αναλαμβάνω, αρχίζω να κάνω ένα πράγμα, σε Αριστοφ. (αμφίβ. προέλ.).

φῖᾱρός, -ά, -όν, λαμπερός, λαμπρός (συγγενές προς το *πίων*, *pinguis?*).

φῖβάλεω[ᾱ], -ω, ή, είδος πρώιμου σύκου, ονομάστηκε από το *Φίβαλις*, τοποθεσία στην Αττική ή τα Μέγαρα· ονομ. πληθ. *φιβάλεω*, αιτ. *φιβάλεως*, σε Αττ.

φιδίτια, τά, βλ. [φιλίτια](#).

φῖλ-άβουλος, -ον, αυτός που του αρέσει να μην έχει γνώμη, σε Ανθ.

φῖλ-άγλαος, -ον, αυτός που αγαπά τη λαμπρότητα, σε Πίνδ., Ανθ.

φῖλ-άγρυσλος, -ον, αυτός που αγαπά την εξοχή, σε Ανθ.

φῖλ-αγρευτής, -οῦ, ό, αυτός που αγαπά το κυνήγι, κυνηγός, σε Βάβρ.· θηλ.

φῖλ-αγρέτις, -ιδος, σε Ανθ.

φῖλ-άγρυπνος, -ον, αυτός που αγαπά την αγρυπνία, ξύπνιος, σε Ανθ.

φῖλ-άγων[ᾱ], -ωνος, ό, ή, αυτός που αγαπά τους αγώνες, σε Ανθ.

φῖλᾱδελφία, ή, αδελφική αγάπη, σε Κ.Δ.

φῖλ-άδελφος[ᾱ], -ον, αυτός που αγαπά τον αδελφό ή την αδελφή του, αδελφικός, σε Σοφ., Ξεν.

φῖλ-άεθλος, -ον, αυτός που αγαπά τα παιχνίδια, σε Ανθ.

φῖλ-αθήναιος, -ον, αυτός που αγαπά τους Αθηναίους, σε Αριστοφ.

φῖλαι, Επικ. β' ενικ. προστ. Μέσ. αορ. α' του *φιλέω*.

φῖλ-αιδήμων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που αγαπά τη σεμνότητα, σε Ανθ.

φῖλ-αίματος, -ον (αἷμα), αιμοδιψής, σε Αισχύλ., Ευρ.

φῖλαίτερος, φιλαίτατος, ανώμ. συγκρ. και υπερθ. του *φίλος*.

φῖλ-αῖτιος, -ον (αἰτία), I. αυτός που αγαπά την κατηγορία, επικριτικός, σε Ξεν., Δημ.· *τὸ φιλαίτιον*, λογοκρισία, επίκριση, σε Πλούτ. **II.** αυτός που κατηγορεί ή επιτίθεται, σε Δημ.

φῖλ-ἄκόλουθος, -ον, αυτός που είναι έτοιμος να ακολουθήσει, σε Αριστοφ.

φῖλ-ἀκρᾶτος, Iων. -ητος, -ον, αυτός που αγαπά το ανόθευτο κρασί, σε Ανθ.

φῖλ-ἄλέξανδρος, -ον, φίλος του Αλέξανδρου, σε Στράβ.

φῖλ-ἁλήθης, -ες, γεν. -εος, αυτός που αγαπά την αλήθεια, σε Αριστ.

φῖλ-ἀμπελος, -ον, αυτός που αγαπά το κλήμα, σε Αριστοφ.

φῖλαμπελώ, αγαπώ το κλήμα, σε Τζετζ.

φῖλ-ἄνᾱγνώστης, -ου, ὁ, αυτός που αγαπά το διάβασμα, σε Πλούτ.

φῖλ-ἄνᾱλωτής, -οῦ, ὁ, αυτός που αγαπά τις δαπάνες, ἄσωτος, με γεν. πράγμ., σε Πλάτ.

φῖλανδρία, ἡ, 1. αγάπη για το ανδρικό φύλο, σε Ευρ. **2.** αγάπη για το σύζυγο, σε Λουκ., Ανθ.

φῖλ-ανδρος, -ον (ἄνῆρ), 1. αυτός που αγαπά τους άνδρες, σε Αισχύλ. **2.** αυτή που αγαπά το σύζυγό της, σε Κ.Δ.

φῖλ-ανθρᾶκεύς, -έως, ὁ, φίλος των ανθρακωρύχων, σε Αριστοφ.

φῖλανθρωπέυμα, -ατος, τό, ανθρωπινή πράξη, σε Πλούτ.

φῖλανθρωπεύομαι, αποθ., **I. 1.** ενεργώ ανθρώπινα, *πρός τινα*, σε Δημ., Πλάτ., Ξεν. κ.λπ.· σε πληθ., πράξεις από καλοσύνη, αγαθοεργίες, φιλοφροσύνες, σε Δημ. **2.** λέγεται για το Θεό, αγάπη για τον άνθρωπο, σε Κ.Δ. **II.** λέγεται για πράγματα, *ή φιλανθρωπία τῆς τέχνης*, σχετικά με τη γεωργία, σε Ξεν.

φῖλανθρωπέω, μέλ. -ήσω, φέρομαι ανθρωπινά, σε Πολύβ.

φῖλανθρωπία, ἡ, I. 1. ανθρωπιά, καλοσύνη, ευγένεια, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ.· σε πληθ., πράξεις ευγένειας, σε Δημ. **2.** λέγεται για το Θεό, αγάπη προς τον άνθρωπο, σε Κ.Δ. **II.** λέγεται για πράγματα, *ή τοῦ ὀνόματος φιλανθρωπία*, η ανθρωπιά του, ευγένεια, πραότητα, σε Δημ.· *ή φιλανθρωπία τῆς τέχνης*, αναφέρεται στη γεωργία, σε Ξεν.

φῖλ-ἄνθρωπος, -ον, I. αυτός που αγαπά την ανθρωπότητα, ανθρωπίνος, αγαθός, ευγενικός, σε Αισχύλ., Ξεν. κ.λπ.· λέγεται για σκύλους και ἄλογα που αγαπούν τους ανθρώπους, ἡμερος, σε Ξεν. **II.** λέγεται για πράγματα, ανθρωπινό, φιλάνθρωπο, στον ίδ. κ.λπ. **III.** επίρρ., *φιλανθρώπως τινὶ χρῆσθαι*, σε Δημ.

φῖλ-ἄνωρ[ᾱ], -ορος, ὁ, ἡ (ἄνῆρ), Δωρ. αντί *φιλήνωρ*, αυτή που αγαπάει τον άντρα της, σε Αισχύλ.

φῖλάοιδος[ᾱ], -ον, αυτός που αγαπά το τραγούδι, σε Θεόκρ., Ανθ.

φῖλᾱπεχθημοσύνη, ἡ, αγάπη για την απόκτηση εχθρών, εριστική διάθεση, σε Ισοκρ., Δημ.

φῖλᾱπεχθήμων, -ον, γεν. -ονος (ἄπεχθάνομαι), αυτός που αγαπά να κάνει εχθρούς, εριστικός, σε Ισοκρ., Δημ.· επίρρ., *φιλαπεχθημόνως ἔχειν*, έχω φιλέριδη διάθεση, σε Πλάτ.

φῖλ-απλοϊκός, -ή, -όν (ἀπλοῦς), αυτός που αγαπά την απλότητα, σε Λουκ.

φῖλ-ἁπόδημος, -ον, αυτός που αγαπά τα ταξίδια, σε Ξεν.

φῖλαργῦρία, ἡ, αγάπη για τα χρήματα, απληστία, σε Ισοκρ. κ.λπ.

φῖλ-ἀργῦρος, -ον, αυτός που αγαπά τα χρήματα, ἀπληστος, σε Σοφ., Ξεν. κ.λπ.· υπερθ. *φιλαργυρώτατος*, σε Ξεν.· *τὸ φιλάργυρον*, = *φιλαργυρία*, σε Πλάτ.

φῖλ-ἄρετος[ᾱ], -ον (ἄρετή), αυτός που αγαπά την αρετή, σε Αριστ.

φῖλ-ἄριστείδης, -ου, ὁ, φίλος του Αριστεΐδη, σε Ανθ.

φῖλ-ἄρμᾱτος, -ον, αυτός που αγαπά τους αγώνες με ἄρματα, σε Πίνδ., Ευρ.

φῖλαρχία, ἡ, αγάπη για τους κανόνες, επιθυμία για δύναμη, σε Θεόκρ., Πλούτ.

φῖλ-αρχος, -ον (ἀρχή), αυτός που αγαπά τη δύναμη, φιλόδοξος, σε Πλάτ. **φῖλᾱσε**, Δωρ. και ποιητ. γ' ενικ. Μέσ. αορ. α' του *φιλέω*.

φῖλ-αστράγαλος, -ον, αυτός που αγαπά να παίζει *ἀστραγάλους*, σε Ανθ.

φῖλᾱτο[ι], γ' ενικ. Μέσ. αορ. α' του *φιλέω*.

φῖλ-αυλος, -ον, αυτός που αγαπά τον αυλό, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.

φῖλ-αυτος, -ον (αὐτοῦ), αυτός που αγαπά τον εαυτό του, σε Αριστ.

φῖλ-έγγυος, -ον (ἐγγύη), αυτός που πρόθυμα παρέχει ασφάλεια ή εγγύηση, σε Στράβ.

φιλέεσκε, Επικ. γ' ενικ. προστ. του *φιλέω*.

φῖλ-έθειρος, -ον (ἔθειρα), αυτός που προσαρμόζεται στα μαλλιά, σε Ανθ.

φῖλ-ειδήμων, -ον (ειδέναι), αυτός που αγαπά τη μάθηση, σε Στράβ.

φῖλ-έκδημος, -ον, = *φιλαπόδημος*, σε Στράβ.

φῖλ-έλλην, -ηνος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τους Έλληνες, σε Ηρόδ., Πλάτ.

φιλέοισα, Δωρ. θηλ. μτχ. του *φιλέω*.

φιλέοντι, Δωρ. γ' πληθ. του *φιλέω*.

φῖλ-επιτίμητής, -οῦ, ὁ, επικριτικός άνθρωπος, σε Ισοκρ.

φῖλ-εραστής, -οῦ, ὁ, αυτός που αγαπά έναν εραστή ή αυτός που αγαπά να έχει εραστές, σε Πλάτ., Αριστ.

φῖλεραστία, ἡ, αφοσίωση σε έναν εραστή, σε Πλάτ.

φῖλεργία, ἡ, αγάπη για δουλειά, εργατικότητα, σε Ξεν., Δημ.

φῖλ-εργός, -όν (ἔργον), αυτός που αγαπά τη δουλειά, εργατικός, σε Δημ.

φῖλ-ἐρίθος, -ον, αυτός που αρέσκεται στο να κλώθει μαλλί, σε Θεόκρ., Ανθ.

Φίλερως[ι], -ωτος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τον έρωτα, γεμάτος από έρωτα, σε Ανθ.

φῖλ-έσπερος, -ον, αυτός που αγαπά τα απογεύματα, σε Ανθ.

φῖλειταιρία, ἡ, προσκόλληση στη συντροφιά κάποιου, σε Ξεν.

φῖλ-έταιρος, αυτός που αγαπά τη συντροφιά κάποιου ή είναι θιασώτης του, πιστός, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· *επίρρ. -ρως*, σε Αισχίν.

φῖλ-εύιος, -ον, αυτός που του αρέσει να κράζει το *εὐοί*, χρησιμοποιείται για το Βάκχο, σε Ανθ.

φῖλεχθής, -ές, γεν. -έος, = *φίλεχθρος*, σε Θεόκρ.

φῖλέω, Αιολ. **φῖλημμι**, Επικ. απαρ. *φιλήμεναι*· Ιων. και Επικ. γ' ενικ. προστ.

φιλέεσκε· μέλ. *φιλήσω*, Επικ. απαρ. *φιλησέμεν*· αόρ. α' *ἐφίλησα*, παρακ.

πεφίληκα — Μέσ., Επικ. αόρ. α' *ἐφῖλάμην* (όπως από *φίλλω*), γ' ενικ. *ἐφίλατο*,

φίλατο, προστ. *φῖλαι* — Παθ., Μέσ. μέλ. *φιλήσομαι*, με Παθ. σημασία (αντί

φιληθήσομαι)· αόρ. α' *ἐφιλήθην*, Επικ. γ' πληθ. *ἐφίληθεν*· παρακ. *πεφίλημαι*·

(*φίλος*)· **I. 1.** αγαπώ, περιβάλλω με στοργή, Λατ. *diligere*, σε Όμηρ. κ.λπ.·

φιλέω τινά *φιλότητα*, νιώθω συμπάθεια για κάποιον, σε Ομήρ. Οδ.· αγαπώ και

περιποιούμαι κάποιον ως σύζυγός του, σε Όμηρ.· ο Επικ. Μέσ. αορ. α' με

Ενεργ. σημασία, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αντιμετωπίζω με τρυφερότητα ή ευγένεια,

καλωσορίζω έναν επισκέπτη, σε Όμηρ. — Παθ., *παρ' ἄμμι φιλήσεται*, θα

φιλοξενηθείς στο σπίτι μας, σε Ομήρ. Οδ. **3.** φιλώ, σε Αισχύλ. κ.λπ.· με διπλή

αιτ., *τὸ φίλαμα, τὸν Ἄδωνιν φίλασεν*, το φιλί με το οποίο τον φίλησε, σε

Μόσχ. — Μέσ., φιλάμε ο ένας τον άλλο, σε Ηρόδ. **4.** λέγεται για πράγματα,

αγαπώ, μου αρέσει, εγκρίνω, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **II. 1.** με απαρ., αγαπώ να

κάνω κάτι, είμαι θιασώτης στο να κάνω, θέλω ή συνηθίζω να κάνω, σε Ηρόδ.,

Τραγ. **2.** λέγεται για πράγματα, γεγονότα, *αὕρα φιλέει πνέειν*, σε Ηρόδ.· *φιλεῖ*

μεγάλα στρατόπεδα ἐκπλήγνυσθαι, μεγάλες μονάδες στρατού είναι επιρρεπείς

στο να καταλαμβάνονται από πανικό, σε Θουκ.· πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι, όλα έρχονται στον άνθρωπο με την εμπειρία, σε Ηρόδ.· και χωρίς γίνεσθαι, οἷα δὴ φιλεῖ, καθώς είναι συνήθεια, σε Πλάτ.· επίσης, προστ. ὥςδὴ φιλεῖ, καθώς συνηθίζεται, Λατ. ut solet, σε Πλούτ.

φίλη, ή, βλ. **φίλος** I. I.

φίληδέω, μέλ. -ήσω, βρίσκω ευχαρίστηση σε, απόλαυση σε ένα πράγμα, με δοτ., σε Αριστοφ.

φίλ-ηδής, -ές (ήδος), αυτός που αγαπά την ευχαρίστηση, σε Αριστ.

φίληδία, ή, απόλαυση, σε Αριστοφ.

φίλ-ήδονος, -ον (ήδονή)· **1.** αυτός που αγαπά την ηδονή, σε Λουκ. κ.λπ. **2.**

αυτός που διακατέχεται από επιθυμία να φέρνει ευχαρίστηση, σε Ανθ.

φίληκοέω, μέλ. -ήσω, είμαι προσηλωμένος, σε Πολύβ.

φίληκοῖα, ή, επιθυμία να ακούω με προσοχή, με γεν., σε Ισοκρ.

φίλ-ήκοος, -ον (ἀκοή), αυτός που αρέσκεται στο να ακούει συζητήσεις, σε Πλάτ.

φίλ-ηλάκᾱτος[ἄκ], -ον (ήλακάτη), αυτός που αγαπά την ενασχόληση με τη ρόκα (αδράχτι), σε Ανθ.

φίλ-ηλιᾱς, -άδος, ή, αυτός που αγαπά τον ήλιο, σε Τελέσιλλα.

φίλ-ηλιαστής, -οῦ, ὅ, αυτός που απολαμβάνει να βρίσκεται στις δίκες του δικαστηρίου της Ηλιαίας, σε Αριστοφ.

φίλημα, Δωρ. φίλᾱμα, -ατος, τό, φιλί, σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ.

φιλήμεναι, Επικ. απαρ. του φιλέω.

φίλημοσύνη, ή (φιλέω), φιλικότητα, συμπάθεια, σε Θέογν.

φίλ-ήνεμος, -ον (ἄνεμος), αυτός που αγαπά τον άνεμο· λέγεται για πνευστό φλάουτο, σε Ανθ.

φίλ-ήνιος, -ον (ήνία), αυτός που ακολουθεί τα ηνία, πειθήνιος, σε Αισχύλ.

φίλ-ήρετμος, -ον (έρετμός), αυτός που αγαπάει το κουπί, σε Ομήρ. Οδ.

φίλησα, Επικ. αόρ. α΄ του φιλέω· **φιλησέμεν**, Επικ. απαρ. μέλ.

φίλησί-μολπος, -ον (μολπή), = φιλόμολπος, σε Πίνδ.

φιλησις, -εως, ή (φιλέω), αίσθημα συμπάθειας, σε Αριστ.

φίλητέον, ρημ. επίθ. του φιλέω, αυτό που πρέπει κάποιος να αγαπήσει, σε Σοφ.

φίλητικός, -ή, -όν (φιλέω), διατεθειμένος να αγαπήσει, τινος, σε Αριστ.· απόλ., τρυφερός, συμπαθής, στον ιδ.

φίλητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του φιλέω, αυτός που αγαπιέται, αυτός που αξίζει αγάπη, σε Αριστ.· τὸ φιλητόν, το αντικείμενο της αγάπης, στον ιδ.

φίλήτωρ, -ορος, ὅ (φιλέω), εραστής, σε Αισχύλ.

φιλία, Ιων. -ίη, ή (φιλέω)· **1.** φιλική αγάπη, συμπάθεια, φιλία· διακριτέο από το έρως, όπως Λατ. amicitia από amor, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *φιλία ποιείσθαι πρὸς τινα*, σε Ξεν.· με γεν., *διὰ φιλίαν αὐτοῦ*, δια μέσου της φιλίας προς αυτόν, σε Θουκ.· *ἡμέτερη φιλία*, φιλία μεταξύ μας, σε Θέογν.· *φιλία ἢ ἐμή*, σε Ξεν. κ.λπ. **2.** αγάπη για κάποιο πράγμα, σε Πλάτ.

φιλικός, -ή, -όν (φίλος), αυτός που ανήκει ή αυτός που ταιριάζει σε ένα φίλο, αυτός που αρμόζει σε ένα φίλο, φιλικός, σε Ξεν. κ.λπ.· *φιλικά*, αποδείξεις ή διακριτικά γνωρίσματα φιλίας, σε Ξεν.· *ἐπίρρ. -κῶς*, με φιλικό τρόπο, σε Πλάτ. κ.λπ.· *φιλίαν ἔχειν*, είμαι ευνοϊκά διατεθειμένος, σε Ξεν.

Φύλιννα, ή (φίλος), κύριο όνομα που χρησιμοποιείται ως έκφραση στοργής, Αγαπημένη, σε Αριστοφ.

φίλιος, -α, -ον και -ος, -ον· (φίλος)· **I. 1.** Ενεργ., αυτός που ανήκει ή προέρχεται από φίλο, φιλικός, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· *φιλία τριήρης*, φιλικό

πλοίο, σε Θουκ.· *ή φιλία* (ενν. *γῆ, χώρα*), φιλική χώρα, αντίθ. προς *ή πολεμία*, σε Ξεν. **2.** *Ζεὺς φίλιος*, ο Δίας ως θεός της φιλίας, σε Πλάτ.· *ναὶ τὸν φίλιον* (ενν. *Δία*), σε Αριστοφ.· *πρὸς φιλίον*, σε Πλάτ. **II.** Παθ., αγαπημένος, λατρεμένος, σε Τραγ. **III.** επίρρ. *-ίως*, σε Θουκ. κ.λπ.

Φίλιππίζω, μέλ. Αττ. *-ιῶ*, είμαι με το μέρος ή με την πλευρά του Φίλιππου, φιλιππίζω, σε Δημ., Αισχίν.

Φίλιππικός, -ή, -όν (φίλιππος), αυτός που ανήκει ή προέρχεται από τον Φίλιππο, σε Δημ.

φίλ-ιππος, -ον, αυτός που αγαπά τα άλογα, αγάπη για ιππασία, σε Πίνδ., Ευρ. κ.λπ.· υπερθ. *φιλιππότατος*, σε Ξεν.

φιλίτια, τά (φίλος), = *συσσίτια*, κοινά γεύματα ή δημόσια τραπέζια στη Σπάρτη, σε Αριστ.· *φιλίτιον, τό*, η κοινή σάλα (αίθουσα) στην οποία γίνονταν τα δημόσια τραπέζια, σε Ξεν., Πλούτ.· άλλοι διαβάζουν *φιδίτιον* ή *φειδίτιον, -ια* (όπως από *φείδομαι*), οικονομικό τραπέζι, φθηνό δείπνο.

φίλό-βακχος, -ον, αυτός που αγαπά το Βάκχο ή το κρασί, σε Ανθ.

φίλο-βᾶσίλειος, -ον, αυτός που αγαπά τη μοναρχία, σε Πλούτ.

φίλο-βασιλεύς, -έως, ό, φίλος του βασιλιά, σε Πλούτ.

φίλο-γαῖης, -ές, Δωρ. αντί *φιλο-γηθής*.

φίλό-γαιος, -ον (γαῖα), αυτός που αγαπά τη γη, σε Ανθ.

φίλό-γάμος, -ον, αυτός που λαχταρά το γάμο, σε Ευρ.

φίλο-γαστορίδης, -ου, ό (γαστήρ), αυτός που αγαπά την κοιλιά του, κοιλιόδουλος, σε Ανθ.

φίλο-γέλοιος, -ον, αυτός που αγαπά τα αστεία, σε Αριστ.

φίλό-γελως, ό, ή, αυτός που αγαπά τα γέλια, σε Πλάτ., Αριστ.

φίλογεωργία, ή, αγάπη για την ζωή στην εξοχή, σε Ξεν.

φίλο-γέωργος, -ον, αυτός που αγαπά την ζωή στην εξοχή, σε Ξεν.

φίλο-γηθής, -ές, μόνο σε Δωρ. τύπο -γαῖης, (γηθέω), αυτός που αγαπά το κέφι, κεφάτος, σε Αισχύλ.

φίλο-γραμμᾶτέω, αγαπώ τα βιβλία, σε Πλούτ.

φίλο-γράμματος, -ον (γράμματα), αυτός που αγαπά τα βιβλία, σε Πλούτ. κ.λπ.

φίλογυμναστέω, αγαπώ τις ασκήσεις γυμναστικής, σε Πλάτ.

φίλο-γυμναστής, -οῦ, ό, αυτός που αγαπά τις γυμναστικές ασκήσεις, και *φιλογυμναστία, ή*, αγάπη για τις ασκήσεις γυμναστικής, σε Πλάτ.

φίλογυμναστικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για τον *φιλογυμναστήν*, σε Πλάτ.

φίλογύνης[ῦ], -ου, ό, αυτός που αγαπά τις γυναίκες, πληθ. *φιλογύναικες*, σε Πλάτ.

φίλό-δενδρος, -ον, αυτός που αγαπά τα δέντρα ή το ξύλο, σε Ανθ.

φίλο-δέσποτος, -ον, αυτός που αγαπά τον αφέντη ή τον κύριό του, *ἀνδράποδα φιλοδέσποτα*, δούλοι που αποδέχονται τα δεσμά τους, σε Ηρόδ.· *δήμος φιλοδέσποτος*, σε Θέογν.

φίλό-δημος, -ον, φίλος του *δήμος*, κοινός φίλος, σε Αριστοφ.· *φιλόδημον ἔργον*, δημόσιο (λαϊκό) έργο, στον ίδ.

φίλο-δίκαιος, -ον, αυτός που αγαπά το δίκαιο, αυτός που αγαπά τη δικαιοσύνη, σε Αριστ.

φίλο-δίκος, -ον, αυτός που αγαπά τις δίκες, φιλόδικος, σε Λυσ., Δημ.

φίλοδικέω, μέλ. *-ήσω*, αγαπώ τις δίκες, σε Θουκ.

φίλ-οδίτης[ι], -ου, ό, φίλος των ταξιδιωτών, σε Ανθ.

φιλοδοξέω, μέλ. -ήσω, αγαπώ τη φήμη, αναζητώ τιμές, *ἐπί τινι*, για ή σε κάποιο πράγμα, σε Αριστ.

φιλοδοξία, ή, αγάπη για τιμές ή δόξα, σε Πολύβ.

φιλόδοξος, -ον (δόξα), αυτός που αγαπά τις τιμές ή τη δόξα, σε Πλάτ.· *τὸ φιλόδοξον* = το προηγ., σε Λουκ.

φιλό-δουπος, -ον, αυτός που αγαπά το θόρυβο, σε Ανθ.

φιλοδωρία, ή, αρέσκεια στην παραχώρηση, γενναιοδωρία, σε Λουκ.

φιλό-δωρος, -ον (δῶρον), **I.** αυτός που αγαπά να δίνει, γενναιόδωρος, σε Ξεν.

II. λέγεται για πράγματα, άφθονος, σε Δημ.

φιλο-εργός, -όν (ἔργον), αυτός που αγαπά τη δουλειά, εργατικός, σε Ανθ.

φιλο-ζεφύρος, -ον, αυτός που αγαπά το δυτικό άνεμο, σε Ανθ.

φιλό-ζωος, -ον (ζωή), αυτός που αγαπά την ζωή του, σε Αριστ.

φιλό-ζωος, -ον (ζῶον), αυτός που αγαπά τα ζώα, σε Ξεν.

φιλο-θεάμων[α], -ον, αυτός που αγαπά τα θεάματα, αυτός που αγαπά τις επιδείξεις, τις παραστάσεις, τις θεάσεις, σε Πλάτ.· με γεν., *φιλοθεάμων τῆς ἀληθείας*, στον ιδ.

φιλό-θεος, -ον, αυτός που αγαπά το θεό, ευσεβής, σε Αριστ. κ.λπ.

φιλο-θέωρος, -ον, = *φιλοθεάμων*, σε Αριστ.

φιλοθηρία, ή, αγάπη για το κυνήγι, σε Ξεν. κ.λπ.

φιλό-θηρος, -ον (θήρα), αυτός που αγαπά το κυνήγι, σε Ξεν. κ.λπ.· *υπερθ. φιλοθηρότατος*, στον ιδ.

φιλο-θουκυδίδης, -ον, ό, αυτός που αγαπά το Θουκυδίδη, σε Ανθ. (με υ).

φιλοθύτης[υ], -ον, ό, I. αυτός που αγαπά τις θυσίες, σε Αριστοφ. **II.** Παθ., *ὄργια φιλόθυτα*, τελετές που γίνονται από ενθουσιώδεις θιασώτες, σε Αισχύλ.

φιλοϊερέυς, -έως, ό, φίλος των ιερέων, σε Ιω. Δαμασκ.

φιλ-οίκειος, -ον, αυτός που αγαπά τους συγγενείς του, σε Αριστ.

φιλ-οικοδόμος, -ον, αυτός που αγαπά την οικοδόμηση, σε Ξεν.

φιλ-οικτίρμων, -ον, αυτός που είναι επιρρεπής στο έλεος, στην ευσπλαχνία, σε Ευρ., Πλάτ.

φιλ-οίκτιστος, -ον, = *φιλοικτίρμων*, σε Σοφ.

φιλ-οικτος, -ον, αυτός που κινεί τον οίκτο, *απ' ὄμματος βέλει φιλοίκτω*, με βλέμμα που κινεί τη συμπάθεια, σε Αισχύλ.

φιλοινία, Ιων. -ίη, ή, αγάπη για το κρασί, σε Ηρόδ.

φιλ-οινος, -ον, αυτός που αγαπά το κρασί, σε Πλάτ. κ.λπ.

φιλό-καινος, -ον, αυτός που αγαπά τους νεωτερισμούς ή τις καινοτομίες· *τὸ φιλόκαινον*, αγάπη για νεωτερισμούς, σε Λουκ.

φιλοκᾶλέω, μέλ. -ήσω, **1.** αναπτύσσω την αίσθηση του ωραίου, σε Θουκ. **2.** είμαι πρόθυμος, με απαρ., σε Πλούτ.

φιλό-κᾶλος, -ον, αυτός που αγαπά την ομορφιά, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ. **I.** αυτός που αγαπά τη λεπτότητα και την κομψότητα, σε Ξεν. **II.** αυτός που αγαπά τις τιμές, αναζητά τις τιμές, στον ιδ.

φιλο-καμπής, -ές, γεν. -έος (κάμπτω), αυτός που κάμπτεται εύκολα, λυγρός, εύκαμπτος, σε Ανθ.

φιλο-καρποφόρος, -ον, αυτός που φέρει άφθονους καρπούς, σε Ανθ.

φιλοκέρδεια, ή, αγάπη για το κέρδος, απληστία, σε Ξεν.

φιλοκερδέω, είμαι άπληστος για το κέρδος, σε Θέογν. κ.λπ.

φιλο-κερδής, ές, (κέρδος), αυτός που αγαπά το κέρδος, σε Θέογν. κ.λπ.

φιλο-κέρτομος, -ον, αυτός που αγαπά να κοροϊδεύει, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ.

φιλο-κηδεμών, -όνος, ό, ή, αυτός που αγαπά τους συγγενείς του, σε Ξεν.

φῖλο-κίνδυνος, -ον, 1. αυτός που αγαπά τον κίνδυνο, ριψοκίνδυνος, σε Ξεν., Δημ.· *πρὸς τὰ θηρία φιλοκινδυνότατος*, σε Ξεν.· *επίρρ. -ως*, με ανυπομονησία, στον ιδ. **2.** με αρνητική σημασία, παρακινδυνευμένος, απερίσκεπτος, σε Δημ.

φῖλο-κισσοφόρος, -ον, αυτός που του αρέσει να φορά κισσό, σε Ευρ.

φῖλό-κνῖσος, -ον (κνίζω), αυτός που αγαπά το τσίμπημα ή το γαργάλημα, λάγνος, σε Ανθ.

φῖλό-κοινος, -ον, αυτός που αγαπά την κοινωνική αλληλεπίδραση, σε Ανθ.

φῖλο-κόλαξ, ὁ, ἡ, αυτός που του αρέσουν οι κολακίες, σε Αριστ.

φῖλο-κοσμία, ἡ, αγάπη για τα κοσμήματα ή τις επιδείξεις, σε Πλούτ.

φῖλό-κοσμος, -ον, αυτός που αγαπά τα κοσμήματα, σε Πλούτ.

φῖλό-κρημνος, -ον, αυτός που αγαπά τους απότομους βράχους, σε Ανθ.

φῖλο-κρόταλος, -ον (κρόταλον), αυτός που αγαπά τα κρόταλα, σε Ανθ.

φῖλό-κροτος, -ον, αυτός που αγαπά το θόρυβο, σε Ομηρ. Ὑμν.

φῖλο-κτέανος, -ον (κτέανον), αυτός που αγαπά τα κτήματα, λαίμαργος για το κέρδος, άπληστος· *υπερθ. φιλοκτεανώτατος*, σε Ομήρ. Ιλ.

φῖλό-κῦβος, -ον, αυτός που αγαπά τους κύβους, σε Αριστοφ.

φῖλο-κῦδής, -ές (κῦδος), αυτός που αγαπά τη δόξα ή τη μεγαλοπρέπεια, σε Ομηρ. Ὑμν.

φῖλο-κῦνηγέτης, -ου, ὁ, = φιλοκύνηγος, σε Ξεν.

φῖλο-κύνηγος[ῶ], -ον, αυτός που αγαπά το κυνήγι, σε Πλούτ.

φῖλο-κύων[ῶ], -κῦνος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τα σκυλιά, σε Πλάτ.

φῖλο-λάκων[ᾶ], -ωνος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τους Λάκωνες, σε Πλούτ.

φῖλο-λήϊος, -ον (ληϊή), αυτός που αγαπά τη λεία, σε Ομηρ. Ὑμν.

φιλολογέω, μέλ. -ήσω, αγαπώ τη μάθηση ή τη μελέτη, σε Πλούτ.

φιλολογία, ἡ, αγάπη για μάθηση ή για τη μελέτη, σε Ισοκρ.

φῖλό-λογος, -ον, 1. αυτός που αγαπά το λόγο, σε Πλάτ. **2.** αυτός που αγαπά τη μάθηση, πεπαιδευμένος, εγγράμματος, Λατ. *studiosus*, σε Αριστ.

φῖλο-λοΐδορος, -ον, αυτός που αγαπά να διασύρει, υβριστικός, σε Δημ.

φιλομάθεια, ἡ, αγάπη για μάθηση, σε Πλάτ.

φῖλομαῖθεω, μέλ. -ήσω, αγαπώ τη μάθηση, σε Πλάτ.

φῖλο-μαῖθής, -ές (μαθεῖν), 1. αυτός που αγαπά τη μάθηση, αχόρταγος για γνώση, σε Πλάτ.· *υπερθ. φιλομαθέστατος*, σε Ξεν. *τὸ φιλομαθές, = φιλομάθεια*, σε Πλάτ. **2.** με γεν. πράγμ., αχόρταγος για ένα πράγμα, στον ιδ., Ξεν.

φῖλό-μαντις, -εως, ὁ, ἡ, αυτός που παίρνει συμβουλές, προφητείες ή μαντείες, σε Λουκ.

φῖλό-μαστος, -ον, αυτός που αγαπά το στήθος, σε Αισχύλ.

φῖλομαῖχέω, μέλ. -ήσω, είμαι πρόθυμος να πολεμήσω, σε Πλούτ.

φῖλό-μᾶχος, -ον, αυτός που αγαπά τη μάχη, πολεμοχαρής, σε Αισχύλ.

φιλ-όμβρος και -όμβριος, -ον (ὄμβρος), αυτός που αγαπά τη βροχή, σε Ανθ.

φῖλο-μήλᾱ, Ιων. -λη, ἡ, αηδόνι, επειδή, σύμφωνα με το μύθο, η Φιλομήλα μεταμορφώθηκε σε αυτό το πτηνό, σε Δημ. (αμφίβ. προέλ.).

φῖλ-όμηρος, -ον, αυτός που αγαπά τον Όμηρο, σε Στράβ.

φῖλο-μήτωρ, -ορος, ὁ, ἡ (μήτηρ), αυτός που αγαπά τη μητέρα του, σε Πλούτ.

φῖλομ-μειδής, -ές, ποιητ. αντί *φιλο-μειδής* (μειδάω), αυτός που αγαπά το χαμόγελο, επίθ. της Αφροδίτης, σε Όμηρ., Ησίοδ.

φῖλό-μολπος, -ον (μολπή), αυτός που αγαπά το χορό και το τραγούδι, σε Πίνδ.

φιλομουσία, ἡ, αγάπη για τις Μούσες, σε Λουκ.

φῖλό-μουσος, -ον (μουῖσα), αυτός που αγαπά τις Μούσες, γενικά, αυτός που αγαπά τη μουσική και τις τέχνες, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.

φῖλομῦθέω, αγαπώ τους μύθους, σε Στράβ.

φῖλομῦθία, ἡ, αγάπη για τους μύθους, σε Στράβ.

φῖλό-μῦθος, -ον, I. αυτός που αγαπά τους μύθους ή τις μυθικές διηγήσεις, σε Αριστ. **II.** αυτός που του αρέσει η ομιλία, στον ιδ.

φῖλο-ναύτης, -ου, ὁ, αυτός που αγαπά τους ναύτες, σε Ανθ.

φῖλονεικέω, μέλ. -ήσω (*φιλόνεικος*)· **1.** αγαπώ τις διαμάχες, μετέχω σε λεκτική διαμάχη, είμαι εριστικός, *φιλονεικῶν*, έξω από εριστικότητα ή ομαδικό πνεύμα, σε Θουκ., Πλάτ.· *φιλονεικέω πρὸς τινα*, σε Λυσ.· με αιτ., *φιλονεικεῖς, τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον*, ανυπομονεῖς να είμαι απολογούμενος, σε Πλάτ.· *τὰ χεῖρω φιλονεικέω*, είμαι τόσο ισχυρογνώμων ὥστε να επιλέξω το χειρότερο, σε Θουκ. **2.** με θετική σημασία, μάχομαι με ἀμιλλα, *φιλονεικέω περὶ τῶν καλλίστων*, σε Ισοκρ.

φιλονεικητέον, ρημ. επίθ. από προηγ., σε Ισοκρ.

φῖλονεικία, ἡ, 1. αγάπη για ἐρίδες, πρόθυμος ανταγωνισμός, εριστικότητα, ομαδικό πνεύμα, σε Θουκ. κ.λπ. **2.** με καλή ἔννοια, ἀμιλλα, σε Ξεν.· *διὰ φιλονεικίαν*, με προθυμία, στον ιδ.

φῖλό-νεικος, -ον, 1. αυτός που αγαπά τις ἐρίδες, πρόθυμος για ἐρίδες, εριστικός, σε Πίνδ., Πλάτ. **2.** με θετική σημασία, ἀμιλλώμενος, λέγεται για ἄλογα, σε Ξεν.· *τὸ φιλόνεικον*, = *φιλονεικία*, στον ιδ.· *ἐπίρρ. -κως*, με ἔντονο ανταγωνισμό, στον ιδ., Πλάτ. κ.λπ.

φῖλο-νύμφιος, -ον, αυτός που αγαπά το γαμπρό ή τη νύφη, σε Ανθ.

φῖλόξενος, ποιητ. ἀντί *φιλόξενος*.

φῖλοξενία, Ιων. -ίη, ἡ, φιλοξενία, σε Θέογν.

φῖλό-ξενος, ποιητ. -ξείνος, -ον, αυτός που αγαπά τους ξένους, φιλόξενος, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.· *παθεῖν φιλόξενον ἔργον*, μου φέρθηκαν φιλόξενα, σε Πίνδ.

φῖλο-παίγμων, -ον (παίζω), αυτός που αγαπάει το παιχνίδι, παιχνιδιάρης, ευτράπελος, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ.

φῖλό-παις, -παιδος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τα μικρά του, *χελιδῶν*, σε Ανθ.

φῖλο-παίσμων, -ον, = *φιλοπαίγμων*, σε Πλάτ.

φῖλο-παράβολος, -ον, αυτός που του αρέσει να είναι τολμηρός, ρισοκίνδυνος, σε Πλούτ.

φῖλο-πατρία, ἡ, αγάπη για την πατρίδα κάποιου, πατριωτισμός, φιλοπατρία, σε Αριστοφ.

φῖλό-πατρις, -ιδος, ὁ, ἡ, αιτ. *φιλόπατριν*, αυτός που αγαπά την πατρίδα του, σε Πολύβ., Λουκ.

φῖλο-πάτωρ[ᾱ], -ορος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τον πατέρα του, σε Ευρ.

φῖλοπευστέω, μέλ. -ήσω, αγαπώ να κάνω ερωτήσεις, σε Πολύβ.

φῖλο-πεύστης, -ου, ὁ, αυτός που αγαπά να κάνει ερωτήσεις, περίεργος.

φῖλό-πλεκτος, -ον, αυτός που συνηθίζει να πλέκεται, σε Ανθ.

φῖλό-πλοος, -ον, συνηρ. -πλους, -ουν, αυτός που αγαπά να πλέει, να ταξιδεύει στη θάλασσα, σε Ανθ.

φῖλ-οπλος, -ον (ὄπλα), αυτός που αγαπά τα ὄπλα, σε Ανθ.

φῖλοπλουτία, ἡ, αγάπη για τον πλούτο, σε Πλούτ.

φῖλό-πλουτος, -ον, αυτός που αγαπά τον πλούτο, *φιλόπλουτος ἄμιλλα*, αναζήτηση πλούτου, ἀγώνας για τον πλούτο, σε Ευρ.

φῖλοποιέομαι, Μέσ. (*φιλοποιός*), κάνω κάποιον φίλο μου, ἐλκύω προς τον εαυτό μου κάποιον, *τινα*, σε Πολύβ.

φῖλο-ποιητής, -οῦ, ὁ, φίλος των ποιητών, σε Πλάτ.

φῖλο-ποιμνιος, -ον (ποιμνή), αυτός που αγαπά το ποίμνιο (πλήθος πιστών), σε Θεόκρ.

φῖλο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που κάνει (δημιουργεί) φίλους, σε Πλούτ.

φῖλο-πόλεμος, -ον, Επικ. **φῖλο-πτ-,** αυτός που αγαπά τον πόλεμο, πολεμοχαρής, σε Ομήρ. Ιλ., Πλούτ.· *επίρρ. -μως,* σε Ισοκρ.

φῖλό-πολις, ὁ, ἡ, ποιητ. **φῖλό-ποτολις·** αιτ. *-πολιν·* πληθ. *-πόλεις,* αλλά επίσης γεν. *-πόλιδος,* πληθ. *πόλιδες, πόλιδας·* **I.** αυτός που αγαπάει την πόλη, σε Αισχύλ. **II.** αυτός που αγαπάει τη δική του πόλη, πατριώτης, σε Αριστοφ., Θουκ.· *τὸ φιλόπολι,* πατριωτισμός, σε Θουκ.

φῖλο-πολίτης[ι], -ου, ὁ, αυτός που αγαπά τους συμπολίτες του, σε Πλούτ.

φῖλοπονέω, μέλ. -ήσω (φιλόπονος), αγαπώ τη δουλειά, δουλεύω σκληρά, είμαι εργατικός ή δραστήριος, σε Ξεν., Πλάτ.

φῖλοπονηρία, ἡ, αγάπη για κακούς ανθρώπους και πράξεις, σε Θεόκρ.

φῖλο-πόνηρος, -ον, φίλος κακών ανθρώπων, σε Πλούτ.

φῖλοπονία, ἡ, αγάπη για δουλειά, εργατικότητα, δραστηριότητα, σε Πλάτ.· *φιλοπονία τινός,* κοπιαστική δουλειά για κάποιο πράγμα, σε Δημ.

φῖλό-πονος, -ον, 1. αυτός που αγαπάει τη δουλειά, εργατικός, δραστήριος, φιλόπονος, σε Σοφ., Πλάτ.· *υπερθ. -ώτατος,* σε Ισοκρ.· *επίρρ., φιλοπόνως ἔχειν,* είμαι φιλόπονος, σε Ξεν. **2.** λέγεται για πράγματα, κουραστικός, κοπιώδης, *πόλεμος,* στον ιδ.

φῖλοποσία, ἡ, αγάπη για πόση, σε Ξεν., Πλάτ.

φῖλο-πότης, -ου, ὁ, αυτός που αγαπάει το ποτό, που αγαπάει το κρασί, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

φῖλοπραγμοσύνη, ἡ, πολυάσχολη διάθεση, πολυπραγμοσύνη, συνήθειες ζωής χωρίς ξεκούραση, σε Πλάτ., Δημ.

φῖλοπράγμων, γεν. -ονος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τις ενασχολήσεις· με αρνητική σημασία, πολυάσχολος άνθρωπος, ανακατωσούρης, κουτσομπόλης, σε Ισαίο.

φῖλοπροσηγορία, ἡ, ευκολία στην προσφώνηση, σε Ισοκρ.

φῖλο-προσήγορος, -ον, αυτός που προσφωνεί εύκολα, καταδεκτικός, φιλοφρονητικός, σε Ισοκρ.

φῖλο-πρωτεύω, αγωνίζομαι να είμαι πρώτος, σε Κ.Δ.

φῖλό-πρωτος, -ον, αυτός που αγαπά να είναι πρώτος· *τὸ φιλόπρωτον,* προθυμία να είναι κανείς πρώτος, σε Πλούτ.

φῖλο-πτόλεμος, φῖλό-ποτολις, ποιητ. αντί *φιλο-πόλεμος, φιλό-πολις.*

φῖλό-πῦρος, -ον, αυτός που αγαπά τους σίτους, σε Ανθ.

φῖλ-οπωριστής, -οῦ, ὁ, αυτός που αγαπά τους καρπούς του φθινοπώρου, σε Ανθ.

φῖλ-όργιος, -ον (ὄργια), αυτός που αγαπά τα ὄργια, σε Ανθ.

φῖλ-όρθιος, -ον, αυτός που αγαπά ό,τι είναι ευθύ ή σωστό, σε Ανθ.

φῖλ-ορμίστειρα, ἡ, αυτή που αγαπά το λιμάνι, σε Ανθ.

φῖλορνήθια, ἡ, αγάπη για τα πουλιά, σε Πλούτ.

φῖλ-ορνις, -ῖθος, ὁ, ἡ, I. αυτός που αγαπά τα πτηνά, σε Πλούτ. **II.** αυτός που αγαπιέται ή γίνεται σημείο συνάντησης από τα πτηνά, σε Αισχύλ.

φῖλορ-ρώθων, -ωνος, ὁ, ἡ, αυτός που είναι προσαρμοσμένος στα ρουθούνια, σε Ανθ.

φῖλορ-ρώξ, -ῶγος, ὁ, ἡ (ῥώξ), αυτός που αγαπά τις ρώγες, σε Ανθ.

φῖλ-όρτυξ, -ῦγος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τα ορτύκια, σε Πλάτ.

φίλος, -η, -ον (ἴ· αλλά κλητ. *φίλε* με ἴ, σε Όμηρ.)· **I. 1.** Παθ., αγαπημένος, αξιαγάπητος, αγαπητός, Λατ. *amicus, carus*, σε Όμηρ. κ.λπ.· με δοτ., αγαπητός σε κάποιον, στον ιδ.· κλητ., *φίλε* μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ουδ. -ον, *φίλε τέκνον*, σε Ομήρ. Οδ.· η γεν. πολλές φορές ακολουθεί την κλητ., *φίλ' ἀνδρῶν*, σε Θεόκρ.· ὦ *φίλα γυναικῶν*, σε Ευρ.· συχνά ως ουσ., *φίλος, ὁ*, φίλος, σε Όμηρ.· παροιμ., ἔστιν ὁ φίλος ἄλλος αὐτός, ο φίλος είναι ο άλλος εαυτός, σε Αριστ.· *κοινὰ τὰ τῶν φίλων*, σε Πλάτ.· ομοίως στο θηλ. *φίλη, ἡ*, αγαπητή, φίλη, Λατ. *amica*, σε Όμηρ., Αττ.· *φίλον, τό*, αντικείμενο αγάπης, σε Σοφ.· *τὰ φίλτατα*, τα πιο κοντινά και τα πιο αγαπημένα σε κάποιον, όπως είναι η σύζυγος και τα παιδιά, σε Τραγ. **2.** λέγεται για πράγματα, αγαπητός, ευχάριστος, ευπρόσδεκτος, σε Όμηρ.· ως κατηγορ., *φίλον ἐστὶ ἢ γίγνεται μοι*, είναι αγαπητό σε μένα, με ευχαριστεί, Λατ. *cordi est*, στον ιδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *εἰ τόδ' αὐτῷ φίλον κεκλημένῳ*, εάν τον ευχαριστεί να αποκαλείται με αυτόν τον τρόπο, σε Αισχύλ. **3.** στους Ποιητές, το *φίλος* χρησιμοποιείται για την ίδια την ζωή κάποιου, *φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν*, έδωξε μακριά ευχάριστη ζωή, σε Ομήρ. Ιλ.· *φίλον ἦτορ, φίλα γούνατα, πατήρ φίλος, φίλη ἄλοχος*, σε Όμηρ.· *φίλην ἄγεσθαι*, παίρνω τη γυναίκα κάποιου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** με Ενεργ. σημασία, όπως *φίλιος*, αγαπητός, φιλικός, σε Όμηρ.· με γεν., *φίλαν ξένων ἄρουραν*, φιλικός στους ξένους, σε Πίνδ.· *φίλα φρονέειν τινί*, νιώθω φιλικά, σε Ομήρ. Ιλ.· *φιλία ποιεῖσθαι τινι*, κάνω φιλία με κάποιον, σε Ηρόδ. **III.** επίρρ. *φίλως, φίλως χ' ὀρόφτε*, βλέπετε αυτό με ευχαρίστηση, σε Ομήρ. Ιλ.· *φίλως ἐμοί*, με έναν τρόπο αγαπητό ή ευχάριστο σε μένα, σε Αισχύλ.· *φίλως δέχεσθαι τινα*, σε Ξεν. **IV.** *φίλος*, έχει αρκετούς τύπους παραθετικών· **1.** συγκρ. *φιλίων [ἴ], -ον*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** Συγκρ. *φίλτερος*, υπερθ. *φιλαίτατος*, σε Ξεν., Θεόκρ. **4.** σε Αττ. *μᾶλλον φίλος*, σε Αισχύλ. κ.λπ.· υπερθ. *μάλιστα φίλος*, σε Ξεν.

φίλό-σιτος, -ον, I. αυτός που αγαπά το σίτο ή ασχολείται με αυτόν, σε Ξεν. **II.** αυτός που αγαπά το φαγητό, αγαπά να τρώει, σε Πλάτ.

φίλό-σκηπτρος, -ον (σκήπτρον), εστεμμένος, σε Ανθ. Π.

φίλο-σκήπων, -ωνος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τη ράβδο ή το σκήπτρο, λέγεται για τον Πάνα, σε Ανθ.

φίλο-σκόπελος, -ον, αυτός που αγαπά τα βράχια, σε Ανθ.

φίλο-σκώμμων, -ον, αυτός που αγαπά τα σκώμματα ή τα αστεία, σε Ηρόδ.

φιλοσοφέω, παρακ. *πεφιλοσόφηκα (φιλόσοφος)*· **I. 1.** αγαπώ τη γνώση, την αναζητώ, φιλοσοφώ, Λατ. *philosophari*, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *φιλοσοφοῦντά με δεῖ ζῆν*, λέει ο Σωκράτης, σε Πλάτ. **2.** διδάσκω φιλοσοφία, σε Ισοκρ. **II. 1.** με αιτ., συζητώ με φιλοσοφική διάθεση, αναζητώ, σπουδάζω, Λατ. *meditari*, σε Ισοκρ.· *φιλοσοφίαν φιλοσοφεῖν*, αναζητώ τη φιλοσοφία, στοχάζομαι φιλοσοφώνια, σε Ξεν. **2.** γενικά, σπουδάζω ένα πράγμα, σε Ισοκρ.

φιλοσοφητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να εξεταστεί φιλοσοφικά, σε Πλάτ. κ.λπ.

φιλοσοφία, ἡ, 1. αγάπη για γνώση και σοφία, αναζήτηση σοφίας, διαλογισμός, σπουδή, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** η συστηματική μελέτη ενός αντικειμένου, έρευνα, σε Ισοκρ. **3.** φιλοσοφία, η έρευνα της αλήθειας και της φύσης, σε Πλάτ. κ.λπ.

φίλό-σοφος, ὁ, I. 1. αυτός που αγαπά τη σοφία, χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Πυθαγόρα, που αποκαλούσε τον εαυτό του *φιλόσοφον*, λάτρης της σοφίας· όχι *σοφός*, δηλ. μυαλωμένος, σοφός, σε Κικ.· έπειτα σε ευρεία έννοια χρησιμοποιήθηκε για τους επιστήμονες, οι σπουδασμένοι, οι εγγράμματοι, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** φιλόσοφος, δηλ. κάποιος που ερευνά τη φύση των πραγμάτων

και την αλήθεια, σε Αριστοφ. κ.λπ.· βρίσκεται ως *ὁ τῆς ἀληθείας φιλοθεάμων*, σε Πλάτ. **II.** ως ἐπίθ., αυτός που αγαπά τη γνώση, φιλοσοφικός, στον ίδ.· *τὸ φιλόσοφον*, = *φιλοσοφία*, στον ίδ. **III.** ἐπίρρ. *φιλοσόφως διακεῖσθαι πρὸς τι*, σε Ισοκρ.· *φιλοσόφως ἔχειν*, σε Πλάτ.

φῖλο-σπῆλυγξ, -υγγος, ὁ, ἡ, αυτός που αγαπά τα σπήλαια, σε Ανθ.

φῖλό-σπονδος, -ον, αυτός που χρησιμοποιείται στην προσφορά σπονδών, σε Αισχύλ.

φῖλο-στέφανος, -ον, αυτός που αγαπά τα στεφάνια, στεφανωμένος, σε Ομηρ. Ὑμν.

φῖλό-στονος, -ον, αυτός που αγαπά τους στεναγμούς, θλιβερός· ἐπίρρ. *-νως*, σε Αισχύλ.

φῖλοστοργία, ἡ, τρυφερή αγάπη, στοργικότητα, σε Ξεν.

φῖλό-στοργος, -ον (στέργω), αυτός που αγαπά τρυφερά, στοργικός, λέγεται για την αγάπη των γονιών και των παιδιών, των αδελφών, σε Ξεν., Θεόκρ. κ.λπ.· *τὸφιλόστοργον*, = *φιλοστοργία*, σε Ξεν.· ἐπίρρ. *φιλοστόργως*, σε Πλούτ.

φῖλο-στρατιώτης, -ου, ὁ, φίλος του στρατιώτη, σε Ξεν.

φῖλο-σώματος, -ον (σῶμα), αυτός που αγαπά το σώμα, σε Πλάτ.

φῖλό-τεκνος, -ον, αυτός που αγαπά τα παιδιά ή τους απογόνους του, σε Ηρόδ., Ευρ.

φῖλοτεχνέω, μέλ. *-ήσω*, αγαπώ την τέχνη, ασκώ μια τέχνη, σε Πλάτ.

φῖλό-τεχνος, -ον (τέχνη), αυτός που αγαπά την τέχνη, καλλιτέχνης, σε Πλάτ.· *τὸ φιλότεχνον*, δεξιότητα στην τέχνη, σε Πλούτ.

φῖλότης, -ητος, ἡ (φίλος), φιλία, αγάπη, στοργή, σε Ομηρ. κ.λπ.· *φιλότης τινός*, στοργή για, σε Ομήρ. Οδ.· *διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν*, από τη φοβερή αγάπη του για τους ανθρώπους, σε Αισχύλ.· *ὃ φιλότης*, = *ὃ φίλε*, φίλε μου, σε Πλάτ.

φῖλοτήσιος, -α, -ον και -ος, -ον, Δωρ. **φιλοτάσιος [ᾱ]**, **I.** λέγεται για φιλία ή αγάπη, αυτός που την προάγει, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **II.** *ἡ φιλοτησία* ή *-ήσιος* (με ή χωρίς *κύλιζ*), ποτήρι αφιερωμένο στη φιλία, ποτήρι φιλίας, σε Θεόγν., Αριστοφ.· *φιλοτησίας προπίνειν* (όπου *φιλοτησίας* είναι πιθανόν αιτ. πληθ.), πίνω στην υγεία κάποιου, σε Δημ.

φῖλοτιμέομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αόρ. *α' ἐφιλοτιμήθην*· παρακ. *πεφιλοτίμημαι (φιλότιμος)*· **1.** αποθ., αγαπώ ή ζητάω τις τιμές, είμαι φιλόδοξος, αμιλλώμενος, ζηλιάρης, σε Αριστοφ. κ.λπ.· *φιλοτιμέομαι ὅτι...*, ζηλεύω επειδή..., σε Ξεν.· το αντικείμενο της φιλοδοξίας συμπληρώνεται με πρόθ., *φιλοτιμέομαι ἐπὶ τινι*, υπερηφανεύομαι για κάτι, στον ίδ. κ.λπ.· *ἐντῖνι*, σε Πλάτ.· με ουδ. ἐπίθ., *ἀεὶ τι φιλοτιμούμενος*, ψάχνω πάντα αντικείμενο φιλοδοξίας, σε Ξεν. **2.** με απαρ., παλεύω με προθυμία και άμιλλα να κάνω κάποιο πράγμα, προσπαθώ με ειλικρίνεια και θέρμη, στον ίδ.· με αιτ. και απαρ., είμαι αγχωμένος με..., στον ίδ.

φῖλοτίμημα, -ατος, τό, I. πράξη φιλοδοξίας ή μεγαλοπρέπειας, σε Πλούτ. **II.** ανταγωνισμός, αντιζηλία, σε Λουκ.

φῖλοτιμία, Iων. -ίη, ἡ, I. 1. το χαρακτηριστικό του *φιλότιμου*, αγάπη για τις τιμές, φιλοδοξία, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ.· με θετική σημασία, σε Ξεν., Ισοκρ.· με γεν. πράγμ., *φιλοτιμία τινός*, φιλόδοξη επιθυμία κάποιου πράγματος, σε Πλάτ. κ.λπ.· *φιλοτιμία πρὸς τινα*, άμιλλα προς κάποιον, σε Ισοκρ. **2.** φιλόδοξη επιμονή, ισχυρογνωμοσύνη, σε Ηρόδ. **3.** φιλόδοξη επίδειξη, γενναιοδωρία, ασωτία, σε Δημ., Αισχίν. **II.** το επιδιωκόμενο αντικείμενο, τιμή, διάκριση, υπόληψη, σε Δημ.

φῖλό-τίμος, -ον (τιμή)· I. 1. αυτός που αγαπά την τιμή, αυτός που διψάει για τιμή, φιλόδοξος, ζηλότυπος, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ.· με θετική σημασία, σε Ξεν., Ισοκρ.· με αφηρ. ονόματα (με τις δύο σημασίες), *εὐχά*, σε Αισχύλ. *ῥῆθος*, σε Ευρ.· *σοφαίαι*, σε Αριστοφ.· *φιλότιμος ἐπὶ τινι*, πρόθυμος να τιμάται (να δέχεται τιμές) για κάποιο πράγμα, αυτός που επιθυμεί να διακρίνεται σε κάτι...· *ἐπὶ σοφία, ἐπ' ἀρετῇ*, σε Πλάτ. **2.** φιλοδόξως άσωτος, σπάταλος, σε Δημ. **3.** με Παθ. σημασία = *πολυτίμητος*, σεβαστός, σε Αισχύλ. **II.** επίρρ. -*μως*, φιλοδόξως, με ζηλοτυπία, *φιλοτίμως ἔχειν*, αγωνίζομαι με ζηλοτυπία, σε Πλάτ.· *φιλοδόξως ἔχειν πρὸς τι*, αγωνίζομαι, διαθέτω τον εαυτό μου με ζήλο απέναντι σε κάποιο πράγμα, σε Ξεν.

φῖλο-τοιοῦτος, ὁ, αυτός που αγαπά τέτοιου είδους πράγματα, σε Αριστ.

φῖλο-τύραννος[ῦ], -ον, φίλος της τυραννίας, σε Πλούτ.

φῖλό-φθογγος, -ον, αυτός που αγαπά το θόρυβο, θορυβώδης, σε Ανθ.

φῖλό-φῖλος, -ον, αυτός που αγαπά το φίλο του, σε Αριστ.

φῖλοφρονέομαι, μέλ. -ήσομαι, αόρ. α' ἐφιλοφρονησάμην και -φρονήθην·

αποθ., (φιλόφρων)· 1. μεταχειρίζομαι κάποιον με φιλοφρόνηση, δείχνω ευγένεια, *τινα*, σε Ηρόδ., Πλάτ.· *φιλοφρονέομαι τῇ δικέλλῃ*, περιποιούμαι κάποιον με το χτύπημα της δικέλλας, σε Λουκ. **2.** με δοτ., *φιλοφρονήσασθαι τινι*, κάνω χάρη σε κάποιον, σε Ξεν.· αόρ. α' Παθ., *φιλοφρονηθῆναι*, με αμοιβαία έννοια, δείχνουμε φιλοφρόνηση ο ένας στον άλλο, χαιρετίζουμε ο ένας τον άλλο, στον ίδ.· ομοίως, *φιλοφρονήσασθαι ἀλλήλους*. **3.** απόλ., είμαι σε ήρεμη, εύθυμη διάθεση, στον ίδ.

φῖλοφροσύνη, ἡ (φιλόφρων)· I. φιλία, εύνοια, σε Ομήρ. Ιλ.· *τινός* προς κάποιον, σε Ηρόδ.· *πρὸς τινά*, σε Πλάτ.· *πληθ., φιλικά* οι χαιρετισμοί, σε Πίνδ.

II. ευθυμία, σε Ξεν.

φῖλοφρόσυνος, -η, -ον, = επόμ., σε Ανθ.

φῖλό-φρων, -ονος, ὁ, ἡ (φρήν), αυτός που έχει φιλική διάθεση, ευγενικός, φιλικός, φιλόφρων, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.· επίρρ., *φιλοφρόνως ἀσπάζεσθαι*, χαιρετώ ευγενικά, σε Ηρόδ.· *φιλοφρόνως ἔχειν πρὸς τινά*, είμαι διατεθειμένος ευνοϊκά απέναντι σε κάποιον, σε Ξεν.

φῖλο-χορευτής, -οῦ, ὁ, φίλος της χορικής όρχησης, σε Αριστοφ.

φῖλό-χορος, -ον, αυτός που αγαπά το χορό ή τη χορική όρχηση, σε Αισχύλ.

φῖλοχρημάτεω, μέλ. -ήσω, αγαπώ τα χρήματα.

φῖλοχρημᾶτία, ἡ, αγάπη για τα χρήματα, σε Πλάτ.

φῖλο-χρημᾶτιστής, -οῦ, ὁ, αυτός που αγαπά να αποκτά χρήματα, σε Πλάτ.

φῖλο-χρήματος, -ον (χρήμα), αυτός που αγαπά τα χρήματα, αυτός που του αρέσουν τα χρήματα, σε Πλάτ. κ.λπ.· *τὸ φιλοχρήματον*, = *φιλοχρηματία*, στον ίδ.· υπερθ. -*ώτατος*, σε Διόδ.· επίρρ., *φιλοχρημάτως ἔχειν*, = *φιλοχρηματεῖν*, σε Ισοκρ.

φῖλο-χρημοσύνη, ἡ, = *φιλοχρηματία*, σε Πλάτ., Ανθ.

φῖλό-χρηστος, -ον, αυτός που αγαπά την αγαθοσύνη και την ειλικρίνεια, σε Ξεν.

φῖλό-χρῦσος, -ον, αυτός που αγαπά το χρυσό, σε Λουκ., Ανθ.

φῖλοχωρέω, μέλ. -ήσω, (φιλόχωρος), αγαπώ κάποιον τόπο, μένω διαρκώς εκεί, συχνάζω, σε Ηρόδ.

φῖλοχωρία, ἡ, αγάπη για κάποιον τόπο, αγάπη για το μέρος που συχνάζει κάποιος, σύνδεση με κάποιον τόπο, σε Αριστοφ.

φῖλό-χωρος, -ον (χώρα), αυτός που αγαπά έναν τόπο.

φῖλοψευδής, -ές, γεν. -έος, αυτός που αγαπά τα ψέματα ή να λέει ψέματα, σε Ομήρ. Ιλ., Πλάτ.

φῖλό-ψογος, -ον, αυτός που αγαπά να κατηγορεί, επικριτικός, σε Ευρ., Πλάτ.
φίλοψυχέω, μέλ. -ήσω (*φιλόψυχος*), αγαπώ τη ζωή μου, είμαι δειλός ή μικρόψυχος, σε Τυρτ., Ευρ.

φίλοψυχέον, ρημ. επίθ., αυτός που πρέπει να αγαπά την ζωή, σε Πλάτ.

φίλοψυχία, Ιων. -ίη, ή, αγάπη για την ζωή, σε Ηρόδ., Πλάτ.

φίλόψυχος, -ον (*ψυχή*), αυτός που αγαπά την ζωή του, δειλός, θρασύδειλος, μικρόψυχος, σε Ευρ.

φίλτατος, -η, -ον, ανώμ. υπερθ. του *φίλος*, σε Όμηρ., Τραγ.

φίλτερος, -α, -ον, ανώμ. συγκρ. του *φίλος*, σε Όμηρ., Ησίοδ.

φίλτραϊος, ό, γητευτής, όνομα ενός ποντικού, σε Βατραχομ.

φίλτρον (κυρίως **φίλητρον**, από *φιλέω*), **τό, 1.** μέσο μαγικό (πρβλ. το «medicines to make me love him» του Σαίξπηρ), *ἔστιν φίλτρα μοι θελκτήρια ἔρωτος*, σε Ευρ.· λέγεται για το χιτώνα του Νέσσου με τον οποίο η Δηϊάνειρα ήλπιζε να κερδίσει πάλι την αγάπη του Ηρακλή, σε Σοφ. **2.** γενικά, γοητεία, ξόρκι, ως μέσο κυριαρχίας ή επιρροής στους άλλους, απ' όπου ο χαλινός καλείται *φίλτρον ἵππειον*, σε Πίνδ.· οι χρησμοί του Απόλλωνα καλούνται *φίλτρα τόλμης*, μέσα που παράγουν τόλμη, σε Αισχύλ.· τα παιδιά είναι *φίλτρον* για την αγάπη των γονέων, σε Ευρ. κ.λπ. **3.** σε πληθ., αγάπη, στοργή, στον ίδ. **φῖλ-ύδρηλος, -ον**, αυτός που αγαπά την υγρασία, σε Ανθ.

φιλύρα[ϋ], Ιων. -ρη, ή, το δέντρο φλαμουριά ή φιλύρα, Λατ. *tilia*, σε Ηρόδ.

φιλύρῖνος[ϋ], -η, -ον, αυτός που προέρχεται από τη φλαμουριά ή τη φιλύρα, ελαφρύς όπως το ξύλο της φιλύρας, σε Αριστοφ.

φῖλ-ωρείτης, Δωρ. —**τας, -ου, ό** (**ὄρος**), αυτός που αγαπά τα βουνά, σε Ανθ.

φῖμός, ό, με ετερογ. πληθ. *φῖμά, τά*. **I.** φίμωτρο, Λατ. *capistrum*, σε Λουκ. **II.** το μέρος της μύτης από το χαλινάρι ενός αλόγου, που είχε και σωλήνες δια μέσου των οποίων η αναπνοή του αλόγου έβγαζε ένα συριστικό ήχο, σε Αισχύλ. **III.** είδος κυπέλλου που χρησιμοποιείται ως χωνί για τα ζάρια, Λατ. *fritillus*, σε Αισχίν.

φιμόω, μέλ. -ώσω, φιμώνω, κλείνω το στόμα με φίμωτρο, *φιμόω τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα*, σε Αριστοφ.· μεταφ., φιμώνω, αποστομώνω, επιβάλλω ησυχία, σε Κ.Δ. — Παθ., προστ. αορ. α' *φιμώθητι*, σώπασε, στο ιδ.

-φιν, βλ. **-φι**.

φιτρός, ό, κορμός δέντρου, ξύλο, σε Όμηρ.

φῖτυ, τό, ποιητ. αντί *φίτυμα*, σε Αριστοφ.

φίτυμα[ι], **-ατος**, **τό** (**φίτύω**), απόγονος, βλαστάρι, λέγεται για γιο, σε Αισχύλ.

φῖτυ-ποίμην, **-ενος**, ό, αυτός που περιποιείται τα φυτά, κηπουρός, σε Αισχύλ.
φῖτύω, μέλ. -ύσω [ῥ], αόρ. α' *ἐφίτυσα*· ποιητ. αντί *φῦτεύω*, όταν η πρώτη συλ. τείνει να είναι μακρά, σπέρνω, φυτεύω, δημιουργώ, γεννώ, σε Τραγ. — Μέσ., λέγεται για γυναίκα, παράγω, γεννώ, σε Ησίοδ.· Επικ. β' ενικ. μέλ. *φῖτύσσαι*, σε Μόσχ.

***φλάζω**, αμτβ. τύπος του *φλάω*, μόνο σε αόρ. β' *ἔφλαδον*, σχίζομαι, διασπώμαι από κάποιο θόρυβο, σε Αισχύλ.

φλαττόθρατ και **φλαττοθραττοφλαττόθρατ**, κωμικές λέξεις, σε Αριστοφ., χρησιμ. για να διακωμωδήσουν το κενό και πομπώδες ύφος, «ήχος χωρίς σημασία».

φλαυρίζω, μέλ. -ίσω, Αττ. αντί *φανλίζω*, σε Πλούτ.

φλαῦρος, **-α**, **-ον**, ισοδ. τύπος του *φαῦλος*. **I. 1.** μηδαμινός, φαύλος, ασήμαντος, σε Σόλωνα, σε Πίνδ., Ηρόδ. **2.** φαύλος, κακομοίρης, αδιάφορος, κακός, σε Αισχύλ., Σοφ.· *φλαῦρον ἐργάζεσθαι τινα*, κάνω σε κάποιον κακό, βλάπτω, σε Αριστοφ.· *φλαῦρον εἶπεῖν τινα*, κακολογώ κάποιον, στον ιδ. **3.** άχρηστος, σε Σοφ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, *οὐ φλαυροτάτους τιμωρούς*, όχι τους μισητότερους ή ασθενέστερους εκδικητές, σε Ηρόδ.· *τῆς στρατιῆς τὸ φλαυρότατον*, το λιγότερο μάχιμο μέρος, στον ιδ. **2.** πενιχρός, ευτελής, λέγεται για την εξωτερική εμφάνιση, σε Ηρόδ. **3.** κακός, αντίθ. προς *χρηστός*, σε Ευρ. **III.** επίρρ. *φλαύρως ἔχειν*, είμαι άρρωστος, σε Ηρόδ.· *φλαύρως ἔχειν τινός*, δεν είμαι καλά σχετικά με κάποιο πράγμα, σε Θουκ.· *αλλά, φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην*, γνωρίζω κακώς μια τέχνη, σε Ηρόδ.· *φλαύρως ἀκούειν*, όπως Λατ. male audire, έχω κακή φήμη, στον ιδ.

φλαυρότης, **-ητος**, **ή**, = *φauλότης*, σε Πλούτ.

φλαυρ-ουργός, **-όν** (**ἔργω*), αυτός που δουλεύει άσχημα, *άνήρ φλαυρουργός*, άθλιος εργάτης, σε Σοφ.

φλάω, γ' ενικ. παρατ. *ἔφλα*, μέλ. *φλάσω* [ᾶ], αόρ. α' *ἔφλασα*· **1.** όπως το *θλάω*, συντρίβω, χτυπώ, σε Πίνδ. **2.** συντρίβω με τα δόντια, τρώω, καταβροχθίζω, στον ιδ.

φλεγέθω, ποιητ. τύπος του *φλέγω*, μόνο σε ενεστ. **I.** μτβ., καίω, καψαλίζω, κατακαίω, σε Όμηρ. Ιλ. — Παθ., *ῥφρα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί*, στο ιδ. **II.** αμτβ., καίγομαι, φλέγομαι, λέγεται για τη φωτιά, σε Όμηρ. Ιλ.· λέγεται για τον ήλιο, σε Σοφ., Ευρ.

φλέγμα, **-ατος**, **τό** (*φλέγω*), **I.** πυρ, φωτιά, θερμότητα, σε Όμηρ. Ιλ. **II.** φλεγμονή, φλόγα εσωτερική· επίσης φλέγμα, νοσηρή ουσία, Λατ. pituita, σε Ηρόδ.· σε ποιητές όπως το *χολή*, *χολή*, *πικρία*, σε Ανθ.

φλεγμαίνω, αόρ. α' *ἐφλέγμαῖνα* και *-ηνα*· (*φλέγμα*)· θερμαίνομαι, φλογίζομαι, πάσχω από φλεγμονή, *φλεγμαίνουσα πόλις*, αντίθ. προς *ύγιής*, σε Πλάτ.

φλεγμᾶ-τώδης, **-ες** (*εἶδος*), φλεγματικός, σε Πλάτ.

Φλέγρα, **-ας**, **ή**, Φλέγρα, αρχαίο όνομα της Παλλήνης στη Θράκη, σε Ηρόδ.· *Φλέγρας πεδῖον*, στο οποίο οι γίγαντες λέγεται ότι νικήθηκαν από τους θεούς, σε Πίνδ., Αριστοφ.· *Φλεγραιά πλάζ*, σε Αισχύλ.· επίσης *Φλέγραι*, σε Πίνδ.

Φλεγύας[ϋ], -αοή-ου, ό (φλέγω), αυτός που έχει πυρώδες ερυθρό χρώμα, σκούρος κόκκινος, λέγεται για τον αετό (*μόρφνος*), σε Ησίοδ.

φλεγϋρός, -ά, -όν (φλέγω), φλεγόμενος· μεταφ., φλογερός, διακαής, σε Αριστοφ.

φλέγω, μέλ. -φλέζω, αόρ. *α΄ έφλεξα* — Παθ., αόρ. *α΄ έφλέχθην*, αόρ. *β΄ έφλέγην*.

A. μτβ., I. 1. φλέγω, καίω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. — Παθ., παίρνω φωτιά, φλέγομαι, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μεταφ., εξάπτω, εξερεθίζω με οργή, σε Σοφ., Ευρ. — Παθ., όπως Λατ. *urī*, φλέγομαι από πάθος, καίγομαι, σε Σοφ., Αριστοφ. **II.**

1. ανάβω, *Ζεϋς βέλος φλέγων*, το έκανε να ανάψει ή να αστράψει, σε Αισχύλ.· μεταφ., *άταν ουρανίαν φλέγων*, αφήνω τη φλόγα του κακού (της άτης) να

ανάψει μέχρι τον ουρανό, σε Σοφ. — Παθ., αναφλέγομαι, ανάβομαι, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., κάνω κάποιον περίφημο ή ένδοξο, Λατ. *illustrare*, σε Πίνδ.

— Παθ., είμαι ή γίνομαι έτσι, στον ίδ. **B. αμτβ., 1.** καίγομαι, φλέγομαι, αναλάμπω, σε Αισχύλ., Σοφ.· λέγεται για τον οπλισμό, αστράφτω, σε Ευρ. **2.**

μεταφ., εκρήγνυμαι, λέγεται για πάθος, οργή, σε Αισχύλ. **3.** λάμπω, γίνομαι περίφημος, σε Πίνδ.

φλέδων, -ονος, ό, ή (φλέω), φλύαρος, λέγεται για γυναίκα, σε Αισχύλ.

φλέξις, -ιδος, ή, άγνωστο πτηνό, σε Αριστοφ.

φλέψ, ό, ή, γεν. *φλεβός (φλέω;)*, **1.** φλέβα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *φλέβα σχάζειν*, ανοίγω μια φλέβα, σε Ξεν. **2.** φλέβα από μέταλλο, στον ίδ.

φλέω, μόνο σε ενεστ., γεμίζω με αφθονία, είμαι πλήρης, σε Αισχύλ.

φλέως, -ω, ό, είδος φυτού, σπάρτο (βάτο) ή καλάμι, σε Αριστοφ.

φληνᾱφάω, φλυαρώ, ψελλίζω, σε Αριστοφ.

φλήνᾱφος, ό (φλέω), ανόητη κουβέντα, μωρολογία, σε Λουκ.

φλιά, μεταγεν. φλειά, ή, σε πληθ. *φλιαί, = σταθμοί, παραστάδες των θυρών, όρθιες θύρες, σε Ομήρ. Οδ., Βίωνα· σε ενικ., σε Θεόκρ.*

Φλιάσιος[ᾱ], -α, -ον (φλιοϋς), Φλιάσιος, σε Ηρόδ. κ.λπ.

φλίβω[ι], διαλεκτικός τύπος του *θλίβω*, σε Θεόκρ.

Φλιοϋς, -οϋντος, ό, ο Φλιούντας, στο βόρειο τμήμα της Πελοποννήσου, σε Ηρόδ., Θουκ.

φλόγεος, -α, -ον (φλόξ), φλογερός, φλεγόμενος, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.

φλογερός, -ά, -όν, αυτός που εκπέμπει φλόγες, φλογερός, κόκκινος, σε Ευρ.

φλογίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ (φλόξ)*, τοποθετώ πάνω στη φωτιά, καίω, κατακαίω, σε Σοφ. — Παθ., αφήνομαι πάνω στη φωτιά, καίγομαι, φλέγομαι, στον ίδ.·

μεταφ. λέγεται για τη γλώσσα, σε Κ.Δ.

φλογιστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., αυτός που μπορεί να πάρει φωτιά, σε Σοφ.

φλογμός, ό (φλέγω), φλόγα, λάμψη, όπως της αστραπής, σε Ευρ.· *φλογερή θερμότητα*, σε Αισχύλ.· *πυρετώδης θερμότητα*, σε Λουκ.

φλογόεις, -εσσα, -εν, = φλόγεος, σε Αριστοφ.

φλογόομαι (φλόξ), Παθ., καίγομαι, φλέγομαι, σε Θεόκρ.

φλογ-ωπός, -όν (ῶψ), αυτός που έχει όψη φλόγας, φλογερός, σε Αισχύλ.·

φλογωπά σήματα, χρησιμοί από φωτιά (όχι από τις αστραπές), στον ίδ.

φλόγωσις, -εως, ή (φλογόομαι), καυστική θερμότητα, φλεγμονή, σε Θουκ.

φλογ-ώψ, ό, ή, = φλογωπός, σε Αισχύλ.

φλόϊνος, -η, -ον, αυτός που προέρχεται ή ανήκει στο φυτό του νερού

φλέως (Ιων. *φλοϋς*), *έσθῆτες φλόϊναι*, ενδύματα από αυτό, σε Ηρόδ.

φλοιός, ό, (φλέω), φλούδα δέντρου, ψάθα ή φλοιός, λεία φλούδα, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.

φλοῖσβος, ὁ (φλέω), κάθε συγκεχυμένος θόρυβος, ήχος μάχης, σε Ομήρ. Ιλ.· ο θόρυβος της θάλασσας, σε Αισχύλ.

φλόξ, ή, γεν. *φλογός*, (*φλέγω*), φλόγα της φωτιάς, σε Όμηρ.· *φλόγα δαίειν*, ανάβω φωτιά, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐγείρειν*, σε Ξεν.· *σβέσαι*, σβήνω τη φλόγα, σε Θουκ.· επίσης λέγεται για αστραπές, σε Αισχύλ., Ευρ.· λέγεται για τη θερμότητα του ήλιου, σε Αισχύλ.· φλόγα ή λάμψη αστραφτερής περικεφαλαίας, σε Ομήρ. Ιλ.· *φλόξ οἴνου*, η φλογερή δύναμη του κρασιού, σε Ευρ.

φλόος, ὁ (φλέω), **I.** σπάνιος τύπος του *φλοῖος*, σε Ανθ. **II.** **φλοῦς**, Ιων. αντί *φλέως*, σε Ηρόδ.

φλυᾶρέω, Ιων. **φλυηρέω**, μέλ. *-ήσω*, (*φλύᾶρος*), μιλά χωρίς νόημα, μωρολογώ, Λατ. *nugari*, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· με σύστ. αιτ., *φλυαρίαν φλυαρεῖν*, σε Πλάτ.

φλυᾶρία, ή, ανόητη κουβέντα, ανοησία, μωρολογία, σε Αριστοφ.· συχνά σε πληθ., ανοησίες, Λατ. *nugae*, σε Πλάτ.

φλύᾶρος[ύ], ὁ (φλύω), **I.** ανόητη κουβέντα, ανοησία, μωρολογία, σε Αριστοφ. **II.** ανόητος ομιλητής, φαφλατάς, φλύαρος, σε Πλάτ., Κ.Δ.

φλυᾶρ-ώδης, -ες (εἶδος), φλύαρος, γελοῖος, σε Πλούτ.

φλύζω, βλ. [φλύω](#).

φλυηρέω, Ιων. αντί *φλυαρέω*.

φλύκταινα, ή (φλέω)· **1.** φουσκάλα που δημιουργήθηκε από κάψιμο, σε Αριστοφ.· φλύκταινα που δημιουργήθηκε από πανούκλα, σε Θουκ. **2.** φουσκάλα πάνω στο ψωμί, σε Λουκ.

φλύω, μέλ. *-σω*, αόρ. *ἀ΄ ἔφλυσα*, όπως από *φλύζω (φλέω)*, βράζω, αναβράζω· μεταφ., υπερχειλώ με λέξεις, μιλά μάταια, φλυαρώ, κομπάζω, σε Αισχύλ.

φοβερός, -ά, -όν (φόβος), φοβερός, είτε Ενεργ. είτε Παθ. **I. 1.** Ενεργ., αυτός που προξενεί φόβο, τρομερός, απαίσιος, τρομακτικός, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· *πλήθη φοβερῶ*, τρομακτικό μόνο εξαιτίας του αριθμού του, σε Θουκ.· με απαρ., *φοβερὸν ἰδεῖν*, *φοβερὸν προσιδέσθαι*, φοβερός να τον δει κανείς, σε Αισχύλ., Ευρ.· *τὸ ζύνηθες τοῖς πολίταις φοβερὸν*, ο φόβος συνήθως επικρατεῖ στους πολίτες, σε Θουκ. **2.** αιτία για φόβο, αυτός που αντιμετωπίζεται με φόβο, *οὔτε᾽ ὄρκος φοβερός*, σε Θουκ.· *φοβεροὶ ἦσαν μὴ ποιήσειαν*, έδωσαν αιτία για φόβο μήπως..., σε Ξεν.· *τὸ φοβερὸν*, τρόμος, κίνδυνος, στον ίδ.· *φοβερὸν (ἐστὶ) μὴ...*, υπάρχει αιτία να φοβάμαι..., στον ίδ. **II. 1.** Παθ., αυτός που νιώθει φόβο, φοβισμένος, δειλός, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ. **2.** αυτός που προκαλείται από το φόβο, πανικός, σε Θουκ.· *φοβερὰι φροντίδες*, αγχωμένες σκέψεις, σε Πλάτ. **III.** επίρρ. *-ρῶς*, με τις δύο σημασίες, σε Ξεν. κ.λπ.· συγκρ. *φοβερώτερος*, υπερθ. *-ώτατα*, στον ίδ.

φοβερότης, -ητος, ή, τρομακτικότητα, σε Αριστ.

φοβεσι-στράτη[ᾱ], ή, αυτή που εισάγει το φόβο στα στρατόπεδα, σε Αριστοφ.

φοβέω (φόβος)· γ΄ πληθ. προστ. *φοβεόντων*· Ιων. προστ. *φοβέεσκον*· μέλ. *-ήσω*, αόρ. *ἀ΄ ἐφόβησα* — Παθ. και Μέσ., Ιων. β΄ ενικ. *φόβει*· Ιων. προστ. *φόβεο* ή *φοβεῦ*, Επικ. γ΄ πληθ. προστ. *φοβέοντο*· μέλ. *φοβήσομαι*, έπειτα *φοβηθήσομαι*, αόρ. *ἀ΄ ἐφοβήθην*, Επικ. γ΄ πληθ. *ἐφόβηθεν* ή *φόβηθεν*, παρακ. *πεφόβημαι*, υπερσ. *ἐφοβήμην*, Επικ. γ΄ πληθ. *-ήατο*.

A. Ενεργ., **I.** τρέπω σε φυγή, Λατ. *fugo*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** προξενώ φόβο, τρομοκρατώ, φοβίζω, τρομάζω, Λατ. *terre*, σε Ηρόδ., Αττ.· *πόνος ὁ μὴ φοβῶν*, ελεύθερος από το φόβο, σε Σοφ.· *φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν πολιτείαν*, επέβαλαν μέσω του φόβου, σε Πλάτ. **B.** Παθ. και Μέσ., **I. 1.** τρέπομαι σε

φυγή, φεύγω τρομοκρατημένος, φεύγω, σε Όμηρ.· *φοβηθείς*, αυτός που τράπηκε σε φυγή, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὑπότινος φοβέσθαι*, φεύγω μπροστά στη θωριά κάποιου, στον ίδ. **II. 1.** γεμίζω με φόβο, τρομοκρατούμαι, φοβάμαι, σε Ηρόδ., Αττ.· *φοβεῖσθαι εἰς ἢ πρὸς τι*, φοβάμαι κάποιο πράγμα, σε Σοφ.· *ἀμφί τινι*, φοβάμαι σχετικά με κάποιο πράγμα, σε Ηρόδ.· *περίτινος*, σε Ξεν.· *περί τινι*, σε Θουκ. κ.λπ.· *φοβεῖσθαι μή...*, φοβάμαι μήπως συμβεί ένα πράγμα, Λατ. *veneri ne...*, σε Ευρ. κ.λπ.· επίσης, *φοβέω ὅπως μή...*, σε Θουκ.· ομοίως, *φοβέω ὅτι...* ὡς, φοβάμαι ότι..., όχι ὅπως Λατ. *vereri ut...*, στον ίδ. κ.λπ.· *φοβέω*, με απαρ. φοβάμαι να κάνω, είμαι τρομοκρατημένος ως προς το να κάνω κάτι, σε Αισχύλ., Τραγ. **2.** με αιτ. προσ., στέκομαι με φόβο μπροστά από, τρομάζω, φοβάμαι, σε Σοφ. κ.λπ.· με αιτ. πράγμ., φοβάμαι ή φοβάμαι σχετικά με κάποιο πράγμα, στον ίδ.

φόβη, ή, I. 1. βόστρυχος ή μπούκλα μαλλιών, σε Αισχύλ., Σοφ. **2.** χαιίτη αλόγου, σε Ευρ. **II.** μεταφ., ὅπως *κόμη*, κλαδιά δέντρων που είναι γεμάτα από φύλλα, φύλλωμα, σε Σοφ., Ευρ.

φόβηθεν, Επικ. γ' πληθ. Παθ. αορ. α' του *φοβέω*.

φόβημα, -ατος, τό (φοβέω), τρόμος, *τινος*, για κάποιον, σε Σοφ.

φοβητέον, ρημ. επίθ. του *φοβέομαι*, **1.** αυτό που πρέπει κάποιος να φοβάται, σε Πλάτ. **2.** *φοβητέος, -α, -ον*, αυτός που πρέπει να τον φοβούνται.

φοβητικός, -ή, -όν (φοβέομαι), αυτός που υπόκειται στο φόβο, τρομαγμένος, φοβιτσιάρης, σε Αριστ.

φοβητός, -ή, -όν (φοβέομαι), αυτός που είναι φοβερός, *τινι*, σε Σοφ.

φόβητρον, τό (φοβέω), σκιάχτρο, αυτό που προξενεί φόβο, σε πληθ., τρομερά πράγματα, σε Πλάτ., Κ.Δ.

φόβος, ὁ (φέβομαι)· I. φυγή, Λατ. *fuga*, η μόνη σημασία στον Όμηρ.· *φόβονδε*, = *φύγαδε*, *μή τι φόβονδ' ἀγόρευσε*, συμβούλευσε να μην τραπεί σε φυγή, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *φόβος*, προσωπ. ως γιος του Άρη, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ. **II. 1.** φόβος γεμάτος πανικός, ὅπως προξενεί η άτακτη φυγή, *στρατῶ φόβος ἐμβάλλειν*, σε Ηρόδ.· έπειτα γενικά, φόβος, τρόμος, κυρίως η εξωτερική εκδήλωση του φόβου, και έτσι διακρίνεται από το *δέος* (η αίσθηση του φόβου), σε Αισχύλ. κ.λπ.· το αντικείμενο του φόβου βρίσκεται σε γεν., φόβος για κάποιον άλλο, στον ίδ. κ.λπ.· αλλά, *φόβοςπερί* ή *ὑπέρ τινος*, φόβος για ή ὅσον αφορά..., σε Θουκ.· με ρήμ., *ποιεῖν ἢ παρέχειν τινί*, σε Ξεν.· *φόβον ἐμβάλλειν, ἐντιθέναι τινί*, προξενώ, δημιουργώ φόβο σε κάποιον, Λατ. *metum incutere alicui*, σε Ξεν. κ.λπ.· λέγεται για τον άνθρωπο που νιώθει φόβο, *φόβον λαμβάνειν*, σε Ευρ.· *φόβος ἔχει με*, σε Αισχύλ.· *φόβος ἐμπίπτει μοι*, σε Ξεν.· *διὰ φόβου ἔρχομαι*, σε Ευρ.· επίσης σε πληθ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** αντικείμενο τρόμου, τρομερό πράγμα, *φόβοςἀκοῦσαι*, τρομερό να το ακούσεις, σε Ηρόδ.· σε πληθ., *ἦν φόβους λέγη*, σε Σοφ.

φοιβάζω, μέλ. -άσω (*Φοῖβος*), προφητεύω, σε Ανθ.

φοιβάς, -άδος, ή, ιέρεια του Φοίβου· γενικά, προφήτισσα, σε Ευρ.

φοιβαστικός, -ή, -όν, (φοιβάζω), προφητικός· με γεν., *φοιβαστικός χρησμων*, εκφέρω μαντείες, σε Πλούτ.

φοιβάω, μέλ. -ήσω (*φοῖβος*), εξαγνίζω, καθαίρω, σε Θεόκρ.

Φοίβειος, -α, -ον και -ος, -ον, Ιων. **Φοιβήϊος, -η, -ον**· αυτός που ανήκει στο Φοῖβο, αφιερωμένος σε αυτόν, σε Ηρόδ., Ευρ.

Φοίβη, ή, Λατ. *Phoebé*, μια από τις κόρες του Ουρανού και της Γαίας, σε Ησίοδ.· μητέρα του Φοίβου, σε Αισχύλ.

Φοιβηΐς, -ίδος, ή, ποιητ. θηλ. του *Φοίβειος*, σε Ανθ.

Φοιβό-ληπτος, -ον, εμπνευσμένος από το Φοῖβο, σε Πλούτ.· Ιων. **Φοιβό-λαμπτος**, σε Ηρόδ.

φοῖβος, -η, -ον (πιθ. από το *φάος*)· **I.** καθάρος, αγνός, σε Αισχύλ. **II.** ως κύριο όνομα, *Φοῖβος*, *ὁ*, Φοῖβος, δηλ. καθάρος ή αγνός· ο Όμηρ. πολλές φορές συνάπτει, *Φοῖβος Απόλλων*, αλλά έχει επίσης και *Φοῖβος* μόνο του.

φοινῆεις, -εσσα, -εν (φοινός), ερυθρός όπως το αίμα, σε Ομήρ. Ιλ., Μόσχ.

φοινῖκ-άνθεμος, -ον (*ἄνθεμον*), αυτός που έχει κόκκινα άνθη, σε Πίνδ.

φοινίκεος[τ], -έα, -εον (φοῖνιξ B), πορφυροκόκκινος, ερυθρός ή πορφυρός, και (γενικά) κόκκινος, Λατ. *purpureus*, σε Ηρόδ., Πίνδ.· Αττ. συνηρ.

φοινίκους, -ᾱ, -οῦν, σε Ξεν.

Φοινίκη[τ], ἡ, I. η χώρα των Φοινίκων, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· πρβλ. **Φοῖνιξ. II.** αποικία στην Καρχηδόνα, σε Ευρ.

φοινικήϊος, -η, -ον, Ιων. αντί *φοινίκειος*· **I.** αυτός που προέρχεται από Φοίνικα, *ἐσθῆς φοινικηῖη*, ένδυμα από φύλλου φοίνικα, σε Ηρόδ.· *φοινικήϊος οἶνος*, κρασί από χουρμάδες (φοίνικες), στον ίδ. **II.** φοινικικός, σε Ηρόδ.· *Φοινικήϊα γράμματα*, λέγεται για το αρχαίο Ιωνικό αλφάβητο, σε ίδ.

Φοινῖκικός, -ή, -όν, I. Φοινικικός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· μερικές φορές για να δηλώσει αρχαιότητα, σε Πλάτ.· έπειτα, Καρχηδονιακός, λέγεται για να δηλώσει πανουργία, σε Πολύβ. **II.** *φοινικικός* = *φοινίκειος*· μεταφ., *κακά φοινικικά*, «με βαθιά κακία», σε Αριστοφ.

φοινίκιους, -οῦσσα, -οῦν, = *φοινίκεος*, σε Αριστοφ.

φοινικός, -ίδος, ἡ (φοῖνιξ), **1.** κόκκινο ή πορφυρό ρούχο, σε Αριστοφ., Ξεν. **2.** ερυθρός χιτώνας, σε Αριστοφ.· *φοινικίδ' ὄξεϊαν πάνν*, κόκκινος χιτώνας (φόρεμα) πάρα πολύ λαμπερό. **3.** κόκκινη κουρτίνα ή χαλί, σε Αισχίν. **4.** κόκκινη σημαία, σε Λυσ., Πολύβ.

φοινίκιστής, -οῦ, ὁ (φοῖνιξ B), κατά τους Πέρσες, αυτός που φοράει πορφύρα, δηλ. κάποιος που ανήκε στην ανώτερη τάξη, Λατ. *purpuratus*, σε Ξεν.

Φοινῖκιστί, επίρρ., στη φοινικική γλώσσα, σε Πολύβ.

φοινικό-βαπτος, -ον, βαμμένος σε χρώμα πορφυρό, *ἐσθήματα*, σε Αισχύλ.

φοινίκο-βατέω, ανεβαίνω στους φοίνικες, σε Λουκ.

φοινίκο-δάκτυλος, -ον, αυτός που έχει ερυθρά δάχτυλα, σε Αριστοφ.

φοινικόεις, -εσσα, -εν (φοῖνιξ), = *φοινίκειος*, σκούρος κόκκινος, ερυθρός ή πορφυρός, σε Όμηρ., Ησίοδ. (Στους εξαμετ., το *φοινικόεσσα, -όεντα*, προφέρονται ως συνηρημένα).

φοινικό-κροκος, -ον (κρόκη), αυτός που έχει κόκκινο υφάδι, σε Πίνδ.

φοινικόλοφος, -ον, αυτός που έχει λοφίο κόκκινο ή πορφυρό, σε Ευρ.

φοινίκοπάρηος[ᾱ], -ον, Ιων. αντί *-πάρειος*, αυτός που έχει κόκκινα μάγουλα, επίθ. για πλοία οι πρώρες των οποίων είναι βαμμένες κόκκινες, σε Ομήρ. Οδ.

φοινικόπεζα, ἡ, αυτή που έχει κόκκινα πόδια, επίθ. για τη Δήμητρα· πιθανόν από το χρώμα του ώριμου σίτου, του Βιργίλιου *rubicunda Ceres*, σε Πίνδ.

φοινικό-πτερος, -ον, αυτός που έχει κόκκινα φτερά· όνομα θαλάσσιου πουλιού, πιθ. το φλαμίνγκο, σε Αριστοφ.

φοινίκο-σκελής, -ές (σκέλος), αυτός που έχει κόκκινα σκέλη, σε Ευρ.

φοινίκο-στερόπας, -α, ὁ, Δωρ. αντί *-στερόπης*, αυτός που εξακοντίζει ερυθρές αστραπές, *Ζεύς*, σε Πίνδ.

Φοινικό-στολος, -ον, αυτός που έχει σταλεί από τους Φοίνικες, *Φοινικόστολα ἔγχεα*, δηλ. *ἔγχεα τοῦ τῶν Φοινίκων στόλου*, σε Πίνδ.

Φοινῖκους, -ή, -οῦν, βλ. **φοινικόεις**.

φοινίκο-φαής, -ές (φάος), αυτός που φαίνεται ερυθρός, *πούς*, σε Ευρ.

Φοῖνιξ, -ικος, ὁ, ἡ, 1. κάτοικος της Φοινίκης, σε Όμηρ. **2.** θηλ., *Φοίνισσα γυνή*, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.· *χθὼν νῆσος*, σε Ευρ.

φοῖνιξ, -ικος, ὁ, προσηγ., I. 1. ερυθρό κόκκινο, ερυθρό ή πορφυρό, επειδή η ανακάλυψη και η παλαιότατη χρήση αυτού του χρώματος αποδίδεται στους Φοίνικες, σε Όμηρ. **2.** ως επίθ. *ὁ, ἡ* (επίσης *φοίνισσα* ως θηλ. σε Πίνδ.), κόκκινος, βαθύς κόκκινος, λέγεται για το κοκκινόχρωμο άλογο, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τα κοκκινόχρωμα βοοειδή, σε Πίνδ.· χρησιμοποιείται για τη φωτιά, στον ίδ., Ευρ.· *φοῖνιξ* κα όλα τα προερχόμενα από αυτό, δηλώνουν όλα βαθύ κόκκινο χρώμα, από το ερυθρό έως το πορφυρό, ενώ οι λαμπρότερες αποχρώσεις δηλώνονται από *πορφύρεος, αλουργής, κόκκινος*. **II.** το δέντρο φοίνικας, η χουρμαδιά, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ. **III.** το μυθικό πτηνό *φοῖνιξ*, το οποίο ερχόταν από την Αραβία στην Αίγυπτο κάθε 500 χρόνια, σε Ηρόδ.· παροιμ., *φοίνικος ἔτη βιοῦν*, σε Λουκ.

φοίνιος, -α, -ον και -ος, -ον (φοινός), ποιητ. αντί *φόνιος*, καθώς η πρώτη συλλ. πρέπει να είναι μακρά. **I.** ματωμένος ή όμοιος με αίμα, κόκκινος σαν αίμα, ερυθρός, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ., Σοφ. **II.** αιμοδιψής, αιμοβόρος, δολοφονικός, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.

Φοίνισσα, Φοίνισσα, θηλ. αντί *Φοῖνιξ, φοῖνιξ*.

φοινίσσω, μέλ. -ζω (φοινός), κοκκινίζω, κάνω κάτι κόκκινο, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ., σε Ευρ. — Παθ., είμαι ή γίνομαι ερυθρός, κόκκινος, σε Σοφ., Ευρ.

φοινός, -ή, -όν (φόνος), αυτός που είναι κόκκινος σαν αίμα, σε Ομήρ. Ιλ.· αιμοβόρος, δολοφονικός, σε Όμηρ. Ύμν.

φοιτᾶλέος, -α, -ον και -ος, -ον (φοιτάω)· I. αυτός που περιπλανιέται στην ερημιά, σε Μόσχ. **II.** Ενεργ., αυτός που προξενεί μανία, μανιώδης, σε Αισχύλ., Ευρ.

φοιτᾶλιώτης, -ου, ὁ, λέγεται για το Βάκχο, περιπλανώμενος, σε Ανθ.

φοιτάς, -άδος (φοιτάω), θηλ. επίθ., αυτή που περιπλανιέται μανιωδώς, λέγεται για την Κασσάνδρα, σε Αισχύλ.· λέγεται για τους Βακχιστές, σε Ευρ.· *φοιτὰς νόσος*, μανία, παραφροσύνη, σε Σοφ.· *φοιτὰς ἐμπορίη*, χρησιμοποιείται για το εμπόριο στη θάλασσα, σε Ανθ.· επίσης χρησιμ. με ουδ. ουσ., *φοιτάσι πετροῖς*, λέγεται για φτερά που πηγαίνουν εδώ κι εκεί, σε Ευρ.

φοιτάω, Ιων. -έω, παρατ. Επικ. γ' δυϊκ. φοιτήτην αντί *ἐφοιτάτην*· (*φοῖτος*)· **I. 1.** πηγαίνω εδώ και εκεί, πάνω και κάτω, προχωρώ ή περιπλανιέμαι, σε Όμηρ. κ.λπ.· *διὰ νηὸς φοιτάω*, πηγαίνω από το ένα μέρος του πλοίου στο άλλο, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για άλογα στον τόπο της βοσκής, σε Ηρόδ.·

χρησιμοποιείται για κυνηγετικά σκυλιά που αναζητούν ίχνη, σε Ξεν. **2.** περιφέρομαι άγρια πάνω και κάτω, σε Όμηρ., Σοφ.· λέγεται για τους ιερείς της Κυβέλης, σε Ανθ. **3.** συχνάζω σ' έναν άνθρωπο ως φίλο, *φοιτάω παρά τινα*, επισκέπτομαι αυτόν, σε Πλάτ.· πηγαίνω συνεχώς σε κάποιον άνθρωπο ή τόπο για κάποιο λόγο, *ἐφοίτεον παρὰ Δηϊόκεα δικασόμενοι*, σε Ηρόδ.· *φοιτάω ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἔξ ἀγορῆς*, στον ίδ.· *φοιτάω πρὸς τοὺς Ἀθηναίους*, λέγεται για τους πρέσβεις, σε Θουκ.· *φοιτᾶν ἐπὶ τὰς θύρας τινός*, συχνάζω, περιμένω στην πόρτα ενός σπουδαίου άντρα, σε Ηρόδ.· ομοίως λέγεται για όνειρο, εμφανίζομαι σε κάποιον, *ἐν ὀνείρασι*, σε Ευρ., Πλατ. **4.** συχνάζω σε έναν άνθρωπο ως δάσκαλο, *παρὰ τὸν Σωκράτη*, σε Πλάτ.· *παῖς ὢν ἐφοίτας ἔς τίνος διδασκάλου (οἶκον)*; σε Αριστοφ.· απόλ., πηγαίνω στο σχολείο, σε Πλάτ., Δημ. **II. 1.** λέγεται για πράγματα, μεταφέρομαι, εισάγομαι, *ἔξ ἐσχάτης (γῆς) ὅτε κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ καὶ τὸ ἤλεκτρον*, σε Ηρόδ.· *σίτος δέ σφι πολλὸς ἐφοίτα*, το σιτάρι ήρθε σ' αυτούς σε αφθονία, στον ίδ.· επίσης, λέγεται για την είσπραξη φόρων ή τελών, Λατ. *redire, τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης*

ἐκάστης ἐφοῖτα, ένα τάλαντο από ασήμι κομιζόταν στον Αλέξανδρο κάθε μέρα, σε Ηρόδ. **2.** χρησιμοποιείται για κρίσεις πόνου, ἥδε (νόσος) ὄξεϊα φοιτᾷ καὶ ταχεῖ' ἀπέρχεται, σε Σοφ.

φοίτησις, -εως, ἡ, το να πηγαίνει κανείς κάπου συχνά, συνήθως σε πληθ., σε Ξεν.· ιδίως το να συχνάζει κανείς στο σχολείο, σε Πλάτ.

φοιτητής, -οῦ, ὁ (φοιτάω I. 4.), φοιτητής, μαθητής, σε Πλάτ.

φοῖτος, ὁ, το συνεχές πήγαινε ή έλα· μεταφ., περιπλάνηση του μυαλού, σε Αισχύλ.

φολκός, ὁ, απαντάται μόνο σε Ομήρ. Ιλ.· ως επίθ. λέγεται για το Θερσίτη, πιθανόν στραβοπόδης, Λατ. valgus (αμφίβ. προέλ.).

φόλλις, -εως, ὁ, το Λατ. follis, φυσητήρι, σε Ανθ.

φόναξ, -ᾱκος, ὁ (φόνος), αιμοχαρής, σε Ξεν.

φονάω, εφετικό, επιθυμώ να φονεύσω, είμαι δολοφονική φύση, σε Σοφ.· θηλ. μτχ. δοτ. πληθ. φονώσαις, στον ίδ.

φόνευμα, -ατος, τό (φονεύω), αυτό που προορίζεται για σφαγή, σε Ευρ.

φονεύς, ὁ, γεν. -έως, Επικ. -ῆος, αιτ. φονέᾱ ή φονεᾱ́· ονομ. πληθ. φονέες, συνηρ. φονεῖς· αιτ. φονέας, συνηρ. φονεῖς· (*φένω)· δολοφόνος, δήμιος, ανθρωποκτόνος, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ.· λέγεται για το ξίφος πάνω στο οποίο ο Αίας έριξε τον εαυτό του, σε Σοφ.· επίσης ως θηλ., η δολοφόνος, σε Ευρ.· ως επίθ. φονέα χεῖρα, δολοφονικό χέρι, σε Σοφ.

φονεύω, μέλ. -σω, φονεύω, σκοτώνω, θανατώνω, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. — Παθ., φονεύομαι, σε Ευρ., Θουκ.

φονή, ἡ (*φένω), σφαγή, φόνος, πάντα σε πληθ., σε Ομήρ. Ιλ.· ἐν τῇσι φονῇσιν ἐόντας, βρίσκομαι στην πράξη του φόνου, σε Ηρόδ.· ἐν φοναῖς πεσών, σε Αισχύλ.· σπᾶν φοναῖς, σπαράσσω δολοφονικώς, σε Σοφ.· ἄπεστιν ἐν φοναῖς θηροκτόνοις, απουσιάζει από τη θανάτωση των ζώων κατά το κυνήγι, σε Ευρ.

φονικός, -ή, -όν (φόνος)· **I.** αυτός που ρέπει στο φόνο, δολοφονικός, αιμοβόρος, αιμοδιψής, σε Θουκ., Πλάτ. **II.** αυτός που ανήκει σε φόνο ή σε ανθρωποκτονία, σε Δημ.· τὰ φονικά, δολοφονικές πράξεις, φόνοι, ανθρωποκτονίες, σε Ισοκρ.

φόνιος, -ον και -ος, -α, -ον (φόνος), ποιητ. τύπος του φονικός· **I.** γεμάτος από αίμα, πλήρης αίματος, σε Αισχύλ., Ευρ. **II. 1.** αιμοχαρής, αιμοδιψής, αιμοβόρος, δολοφονικός, σε Τραγ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ. φόνια δερκόμενος, σε Αριστοφ. **2.** λέγεται για πράξεις, κ.λπ., φονικός, δολοφονικός, θανατηφόρος, σε Ευρ.· πρβλ. Φοίνιος.

φονο-λίβης, -ές (λίβος), αυτός που στάζει αίμα, αιμοσταγής, σε Αισχύλ.

φονό-ρῦτος, -ον, χάριν μέτρου αντί φονόρ-ρυτος, σε Αισχύλ.

φόνος, ὁ (*φένω)· **I. 1.** φόνος, ανθρωποκτονία, σφαγή, σε Όμηρ., Ησίοδ. κ.λπ.· φόνος Ἑλληνικός, σφαγή των Ελλήνων, σε Ηρόδ.· σε πληθ., φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε, σε Ομήρ. Οδ.· φόνοι, στάσεις, ἔρις, μάχαι, σε Σοφ. **2.** σύμφωνα με τους νόμους αυτό που ορίζεται ως φόνο ή ανθρωποκτονία, φόνου διώκειν τινά, κατηγορώ κάποιον για φόνο, σε Αντιφ.· φόνος ἐκούσιος και ἀκούσιος, φόνος και σφαγή, σε Δημ. **3.** αίμα που χύνεται σε φόνο, πηχτό αίμα, ἄμ φόνον, ἄν νέκρας, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης, ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος, = φόνιον αἷμα, στο ίδ.· ἐμοῦσα θρόμβους φόνου, ξερνούσε θρόμβους αίματος, σε Αισχύλ. κ.λπ. **4.** πτώμα, τὸν Ἑλένας φόνον. **II.** λέγεται για το όργανο του φόνου, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσι, να προξενήσει θάνατο στους ήρωες, σε Ομήρ. Ιλ.· φόνοςγενέσθαι τινί, σε Ομήρ. Οδ.

φοξός, -ή, -όν, αιχμηρός, επίθ. του Θερσίτη, *φοξός κεφαλὴν*, με μυτερό κεφάλι, αυτός που έχει κεφάλι σαν κώνο ζάχαρης, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.).

φορά, ή (φέρω)· **I. 1.** μεταφορά, σε Σοφ.: *ψήφου φορά*, το να δίνω σε κάποιον την ψήφο μου, ψηφοφορία, σε Ευρ. **2.** κοιμή ή χρημάτων, μισθός, σε Θουκ., Ξεν. **3.** καρποφορία, παραγωγή, σε Πλάτ. **II. 1.** (από Παθ. *φέρομαι*), δημιουργία ή κίνηση κατά μήκος, κίνηση, *φορά, ή τῶν ἄστρον φορά*, σε Πλάτ. **2.** βιαστική κίνηση, ορμή, Λατ. *impetus*, σε Δημ. **III. 1.** (επίσης από Παθ.), φερόμενο, φορτίο, μεταφορά, βάρος, σε Πλούτ. **2.** αυτό που φέρεται ή πληρώνεται ως εισφορά ή φόρος, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ. **3.** αυτό που παράγεται, φρούτο, παραγωγή, καρπός, σοδειά, σε Αριστ.: *μεταφ., φορὰ προδοτῶν*, μεγάλο πλήθος προδοτῶν, σε Δημ.

φοράδην[ᾱ], (φέρομαι), επίρρ., **1.** με φόρα, σηκωτά, φερόμενος ή μεταφερόμενος σε φορείο ή όπως ένας άρρωστος άνθρωπος, σε Ευρ., Δημ. **2.** με βιαστική κίνηση, βίαια, ορμητικά, σε Σοφ.

φορβάς, -άδος, ό, ή (φέρβω)· **I.** αυτός που δίνει βοσκή ή φαγητό, τροφή, σε Σοφ. **II.** στο βοσκοτόπι, αυτός που τρέφεται πάνω στο γρασίδι, σε Ευρ.

φορβεία (φορβεά, φορβέα και φορβαία), ή (φέρβω)· **I.** σκoinί για τροφή, δηλ. το σκoinί με το οποίο το άλογο οδηγείται στη φάτνη, σε Ξεν. **II.** περιστόμιο δερμάτινο που τοποθετείται σαν καπίστρι γύρω από τα χείλη του αυλητή για να μετριάξει το φύσημα, σε Αριστοφ.

φορβή, ή (φέρβω), βοσκή, τροφή, σανός, ζωοτροφή, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.: λέγεται για τα αρπακτικά πουλιά, σε Σοφ.

φορεῖον, τό (φέρω), φορείο, Λατ. *lectica*, σε Δείναρχ.

φορεύς, γεν. -έως, Ιων. -ήος, ό (φέρω), μεταφορέας, σε Ομήρ. Ιλ.: *ἵππος φορεύς*, μουλάρι, ημίονος για φόρτωμα, σε Πλούτ.

φορέω, Επικ. γ' ενικ. υποτ. *φορέησι*, Επικ. απαρ. *φορήναι*, *φορήμεναι* (όπως από *φόρημι*): παρατ. *έφόρεον*, Ιων. *έφόρευν*, *φορέεσκον*: μέλ. *φορήσω*, αόρ. α' *έφόρησα*, Επικ. *φόρησα*: **1.** θαμιστικό του *φέρω*, φέρω ή μεταφέρω συνεχώς, χρησιμοποιούμαι για μεταφορά, *ἵπποι οἱ φορέεσκον Πηλείωνα*, σε Ομήρ. Ιλ.: λέγεται για δούλο, *ὑδωρ έφόρει*, σε Ομήρ. Οδ.: ομοίως, *άγγελίας φορέειν*, υπηρετώ ως αγγελιαφόρος, (το *άγγελίην φέρειν*, απλώς μεταφέρω ένα μήνυμα), σε Ηρόδ.: *φορέωθρεπτήρια*, λέγεται για τον Οιδίποδα που μετέφερε την τροφή του μέσα σε δισάκι, σε Σοφ. **2.** συνήθως λέγεται για ρούχα και οπλισμό, μεταφέρω συνήθως, φορώ, Λατ. *gesto*, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** έχω, κατέχω, *άγλαΐας φορέειν*, είμαι λαμπρός, σε Ομήρ. Οδ.: *ίσχυράς φορέω τὰς κεφαλὰς*, σε Ηρόδ.: *υπόπτερον δέμας φορέω*, σε Ευρ. **II.** Παθ., μεταφέρομαι βίαια, με ορμή, σε Τραγ.: *παρασύρομαι από τη θύελλα*, σε Αριστοφ.: *μεταφέρομαι μακριά*, σε Θουκ. **III.** Μέσ., προμηθεύω τον εαυτό μου, προμηθεύομαι, σε Ευρ.

φορηδόν, επίρρ., σηκωτά, κουβαλητά, σε Λουκ.

φόρημα, -ατος, τό, 1. αυτό που μεταφέρεται, φορτίο, βάρος, Λατ. *gestamen*, σε Σοφ., Ξεν. **2.** αυτό που φοριέται, κόσμημα, σε Σοφ., Ξεν. **3.** ως μετάφραση του Λατ. *ferculum*, στον ιδ.

φορήμεναι, φορήναι, Επικ. απαρ. του *φορέω*.

φορητός, -ή, -όν και -ός, -όν, ρημ. επίθ., **I.** φερόμενος, μεταφερόμενος, σε Πίνδ. **II.** ως μετάφραση του Λατ. *ferculum*, στον ιδ.

φόρῑμος, -ον (φέρω), γόνιμος, καρποφόρος, σε Ανθ.

Φορκίδες[ῖ], -ιδων, αῖ, οι κόρες του Φόρκη, οι τρεις γοργόνες, Σθενώ, Ευρυάλη, Μέδουσα, σε Πίνδ., Αισχύλ.

Φόρκυς, -ῡος, ὁ, Φόρκης, θεός της θάλασσας, πατέρας των Γραιών και των Γοργόνων, σε Ησίοδ.· γεν. επίσης *Φόρκωνος* (όπως από *Φόρκυν*), σε Ομήρ. Οδ.

φορμηδόν, επίρρ. (*φορμός*), εγκάρσια, πλάγια, λοξά, σταυρωτά, μέσω συστροφής, σε Θουκ.

φόρμιγξ, -ιγγος, ἡ, φόρμιγγα, είδος λύρας ή άρπας, το αρχαιότερο πνευστό όργανο των Ελλήνων, ιδίως γνωστό ως το όργανο του Απόλλωνα, σε Όμηρ.· με επτά χορδές (μετά από την εποχή του Τέρπανδου), σε Πίνδ. (Συνήθως αναφέρεται στο *φέρω*, σαν να ήταν φορητή λύρα· πιθανότερα από *√ΦΡΕΜ*, Λατ. *fremo*, ηχώ).

φορμίζω, μέλ. -*ίσω*, Δωρ. -*ίζω*, παίζει τη φόρμιγγα, σε Όμηρ.

φορμικτής, Δωρ. -**τάς, ὁ**, αρπιστής, σε Πίνδ., Αριστοφ.

φορμίζ, -ίδος, ἡ, υποκορ. του *φορμός*, σε Αριστοφ.

φορμίσκος, ὁ, = το προηγ., σε Πλάτ.

φορμορ-ρᾶφέομαι, (ράπτω), Παθ., είμαι ραμμένος όπως το πλεκτό, στρώμα, περιπλέκομαι, λέξη του Δημ. που την κοροϊδεύει, ο Αισχίν.

φορμός, ὁ (φέρω)· **I. 1.** σκευός για μεταφορά καρπών σε Ησίοδ., Ηρόδ. **2.** στρώμα πλεκτό, Λατ. *storea*, σε Ηρόδ., Αριστοφ. **3.** ένδυμα ναυτικού από χοντρό πλεκτό ύφασμα, σε Θεόκρ. **II.** μέτρο σίτου, σε Λυσ.

φορολογέω, μέλ. -*ήσω*, υποβάλλω σε φόρο, σε Πολύβ., Πλούτ.

φορο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που εισπράττει φόρους, σε Πλούτ.

φορός, -όν (φέρω)· **I.** ερχόμενος στο δρόμο κάποιου, αυτός που σπρώχνει προς τα εμπρός, λέγεται για τον άνεμο, ευνοϊκός, σε Πολύβ. κ.λπ. **II.** εύφορος, παραγωγικός, σε Θεόφρ.

φόρος, ὁ (φέρω)· **1.** αυτό που εισφέρεται, φόρος, καθώς πληρώνεται από τους υπηκόους στην άρχουσα τάξη, όπως από τους Μικρασιάτες Έλληνες στους Αθηναίους, σε Θουκ.· *φόρου ὑποτελείς*, αναγκασμένοι να πληρώσουν φόρο, σε Ηρόδ.· *ἀπάγειν, φέρειν*, σε Αριστοφ.· *φόρον τάσασθαι*, συμφωνώ να τον πληρώσω, σε Ηρόδ.· *τάζει*, τον επιβάλλω, σε Δημ. **2.** κάθε πληρωμή, σε Ξεν., Πλούτ.

φορτηγέω, μέλ. -*ήσω* (*φορτηγός*)· μεταφέρω φορτία ή εμπορεύματα στα καράβια, σε Ηρόδ.

φορτηγία, ἡ, μεταφορά φορτίων, μεταφορά εμπορευμάτων, σε Αριστ.

φορτηγικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι αρμόδιος για τη μεταφορά φορτίων, *πλοῖον φορτηγικόν*, πλοίο εμπορικό, σε Θουκ., Ξεν.

φορτ-ηγός, ὁ (ἄγω), αυτός που μεταφέρει φορτία, μεταφορέας, έμπορος, σε Θεόγν., Πολύβ.

φορτίζω, μέλ. -*ίσω* (*φόρτος*), φορτώνω, σε Βάβρ.· *φορτίον φορτίζω τινά*, γεμίζω με φορτίο κάποιον, σε Κ.Δ. — Μέσ., *τὰμείονα φορτίζεσθαι*, βάζω στο πλοίο το μικρότερο μέρος της περιουσίας μου, σε Ησίοδ. — Παθ., φορτώνομαι βαρέα φορτία, μτχ. παρακ. *πεφορτισμένος*, σε Κ.Δ., Λουκ.

φορτικός, -ή, -όν (φόρτος)· **1.** από τη φύση του αρμόδιος για τη μεταφορά φορτίων· μεταφ. (πρβλ. [φόρτος](#) II), ενοχλητικός, ανιαρός, σε Δημ., Λουκ. **2.**

βάνανσος, αγροίκος, κοινός, σε Αριστοφ., Πλάτ.· λέγεται για δημηγορικά επιχειρήματα, ταπεινά, χυδαία, Λατ. *ad captandum vulgus*, σε Πλάτ.· *τοῦ φορτικοῦ ἔνεκα*, εξαιτίας χυδαίας αλαζονείας, σε Αισχίν.· επίρρ. *φορτικῶς*, αγροίκως, χυδαίως, όπως ο απαίδευτος άνθρωπος σε Πλάτ. κ.λπ.

φορτίον, τό (φόρτος)· **1.** φορτίο, βάρος, σε Αριστοφ., Ξεν. **2.** βάρος ή φορτίο πλοίου, σε Λυκούργ.· σε πληθ., φορτία, εμπορεύματα, σε Ησίοδ., Ηρόδ., Αττ.

3. λέγεται για έμβρυο μέσα στη μήτρα, σε Ξεν. **4.** μεταφ., *μείζον φορτίον*

αἰρόμενον, παίρνω ένα βαρύ φορτίο στους ώμους μου, σε Δημ. (υποκορ. μόνο κατά τύπο).

φορτίς, -ίδος, ἡ, όπως ναῦς *φορτηγός*, πλοίο φορτηγό, εμπορικό, σε Ομήρ. Οδ.

φόρτος, ὁ (φέρω)· I. 1. φορτίο, φορτίο πλοίου ή εμπόρευμα, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ. κ.λπ. **2.** μεταφ., βαρύ φορτίο ή βαρύ πράγμα, *φόρτος χρείας, κακῶν*, σε Ευρ. **II.** σε Αττ., φορτικό πράγμα, κάτι κοινό, χυδαίο, άσεμνο, πρόστυχο, σε Αριστοφ.

φορύνω[ν], μόνο σε Παθ. παρατ., είμαι χαλασμένος, μολυσμένος, σε Ομήρ. Οδ. (αμφιβ. προέλ.).

φορύσσω, αόρ. α' *μτχ. φορύζας*, μολύνω, σε Ομήρ. Οδ. (αμφιβ. προέλ.).

φορῦτός, ὁ (φέρομαι), οτιδήποτε παρασύρεται από τον άνεμο, και ομοίως (όπως το *συρφετός* από το *σύρω*), σκουπίδια, ροκανίδια, άχυρα, σε Αριστοφ.

φώς, τό, Επικ. εκτεταμ. από το *φᾶς*, που είναι το ίδιο συνηρ. από *φάος*· φως, σε Όμηρ., μόνο σε ονομ. και αιτ. ενικ.· πρβλ. **φώωσδε**, στο φως, στο φως της ημέρας, σε Ομήρ. Ιλ.

φράγδην (φράσσω), επίρρ., περιτειχισμένα, οπλισμένα, σε Βατραχομ.

φρᾶγγέλιον, τό, Λατ. *fragellum*, μαστίγιο, σε Κ.Δ.

φραγγελώ, μέλ. -ώσω, Λατ. *fragello*, μαστιγώνω, σε Κ.Δ.

φράγμα, -ατος, τό (φράσσω)· 1. φράγμα, φράκτης, παραπέτασμα, σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** γενικά, προστασία, *φράγμα μετώπων*, λέγεται για τα κέρατα του ελαφιού, σε Ανθ.

φραγμός, ὁ (φράσσω)· I. περίφραξη, φράγμα, σε Σοφ. **II. 1.** όπως *φράγμα*, φράγμα, φράκτης, μάντρα, σε Ηρόδ. **2.** μέρος περιφραγμένο, μάντρα, σε Ανθ. **3.** μεταφ., διαχώρισμα, σε Κ.Δ.

φράγνῶμι, = *φράσσω*, σε Ανθ., Πλούτ.

φρᾶδάζω, κάνω κάτι γνωστό, γνωστοποιώ, *γὰν φράδασσε* (ποιητ. αόρ. α'), σε Πίνδ.

φρᾶδή, ἡ (φράζω)· I. κατανόηση, γνώση, σε Πίνδ. **II.** προαναγγελία, προειδοποίηση, σε Αισχύλ., Ευρ.

φρᾶδής, -ές, γεν. —έοςή —ύς, -ύ, (φράζω), κατανοητός, σοφός, συνετός, αντίθ. προς *ἀφραδής*, σε Ομήρ. Ιλ.

φραδμοσύνη, ἡ, ποιητ. όνομα, κατανόηση, εξυπνάδα, δεξιότητα, σε δοτ. πληθ. *φραδμοσύνης*, σε Ομηρ. Ύμν., Ησίοδ.

φράδμων, -ον, γεν. -ονος, = *φραδής*, σε Ομήρ. Ιλ., σε Χρησμ. παρ' Ηροδ.

φράζω (√ΦΡΑΔ)· ποιητ. παρατ. *φράζον*, μέλ. *φράσω*, αόρ. α' *ἔφρᾶσα*, Επικ. *φράσα*, ποιητ. επίσης *φράσσα*· παρακ. *πέφρᾶκα*. Επικ. αόρ. β' *πέφρᾶδον*, *ἐπέφραδον*, προστ. *πέφραδε*, γ' ενικ. ευκτ. *πεφράδοι*, απαρ. *πεφραδέειν*, *πεφραδέμεν* — Μέσ., Επικ. προστ. *φράζεο*, *φράζεν*· Επικ. γ' ενικ. παρατ. *φράζετο*, *φραζέσκετο*· μέλ. *φράσομαι*, Επικ. *φράσσομαι*, αόρ. α' *ἐφρασάμην*, Επικ. *φρασάμην*, γ' ενικ. και πληθ. *ἐφράσσατο*, *φράσσαντο*· Επικ. γ' ενικ. υποτ. *φράσσεται*, Επικ. απαρ. *φράσασθαι* — Παθ., (με την ίδια σημασία όπως στη Μέσ.), αόρ. α' *ἐφράσθην*, παρακ. *πέφρασμαι*· **I. 1.** δηλώνω, δείχνω, προσδιορίζω, σε Όμηρ.· *μῦθον πέφραδε πᾶσιν*, κάνε το γνωστό σε όλο τον κόσμο, σε Ομήρ. Οδ.· *ἔφρασε τὴν ἀτραπόν*, σε Ηρόδ.· *φωνῆσαι μὲν οὐκ εἶχε, τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε*, στον ίδ. **2.** φανερώνω, δηλώνω, εξηγώ, σε Ηρόδ., Αττ.· με γεν., λέω για κάποιον, σε Σοφ. κ.λπ.· διαφέρει από το *λέγω* όπως η εξήγηση, διασαφήνιση από την απλή ομιλία. **3.** με δοτ. προστ. και απαρ., λέω σε κάποιον να κάνει κάτι, σε Όμηρ., Θουκ. **4.** απόλ., παρατηρώ, συμβουλευώ, σε Σοφ., Αισχίν. **II. 1.** Μέσ. και Παθ., υποδεικνύω στον εαυτό μου, δηλ. σκέφτομαι ή

συλλογίζομαι, θεωρώ, κρίνω, συζητώ, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀμφὶς φράζω*, σκέφτομαι διαφορετικά, στο ίδ. **2.** σκέφτομαι, διανοούμαι, μηχανώμαι, επινοώ, σχεδιάζω, *φράζω τινὶ θάνατον*, σε Όμηρ.· *φράσσεται ὥς κε νέηται*, θα σκεφτεῖ με ποιο τρόπο..., σε Ομήρ. Οδ. **3.** με αιτ. και απαρ., σκέφτομαι, υποθέτω, πιστεύω, φαντάζομαι ότι..., στο ίδ., Ηρόδ. **4.** σημειώνω, βλέπω, παρατηρώ, σε Όμηρ.· με γεν., ὅπως *αἰσθάνομαι*, σε Θεόκρ.· **5.** παρακολουθώ, προστατεύω, σε Ομήρ. Οδ.· φυλάσσομαι, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ.· *φράζεν κύνα*, Λατ. cave canem, σε Αριστοφ.· με απαρ., *φράζου μὴ φωνεῖν*, πρόσεχε να μη μιλήσεις, σε Σοφ.· ομοίως *ἀπόλ.*, προσέχω, σε Αισχύλ., Σοφ.

φράξαντο, Επικ. γ' πληθ. Μέσ. αορ. α' του *φράσσω*.

φράσδω, Δωρ. αντί *φράζω*.

φρασίν, Δωρ. αντί *φρεσίν*, δοτ. πληθ. του *φρήν*.

φράσις[ᾱ], -**εως**, ἡ, ομιλία, προφορά, σε Πλούτ.

φράσσαντο, Επικ. γ' πληθ. υποτ. αορ. α' του *φράζω*.

φράσσεται, Επικ. γ' ενικ. υποτ. αορ. α' του *φράζω*.

φράσσω, Αττ. -**ττω**, (√ΦΡΑΓ), αόρ. α' *ἔφραξα*, Μέσ. μέλ. *φράζομαι* — Παθ., μέλ. *φραγῆσομαι*, αόρ. α' *ἐφράχθην*, αόρ. β' *ἐφράγην* [ᾱ], παρακ. *πέφραγμα*, γ' υπερσ. *ἐπέφρακτο*· **I.** σε Αττ. τα γράμματα μερικές φορές μετατίθενται, π.χ. *φάρξασθαι* αντί *φράξασθαι*, *πέφραγμα* αντί *πέφραγμα*, *φαρκτός* αντί *φρακτός*· *περιφράζω*, *περικλείω*, ιδίως για προστασία ή οχύρωση, *φράζω*, *προστατεύω*, *ενισχύω*, *φράξε (τὴν σχεδὴν) ῥίπεσσι*, *προστάτεψε* τη σχεδία με πλέγμα, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ., *φράξαντο νῆας*, *ἐφραξαν* τα πλοία τους, σε Ομήρ. Ιλ.· *φραζάμενοι τὴν ἀκρόπολιν*, σε Ηρόδ.· *ἀλλά, ἐφράξαντο τὸ τεῖχος*, το ενίσχυσαν, στον ίδ.· *ἀπόλ.*, *ενισχύω* τα οχυρώματά μου, σε Θουκ. **II. 1.** τοποθετώ μαζί για προστασία, *φράζαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκει*, ενώνω δόρυ με δόρυ και ασπίδα με ασπίδα (για να φτιάξω περίφραξη), σε Ομήρ. Ιλ.· *φράζαντες τὰ γέρρα*, έχω τοποθετήσει τις ασπίδες ὅπως σε φτάχτη, σε Ηρόδ. **2.** σε Ξεν., λέγεται για σκύλους, *κατεβάζω* την ουρά. **III. 1.** *αποφράττω*, *κλείνω*, *τὴν ὁδόν*, σε Ηρόδ.· *τοὺς ἔσπλους*, σε Θουκ. **2.** *μεταφ.*, *δεσμεύω*, *σταματώ* — Παθ., *ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ*, σε Κ.Δ.

φραστήρ, -ῆρος, ὁ (φράζω), ομιλητής, αὐτός που καθοδηγεῖ, πληροφοριοδότης, *τινος*, για ή σχετικά με ένα πράγμα, σε Ξεν.· *φραστήρ ὁδῶν*, οδηγός, στον ίδ.· *φραστήρες ὁδόντες*, τα δόντια που δηλώνουν την ηλικία.

φράτηρ[ᾱ], γεν. *φράτερος*, (Δωρ. **φρατήρ**. Ιων. **φρήτηρ**), ή **φράτωρ**, *φράτορος*, ὁ, (φράτρα), ένα μέλος της *φράτρας*· σε πληθ., αυτοί που ανήκουν στην ίδια *φράτρα*, μέλη της ίδιας ομάδας, σε Αισχύλ., Αριστοφ.· *εἰσάγειν τὸν υἱὸν εἰς τοὺς φράτερας* (αὐτὸ γινόταν ὅταν το παιδί ενηλικιώνόταν), σε Αριστοφ.· *ἐγγράφειν τινὰ εἰς τοὺς φράτερας*, σε Ισαίο· *οὐκ ἔφυσσε φράτερας* (βλ. **φραστήρ**), δεν ἐβγάλε τα πολιτικά του δόντια, δεν εἶναι αληθινός πολίτης, σε Αριστοφ.· *φράτερες τριωβόλου*, μέλη της ομάδας των Αθηναίων δικαστῶν, στον ίδ.

φρατορικός, -ῆς, -όν, = *φράτριος*, σε Δημ.

φράτρα, ἡ, Ιων. **φρήτηρ**, Δωρ. **πάτρα**, Αττ. **φρατρία**, επίσης **φατρία** και **φάτρα, I.** αδελφότητα· σε Όμηρ., ἄνθρωποι της ίδιας φυλής, φυλή, γενιά· *κρῖν' ἄνδρας κατὰ φρήτρας*, ὡς *φρήτηρ φρήτηρηφιν ἀρήγη*, διαλέγω ἄντρες κατὰ φυλές, ὥστε να βοηθᾶ η μια φυλή την ἄλλη, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** στην Αθήνα, η *φατρία* ἦταν διαίρεση της *φυλῆς*, ὅπως στη Ρώμη η *curia* της *tribus*, σε Ισοκρ. κ.λπ.· κάθε *φυλή* αποτελείται ἀπὸ τρεις *φρατρίες*, τα μέλη των οποίων

καλούνταν *φράτερες* ή *φράτορες* (όπως αυτοί από τη φυλή ήταν οι *φυλέται*)· κάθε *φρατρία* περιείχε τριάντα *γένη*· ομοίως και σύμφωνα προς τη σύσταση του Σόλωνα η Αθήνα είχε δώδεκα *φρατρίας* και τριακόσια εξήντα *γένη* ή παλιές αριστοκρατικές οικογένειες (από την ίδια ρίζα, όπως Λατ. *frāter*).

φρατριάζω, μέλ. -άσω, ανήκω στην ίδια *φρατρία*, σε Δημ.

φρατρί-αρχος, ό, πρόεδρος σε *φρατρία*, σε Δημ.

φράτριος[ᾱ], -α, -ον, Ιων. **φρήτριος**, -ίη, -ιον, αυτός που αναφέρεται ή ανήκει σε μια *φράτρα*· στην Αθήνα, επίθ. του Δία και της Αθηνάς, ως προστάτες των φατριών, σε Πλάτ., Δημ.

φράττω, Αττ. αντί *φράσσω*.

φράτωρ, -ορος, βλ. [φράτηρ](#).

φρέαρ, επικ. **φρεῖαρ**, τό, γεν. *φρεᾶτος*, Επικ. πληθ. *φρεῖατα*· **1.** πηγή νερού (διακρινόμενη από την *κρήνη*, νερό πηγής), σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **2.** δεξαμενή, στέρνα, πηγάδι, Λατ. *puteus*, σε Ηρόδ., Θουκ· σκευός για λάδι, σε Αριστοφ. **φρεᾶτία**, ή, δεξαμενή ή πηγάδι, σε Ξεν.

φρεᾶτίας, ό, αυτός που οδηγεί σε δεξαμενή ή σε πηγάδι, σε Ξεν.

Φρεαττώ ή **Φρεᾶτώ**, -οῦς, ή, δικαστήριο στον Πειραιά, όπου οι ανθρωποκτόνοι παρουσιάζονταν για να δικαστούν, μόνο σε δοτ., ἐν *Φρεαττοῖ*, σε Δημ., Αριστ.

φρενᾱπᾱτάω, μέλ. -ήσω, εξαπατώ, σε Κ.Δ.

φρεν-ᾱπάτης, -ου, ό (**ᾱπάτη**), αυτός που εξαπατά την ψυχή, σε Κ.Δ.

φρεν-ήρης, -ες, γεν. -έος (*ᾱραρίσκω*), αυτός που κυριαρχεί στο νου του, φρόνιμος, Λατ. *compos mentis*, σε Ηρόδ., Ευρ.

φρενιτιάω, έχω ισχυρό πυρετό, είμαι παράφρων ή αλλόφρων, σε Πλούτ.

φρενιτις, -ιδος, ή (**φρήν**), φλεγμονή του μυαλού, φρενιτιδα.

φρενοβλάβεια, ή, ζημιά στο μυαλό, τρέλα, αφροσύνη, σε Λουκ.

φρενοβλάβης, -ές (**βλάβτω**), αυτός που έχει βλάβη στο μυαλό, παράφρων, Λατ. *mente captus*, σε Ηρόδ.

φρενο-γηθής, -ές (**γηθέω**), αυτός που φέρνει χαρά στο μυαλό, σε Ανθ.

φρενο-δᾱλής, -ές (**δηλέομαι**), αυτός που καταστρέφει το μυαλό, σε Αισχύλ.

φρενόθεν, επίρρ., από το μυαλό κάποιου, αυτοβούλως, σε Σοφ.

φρενο-κλόπος, -ον (**κλέπ-τω**), αυτός που κλέβει το μυαλό, που εξαπατά, σε Ανθ.

φρενο-ληστής, -οῦ, ό, αυτός που ληστεύει το μυαλό, απατεώνας, σε Ανθ.

φρενο-μᾱνής, -ές (**μαίνομαι**), αυτός που απομακρύνει το μυαλό, παράφρων, σε Αισχύλ.

φρενο-μόρως, επίρρ. (**μόρος**), έτσι ώστε να καταστρέφει το μυαλό, σε Σοφ.

φρενο-πληγής, -ές (**πλήσσω**), αυτός που πλήττει το μυαλό, δηλ. που οδηγεί στην τρέλα, στην παραφροσύνη, σε Αισχύλ.

φρενό-πληκτος, -ον (**πλήσσω**), αυτός που πάσχει στο μυαλό, μανιακός, σε Αισχύλ.

φρενο-πλήξ, -ήγος, ό, ή, = *φρενόπληκτος*, σε Ανθ.

φρενο-τέκτων, -ον, αυτός που δημιουργεί με το μυαλό, ιδιοφυής, σε Αριστοφ.

φρενόω, μέλ. -ώσω (*φρήν*)· **I.** κάνω κάποιον σοφό, σωφρονίζω, κατατοπίζω, διδάσκω, *τινά*, σε Τραγ., Ξεν· *φρενώσω δ' οὐκέτ' ἐξ αἰνιγμάτων*, δηλ. θα διδάξω απλά, σε Αισχύλ. **II.** σε Παθ., είμαι υπερήφανος, σε Βάβρ.

φρεν-ώλης, -ες (**ὄλλυμι**), αυτός που έχασε το μυαλό του, παράφρων, σε Αισχύλ.

φρέω, μέλ. *φρήσω*, συγγενές προς το *φέρω*, αλλά απαντά μόνο στα σύνθετα *διαφρέω*, *ἐκφρέω*, *εἰσφρέω*, *ἐπεισφρέω*.

φρήν, ἡ, γεν. φρενός, πληθ. φρένες, γεν. φρενῶν, δοτ. φρεσί, Δωρ. φρασί· **I.** κυρίως = διάφραγμα· το διάφραγμα ἢ ο μυς που χωρίζει την καρδιά και τους πνεύμονες (Λατ. viscera thoracis), από το πάνω μέρος της κοιλιάς (Λατ. abdomitis), σε Αισχύλ· συνήθως σε πληθ., σε Αριστ. κ.λπ. **II. 1.** σε Όμηρ. φρήν ἢ φρένες, = τα μέρη της καρδιάς, το στήθος, Λατ. praecordia, σε Ομήρ. Ιλ· φρένες ἀμφιμέλαιναι, στο ιδ. **2.** καρδιά, ως ἔδρα των παθῶν, σε Όμηρ. κ.λπ· ἐκ φρενός, από την καρδιά κάποιου (από τα βάθη της καρδιάς), σε Αισχύλ· φῶσαι φρένας, παράγω, δείχνω υπερφίαλο πνεύμα, σε Σοφ. **3.** καρδιά ἢ μυαλό, ως ἔδρα της σκέψης, φρενὶνοεῖν ἐπίστασθαι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ· μετὰ φρεσὶ μερμηρίζειν, σε Ομήρ. Οδ· κατὰ φρένα εἰδέναι, γνῶναι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ· κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ὅπως σε Λατ. mens amimusque, στο ιδ· απ' οπου οι ἄνθρωποι ἔχασαν τις φρένες, δηλ. το νου τους, σε Ομήρ. Οδ· πλήγη φρένας ἃς πάρος εἶχεν, σε Ομήρ. Ιλ· ομοίως σε Αττ., φρενῶν ἀφεστάναι, ἐκστῆναι, εἶμαι ἔξω από το νου κάποιου, σε Σοφ., Ευρ· ποῦποτ' εἴ φρενῶν; Λατ. satisne sanus es? σε Σοφ· φρενῶν ἐπήβολος, με ἐπίγνωση των ἰδίων αισθήσεων κάποιου, στον ιδ· ἔνδον φρενῶν, σε Ευρ· ἐξ ἄκρας φρενός, δηλ. επιφανειακά, σε Αισχύλ. **4.** λέγεται για τα ζῶα, σε Ομήρ. Ιλ. **5.** θέληση, διάθεση, σε Σοφ.

φρήτρη, ἡ, Ιων. ἀντί φράτρα· Επικ. δοτ. φρήτρησιν.

φρήτριος, -η, -ον, Ιων. ἀντί φράτριος.

φρῑκᾱλέος, -α, -ον, Ιων. ἀντί φράτριος.

φρῑκᾱλέος, -α, -ον, αὐτός που τρέμει από το κρύο· φρικτός, σε Ανθ.

φρίκη, ἡ[ι], ἡ (φρίσσω)· 1. ανατριχίλα, τρεμούλιασμα, σε Πλάτ. **2.** ρίγος, ιδίως από θρησκευτικό σεβασμό, σε Ηρόδ., Σοφ.

φρικτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του φρίσσω, αὐτός που προξενεῖ φρίκη, φρικτός, σε Πλούτ.

φρῑκ-ῶδης, -ες (εἶδος), αὐτός που συνδέεται με τη φρίκη, φρικτός, σε Ευρ., Αριστοφ· οὐδ. φρικῶδες, ως ἐπίρρ., με φρίκη, φρικτά, σε Ευρ· ἐπίρρ. -δῶς, υπερθ. φρικωδέστατα ἔχειν, βρίσκομαι στην ἀπόλυτη φρίκη, σε Δημ.

φρῑμάσσομαι, Αττ. -ττομαι, μέλ. -ζομαι, αποθ. **I.** ξεφυσώ και σκιρτώ, χλιμιντρίζω και σηκώνομαι στα πίσω πόδια, λέγεται για ἄλογα, σε Ηρόδ· λέγεται για κατσίκες, σε Θεόκρ. (πιθ. ηχομιμ. λέξη).

φρίξ, γεν. φρῑκός (φρίσσω)· I. ρυτίδωση μιας ομαλής επιφάνειας· ελαφρὺς κυματισμός που δημιουργήθηκε από την πνοή του ανέμου πάνω στην ἡρεμη επιφάνεια της θάλασσας, Λατ. horror, σε Ομήρ. Οδ. **II.** ανατριχίλα, ἀνόρθωση, λέγεται για τα μαλλιά, σε Βάβρ.

φρῑζαι, απαρ. αορ. α' του φρίσσω.

φριξο-κόμης, -ου, ὁ (κόμη), αὐτός που ἔχει ἀνορθωμένα μαλλιά, σε Ανθ.

φρίσσω, Αττ. **φρίττω** (√ΦΡΙ-K), μέλ. φρίζω, αόρ. α' ἔφριξα, παρακ. πέφρικα· με ποιητ. μτχ. πεφρίκοντες, σε Πίνδ. **I. 1.** γίνομαι ἀνώμαλος ἢ κυματοειδής στην επιφάνεια, ορθώνομαι, Λατ. horgere, λέγεται για χωράφι με στάχνα, σε Ομηρ. Ιλ., Ευρ· λέγεται για τη γραμμή στη μάχη, σε Ομήρ. Ιλ·

χρησιμοποιεῖται για τα μαλλιά ἢ τη χαιτή, ορθώνομαι, ἀναταράσσομαι, σε Ησίοδ., Θεόκρ· με σύστ. αντ., φρίσσειν λοφιήν, ἀνασηκώνει τη χαιτή των μαλλιών του, σε Ομήρ. Οδ· φρίσσω νῶτον, σε Ομήρ. Ιλ· χαιταν, σε Αριστοφ. **2.** φρίσσοντες ὄμβροι, ὅπως το horrida grando του Βιργ., σε Πίνδ. **3.** ἄσθματι φρίσσων πνοάς, ἀναπνέει με ἀγωνία, λέγεται για κάποιον που μόλις πεθαίνει, στον ιδ. **II.** χρησιμοποιεῖται για το αἶσθημα του ρίγους, όταν το δέρμα κάποιου συστέλλεται και δημιουργεῖται αὐτό που λέμε ἀνατριχίλα, ἢ όταν τα μαλλιά σηκώνονται· **1.** από την ἐπίδραση του κρύου, τρέμω, σε Ησίοδ. **2.** από

την επίδραση του φόβου, τρέμω, ταράζομαι, σε Αισχύλ., Σοφ.· με αιτ., τρέμω μπροστά σε κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.· *πέφρικα Έρινὸν τελέσαι*, τρέμω στη σκέψη της πραγματοποίησης (της εμφάνισής της), σε Αισχύλ.· ομοίως με δοτ., *έρετμοῖς φρίζουσιν*, θα ταραχτούν από τη θέα των κωπηλατών, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ.· επίσης με μτχ., *πέφρικα λεύσσω*, ταράχτηκα από το κοίταγμα (τη θέα), σε Αισχύλ.· με απαρ., φοβάμαι να κάνω κάτι, σε Δημ. **3.** ανατριχιάζω από υπερβάλλουσα χαρά, σε Σοφ.

φροιμιάζομαι, -αστέον, βλ. [προουμ-](#).

φροίμιον, τό, συνηρ. αντί *προ-οίμιον*, όπως *φροῦδος* αντί *πρὸ ὁδοῦ*.

φρονέω, Επικ. γ' ενικ. υποτ. *φρονέησι*· Επικ. προστ. *φρόνεον*· μέλ. -ήσω, αόρ.

α' *έφρόνησα* (*φρήν*)· **I.** σκέφτομαι, έχω κατανόηση, είμαι φρόνιμος, σοφός, συνετός, *άριστοι μάχεσθαι τε φρονέειν τε*, και στα δύο καλύτεροι, και στη μάχη και στη σύνεση, σε Ομήρ. Ιλ.· *τὸ μὴ φρονοῦν*, λέγεται για νήπιο, σε Αισχύλ.· *οἱ φρονοῦντες*, οι σοφοί, σε Σοφ.· *τὸ φρονεῖν*, = *φρόνησις*, σοφία, κατανόηση, στον ιδ.· με επίρρ., *εὗ φρονεῖν*, σε Ηρόδ., Τραγ.· *καλῶς φρονεῖν*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **II. 1.** σκέφτομαι με έναν συγκεκριμένο τρόπο, έχω κατά νου, σκοπεύω, μελετώ, με απαρ., σε Ομήρ. Ιλ.· *φρόνεον* (*ιέναι*), είχαν κατά νου να προχωρήσουν προς τα εμπρός, στο ιδ.· *απόλ.*, *φρονῶν έπρασσον*, Λατ. *prudens faciebam*, με σύνεση, σε Σοφ.· *τοῦτο φρονεῖ ἡ άγωγή ἡμῶν*, αυτό μας υποδεικνύει η ανατροφή μας, σε Θουκ. **2.** με ουδ. επίθ., *φρονέω τινί τι*, έχω κάποιες σκέψεις σχετικά μ' αυτόν, *πατρὶ φίλα φρονέων*, έχω καλή διάθεση απέναντι σ' αυτόν, σε Όμηρ.· ομοίως, *κακὰ φρονέουσι ἀλλήλοισιν*, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως με επίρρ., *εὗ φρονεῖν τινι*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **3.** χωρίς δοτ., *άγαθὰ ἢ κακὰ φρονέω*, σε Όμηρ.· *πυκνὰ ἢ πυκινὰ φρονέω*, έχω σοφές σκέψεις, είμαι έξυπνος στις σκέψεις, σε Ομήρ. Οδ.· *έφημέρια φρονέω*, σκέφτομαι μόνο την ημέρα που πέρασε, στο ιδ.· *θνητὰ φρονέω*, σε Ευρ.· *τυραννικὰ φρονέω*, έχω τυραννικές σκέψεις, σε Αριστοφ.· *άρχαῖκὰ φρονέω*, έχω παλιομοδίτικες απόψεις, στον ιδ.· *ιδίως μέγαφρονεῖν*, είμαι υψηλόφρων, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. κ.λπ.· με αρνητική σημασία, είμαι αλαζόνας, έχω μεγάλες ιδέες, υπερηφανεύομαι για τον εαυτό μου, *έπί τινι*, για ένα πράγμα, σε Πλάτ. κ.λπ.· *έφ' έαυτῷ μέγα φρονέω*, σε Θουκ.· *φρονέω μεῖζον ἢ κατ' άνδρα*, έχω πολύ υψηλές σκέψεις για κάποιον, σε Σοφ.· *σμικρὸν φρονέω*, έχω χαμηλό φρόνημα, ταπεινό πνεύμα, στον ιδ.· *ἥσσον, έλασσον, φρονέω*, σε Ευρ. κ.λπ.· *οὐ σμικρὸν φρονέω εἰς τινα*, στον ιδ. **4.** *τά τινος φρονεῖν*, είμαι της γνώμης κάποιου, με το μέρος του, παίρνω το μέρος του, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *φρονεῖν τὰ Βρασίδου*, σε Αριστοφ.· ομοίως *ἶσον έμοι φρονέουσα*, σκέφτεται όπως εγώ, σε Ομήρ. Ιλ.· *τῷτὸ ἢ κατὰ τῷτὸ φρονεῖν*, έχουν την ίδια γνώμη, σε Ηρόδ. **III.** έχω ένα πράγμα στο μυαλό μου, σκέφτομαι, φροντίζω ένα πράγμα, σε Ομήρ. Οδ., Αισχίν. κ.λπ. **IV.** ζώ έχοντας τα λογικά μου, έχω τις αισθήσεις μου, είμαι ζωντανός, *έτι φρονέοντα αντί έτι ζῶντα*, σε Ομήρ. Ιλ.· *έν τῷ φρονεῖν γάρ μηδέν ἡδιστος βίος*, σε Σοφ.· επίσης, είμαι στη σκέψη κάποιου, στον ιδ.· *φρονῶν οὐδέν φρονεῖς*, παρόλο που έχεις τα λογικά σου, δεν είσαι φρόνιμος (συνετός), σε Ευρ.

φρόνημα, -ατος, τό, I. 1. το μυαλό κάποιου, πνεύμα, σκέψη, φρόνημα, Λατ. *animus*, σε Αισχύλ., Πλάτ. κ.λπ. **2.** σκέψη, επιθυμία, σκοπός, σε Σοφ.· πληθ., σκέψεις, σε Τραγ. **II.** είτε με θετική είτε με αρνητική σημασία. **1.** υψηλό φρόνημα, υψηλοφροσύνη, υψηλό πνεύμα, αποφασιστικότητα, υπερηφάνεια, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· πληθ., υψηλές σκέψεις, μεγαλόφρονα σχέδια, σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** με αρνητική σημασία, υπερηφάνεια, αλαζονεία, σε Αισχύλ.,

Ευρ. κ.λπ.· και σε πληθ., σε Ισοκρ., Πλούτ. κ.λπ. **III.** πληθ., φρένες, καρδιά, στήθος, σε Αισχύλ.

φρονημαΐας, -ου, ό, αυτός που έχει υψηλό φρόνημα, αυτός που έχει υψηλό πνεύμα, ή (με αρνητική σημασία) υπερήφανος, αλαζόνας, σε Ξεν., Αριστ.

φρονιμαΐζομαι, Παθ., γίνομαι υψηλόφρων, σε Αριστ.

φρόνησις, -εως, ἡ (φρονέω)· I. 1. σκέψη να κάνω κάτι, σκοπός, πρόθεση, σε Σοφ. **2.** αλαζονεία, σε Ευρ. **II.** φρονημάδα, σύνεση, σε Πλάτ. κ.λπ.

φρονητέον, ρημ. επίθ. του *φρονέω*, αυτό που πρέπει κανείς να σκεφτεί· *μέγα φρονητέον*, αυτό για το οποίο πρέπει να υπερηφανευτεί κάποιος, σε Ξεν.

φρόνιμος, -ον, I. αυτός που έχει σώας τας φρένας, φρόνιμος, συνετός, σε Σοφ. **II.** ατάραχος, ακίνητος, φρόνιμος, σε Ξεν.· *τὸ φρόνιμον*, υπαρξη σύνεσης, στον ιδ. **III. 1.** σοφός, ευαίσθητος, συνετός, Λατ. *prudens*, σε Πλάτ. κ.λπ.· *τὸ φρόνιμον*, σύνεση, στον ιδ.· και σε πληθ., *ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα*, στερημένος από μυαλό, σε Σοφ.· *φρονημώτατα λέγειν*, σε Ξεν. **2.** επίρρ. -μωσ, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· *φρονημῶς ἔχειν*, σε Ξεν.· συγκρ. *φρονημώτερον*, σε Ισοκρ.

φρόνις, -εως, ἡ (φρήν), φρόνηση, σύνεση, *περίοιδε δίκας ἡδὲ φρόνιν ἄλλων*, (ο Νέστωρ) γνωρίζει καλά τις συνήθειες και τη φρόνηση των άλλων ανθρώπων, σε Ομήρ. Οδ.· *κατὰ φρόνιν ἤγαγε πολλή*, έφερε πολλή σύνεση από την Τροία, στο ιδ.

φρονούντως, επιρρ. μτχ. Ενεργ. ενεστ. του *φρονέω*, φρόνιμα, συνετά (με φρόνηση, με σύνεση), σε Σοφ.

φροντίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, αόρ. α' *ἐφρόντισα*, παρακ. *πεφρόντικα*· **I.** απόλ., σκέφτομαι, συλλογίζομαι, μελετώ, μεριμνώ, φροντίζω, δίνω προσοχή, σε Θεογν., Ηρόδ., Αττ.· είμαι γεμάτος σκέψεις και ανησυχίες, *πεφροντικός βλέπειν*, δείχνω σκεπτικός, σε Ευρ. **II.** με αντικ.· **1.** με αιτ. πράγμ., σκέφτομαι κάτι, εξετάζω, κρίνω, επινοώ, μηχανώμαι, σε Ηρόδ., Αττ.· ακολουθ. από εξαρτημένη πρόταση, οπότε το ρήμα τίθεται σε χρόνο μέλ., *φροντίζω τοῦτο, ὅπως μὴ λείψομαι*, σε Ηρόδ.· *φροντίζω πρὸς ἐαυτὸν ὥς δώσει*, στον ιδ.· *φροντίζω ὅπως...*, κάνω σκέψεις ή υπολογίζω πώς ένα πράγμα πρέπει να γίνει, σε Πλάτ. **2.** με γεν., σκέφτομαι για κάτι, δίνω προσοχή σε ένα πράγμα, ενδιαφέρομαι γι' αυτό, το υπολογίζω, κυρίως με άρν., *Περσέων οὐδὲν φροντίζω*, σε Ηρόδ.· *πενθέως οὐ φροντίδας*, σε Ευρ.· *οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσι*, σε Πλάτ.· ομοίως με επίρρ. έχοντας αρνητική έννοια, *σμικρὸν φροντίζω Σωκράτους*, στον ιδ.· όμοια επίσης με πρόθ., *φροντίζω περί τινος*, ενδιαφέρομαι ή ανησυχώ για κάτι, σε Ηρόδ., Ξεν.· *μὴ φροντίσης*, μη δώσεις προσοχή, σε Αριστοφ.· *οὐ, μὰ Δι' οὐδ' ἐφρόντισα*, στον ιδ.

φροντίς, -ίδος, ἡ (φρονέω), 1. σκέψη, φροντίδα, μέριμνα, προσοχή που εναποτίθεται σε κάποιο πρόσωπο ή πράγμα, με γεν., *φροντίς' ἔχειν τινός*, σε Ευρ.· *ἐν φροντίδι εἶναι περί τινος*, σε Ηρόδ. **2.** απόλ., σκέψη, μέριμνα, σε Αισχύλ., Σοφ.· *ἐν φροντίδι μοι ἐγένετο (τὸ πρῆγμα)*, σε Ηρόδ.· *ἐμβῆσαί τινα ἐς φροντίδα*, βάζω σε κάποιον μια σκέψη, στον ιδ. κ.λπ.· σε πληθ., σκέψεις, *αἱ δευτέραί πως φροντίδες σοφώτεραι*, σε Ευρ. **3.** βαθιά σκέψη, φροντίδα, ενδιαφέρον, σε Αισχύλ.· *οὐ φροντίς Ἰπποκλείδῃ*, καμιά μέριμνα για τον Ιπποκλείδη, σε Ηρόδ.

φρόντισμα, -ατος, τό (φροντίζω), αυτό που σκέφτεται κάποιος, σκέψη, επίνοια, σε Αριστοφ.

φροντιστέον, ρημ. επίθ. του *φροντίζω*, αυτό που πρέπει να λάβει φροντίδα, σε Ευρ., Πλάτ.

φροντιστήριον, τό, μέρος για μελέτη, μελετητήριο, σχολείο, σε Αριστοφ., Λουκ.

φροντιστής, -οῦ, ὁ (φροντίζω), αυτός που σκέφτεται πολύ και σε βάθος, όπως ονομαζόταν ο Σωκράτης ειρωνικά από τον Αριστοφ.· ομοίως, *φροντιστής τῶν μετεώρων, τῶν οὐρανίων*, φιλόσοφος υπερφυσικῶν θεμάτων, σε Ξεν.· *μετέωρα φροντιστής*, σε Πλάτ.

φροντιστικός, -ή, -όν, σκεπτικός, σε Λουκ.· επίρρ. -κώς, σε Ξεν.

φροῦδος, -η, -ον και -ος, -ον (συνηρ. από *πρὸ ὁδοῦ*, όπως *φροίμιον* από *προοίμιον*)· αυτός που αναχωρεί, αυτός που φεύγει (όπως ο Όμηρ. λέει *πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο*). **1.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που φεύγει, αυτός που το σκάει, που απομακρύνεται, σε Σοφ. κ.λπ.· με *μτχ.*, *φροῦδοί (εἰσι) διώκοντές σε*, έχουν φύγει για καταδίωξη, στον *ιδ.*· λέγεται για τους νεκρούς, *φροῦδος αὐτός εἴ θανών*, οι νεκροί έχουν φύγει, σε Σοφ., Ευρ. **2.** απολεσθείς, κατεστραμμένος, αβοήθητος, σε Ευρ. **II.** λέγεται για πράγματα, χαμένος, εξαφανισμένος, σε Σοφ., Ευρ.· *φροῦδῃ μὲν αὐδὴ φροῦδα δ' ἄρθρα*, έχουν φύγει, λείπουν, δηλ. αρνούνται να εκτελέσουν τη λειτουργία τους, σε Ευρ. **φρουρά, Ιων. -ρή, ἡ** (βλ. [φρουρός](#)), φύλαξη, παρακολούθηση, φυλακή, ως καθήκον, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· *φρουρὰν ἄζηλον ὄχησω*, θα κρατήσω φύλαξη χωρίς φθόνο, σε Αισχύλ.· *φρουρὰ ὄμματος*, το παρατηρητικό μάτι μου, σε Σοφ.· *φρουρᾶς ἄδειν*, τραγουδῶ ενόσω εἶμαι στη φρουρά, σε Αριστοφ. **2.** φυλακή, σε Πλάτ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, φρουρά, φρούρηση, φύλαξη, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· ιδίως λέγεται για τα σύνορα τα οποία φρουρούνταν από τις *περιπόλους*, σε Ξεν. **2.** στη Σπάρτη, σώμα ανδρών ορισμένο για στρατιωτική υπηρεσία, *φρουρὰν φαίνειν* (βλ. [φαίνω](#) Α. I. 5). **φρουραρχία, ἡ**, το αξίωμα ή η θέση του *φρουράρχου*, σε Ξεν. **φρούρ-αρχος, ὁ**, αυτός που διοικεί φρουρά ή φρούριο, σε Ξεν. **φρουρέω, αόρ. α' ἐφρούρησα** — Μέσ., μέλ. -ήσομαι, με Παθ. σημασία — Παθ., αόρ. α' ἐφρουρήθην· (*φρουρός*)· **I. 1.** κρατῶ φρουρά ή φρούριο, σε Ηρόδ., Θουκ. **II. 1.** *μτβ.*, παρακολουθῶ, φυλάσσω, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· *στόμα φρουρεῖν εὖφημον*, δηλ. μένω σιωπηλός, σε Ευρ. — Παθ., παρακολουθούμαι ή φυλάσσομαι, σε Ηρόδ., Τραγ. **2.** *τηρώ*, σε Ευρ.· *φρουρέω τὸ χρέος*, τηρῶ το καθήκον μου, σε Σοφ. **III.** Μέσ., όπως *φυλάσσομαι*, προφυλάσσομαι από κάποιον, φυλάσσομαι από, με *αιτ.*, σε Ευρ.· *Ενεργ.* με την ίδια σημασία, σε Σοφ., Ευρ. **φρούρημα, -ατος, τό, I.** αυτό που παρακολουθείται ή φυλάσσεται, *λείας βουκόλων φρουρήματα*, η φροντίδα των βουκόλων για τα βοοειδή, σε Σοφ. **II.** φρουρός, σε Αισχύλ., λέγεται για ένα μόνο άνθρωπο, στον *ιδ.* **III.** παρακολούθηση, φρούρηση, *φρούρημα ἔχειν*, σε Ευρ. **φρουρητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ.** του *φρουρέω*, αυτός που φρουρείται ή φυλάσσεται, σε Ανθ. **φρουρήτωρ, -ορος, ὁ (φρουρέω)**, φρουρός, σε Ανθ. **φρούριον, τό (φρουρός)**· **I.** παρατηρητήριο, οχυρωμένος τόπος, κάστρο, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ. **II.** φρούριο, οχυρό, λέγεται για τόπο, σε Αισχύλ., Θουκ. **φρουρίς, -ίδος, ἡ (φρουρός)**, καράβι που ορίζεται για φρούρηση, σε Θουκ., Ξεν. **φρουρο-δόμος, -ον**, αυτός που φρουρεί το σπίτι, σε Ανθ. **φρουρός, ὁ**, παρατηρητής, φύλακας, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. (συνηρ. από *προ-ουρός* όπως το *φροῦδος* από το *πρὸ ὁδοῦ*). **φρύαγμα[ῤ], -ατος, τό (φρυάσσομαι)**· **I.** ισχυρό φύσημα, χλιμίντρισμα, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** *μεταφ.*, ακόλαστη συμπεριφορά, αυθάδεια, σε Πλούτ. **φρυαγματίας, -ου, ὁ**, ατίθασο ἄλογο· *μεταφ.* ως *επίθ.*, αλαζόνας, ακόλαστος, σε Πλούτ. **φρυαγμο-σέμνᾱκος, -ον**, ακόλαστος και αλαζόνας, σε Αριστοφ. **φρυάσσομαι, Αττ. -ττομαι**, μέλ. -ξομαι· *αποθ.* **1.** λέγεται για ζωνηρά ἄλογα, χλιμιντρίζω και ανασηκώνομαι, σε Ανθ.· *φρυάσσομαι πρὸς τοὺς ἀγῶνας*, χλιμιντρίζω ανυπόμονα για τον αγώνα, σε Πλούτ. **2.** *μεταφ.* λέγεται για

ανθρώπους, είμαι ακόλαστος, ανυπότακτος, χωρίς φραγμό, αδίστακτος, σε Ανθ.· ομοίως, σε Ενεργ. αόρ. α' *ἐφρύαξα*, σε Κ.Δ.

φρῦγᾱνίζομαι, συλλέγω φρύγανα για καύση.

φρῦγᾱνισμός, ὁ, συλλογή από ξερά φρύγανα για καύση, συγκέντρωση ξύλων για φωτιά, σε Θουκ.

φρῦγᾱνον[ῡ], **τό (φρύγω)**, κυρίως στον πληθ., ξερά φρύγανα, ξύλα για φωτιά, Λατ. *sarmenta*, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ.· ο ενικ. μόνο με περιληπτική σημασία, = τὰ *φρύγανα*, σε Αριστοφ.

φρῦγίλος[ι], ὁ, ένα πτηνό, πιθ. ο σπίνος, Λατ. *fringilla*, σε Αριστοφ.

Φρύγιος[ῡ], **-α, -ον** και **-ος, -ον (Φρύξ)**· **1.** Φρύγιος, Φρυγικός, αυτός που ανήκει ή προέρχεται από τη Φρυγία, σε Ευρ. **2.** *Φρύγιοι νόμοι, μέλη*, Φρυγική μουσική, δηλ. μουσική που παίζεται με αυλό, αγριότερη από τη μουσική με λύρα, σε Ευρ.

Φρῦγιστί, επίρρ. για τη μουσική, στον Φρυγικό ρυθμό, σε Πλάτ.

φρύγω[ῡ], μέλ. *φρύζω*, Δωρ. -ζῶ, αόρ. α' *ἔφρυξα*· Παθ., αόρ. α' *ἐφρύχθην*, αόρ. β' *ἐφρύγην [ῡ]*, παρακ. *πέφρυγμαι*· **1.** ξεροψηνώ ή τηγανίζω, σε Αριστοφ.· *ἔρετμοῖσι φρύζουσι*, θα μαγειρέψουν με τα ξύλα των κουπιών, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ. — Παθ., *πεφρυγμένοι κριθαί*, καβουρδισμένο κριθάρι, σε Θουκ. **2.** λέγεται για τον ήλιο, τσουρουφλίζω, Λατ. *torrere*, σε Θεόκρ.

φρυκτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., **I.** ξεροψημένος, σε Αριστοφ. **II.** ως ουσ. *φρυκτός, ὁ*, δαυλός, πυρσός, φανός, σε Αισχύλ.· *φρυκτοὶ πολέμιοι ἤρροντο ἐς τόπον*, πύρινα σημάδια (φανοί) που δηλώνουν ότι ο εχθρός πλησίασε σ' έναν τόπο, σε Θουκ.

φρυκτωρέω, μέλ. -ήσω, δίνω σημάδια από φωτιά — Παθ., *ἐφρυκτωρήθησαν νῆες προσπλέουσai*, το πλησίασμα των πλοίων δόθηκε με σημεία από φωτιές, σε Θουκ.

φρυκτωρία, ή, επικοινωνία με πυρσούς ή φωτιές, σε Αισχύλ., Αριστοφ.

φρυκτώριον, τό, φάρος, πύργος με προειδοποιητική φωτεινή σύμανση, σε Πλούτ.

φρυκτ-ωρός, ὁ (φρυκτός II, οὔρος B), φύλακας που φυλάει σε πύργο με φωτιές, τις οποίες ανάβει για να ειδοποιήσει σε περίπτωση κινδύνου, Θουκ.

φρύνη[ῡ], ή, βάτραχος, σε Αριστ.

Φρῦνίχειος[ι], **-α, -ον**, αυτός που ταιριάζει ή που ανήκει στο Φρύνιχο (τον Κωμ. ποιητή), τὸ *Φρυνίχειον ἐκλακτίζειν*, σε Αριστοφ.

φρῦνος, ὁ, όπως *φρύνη*, βάτραχος, σε Αριστ.

φρύξω, μέλ. του *φρύγω*.

Φρύξ, ὁ, γεν. *Φρῦγός*, κάτοικος της Φρυγίας, σε Ομήρ. Ιλ.· ως όνομα (ενός) δούλου, σε Αριστοφ.· πρβλ. *Davus, Geta*.

φῡ, ουφ! **I.** επιφώνημα δυσαρέσκειας, αποστροφής, σε Αριστοφ. **II.** Επικ. γ' ενικ. αορ. β' του *φύω*.

φύγᾱδε, επίρρ. (*φύγῃ*) όπως *φόβονδε*, μέσω φυγής ή δραπετεύσης, *φύγαδ' ἔτραπεν ἵππους*, έτρεψε τα άλογά του σε φυγή, σε Ομήρ. Ιλ.

φῡγᾱδέω, μέλ. -σω (*φυγάς*), απομακρύνω από κάποια χώρα, εξορίζω, σε Ξεν., Δημ.

φῡγᾱδικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει σε εξόριστο, *φυγαδική προθυμία*, απερίσκεπτος ζήλος εξόριστου, σε Θουκ.· επίρρ. -κῶς, σε Πλούτ.

φῡγᾱδο-θήρας, -ου, ὁ (θηράω), αυτός που κυνηγά τους δραπετέτες ή τους εξόριστους, σε Πλούτ.

φῡγ-αίχμης, -ου, ὁ (αἰχμή), αυτός που αποφεύγει τα δόρατα, απόλεμος, δειλός, σε Αισχύλ.

φϋγάς, -άδος, ό, ή (φεύγω)· I. κάποιος που φεύγει από τη χώρα του, φυγάς, εξόριστος, εξοστρακισμένος, μετανάστης, Λατ. *excul, profugus*, σε Ηρόδ., Αττ.: *φυγάδα ποιείν τινα*, σε Ξεν.: *κατάγειν φυγάδας*, τους ανακαλώ, κ.λπ. **II.** λέγεται για το στρατό, αυτός που τρέπεται σε φυγή, σε Σοφ.

φυγγάνω, ισοδ. τύπος του *φεύγω*, σε Αισχύλ., Σοφ.

φύγε[ϋ], Επικ. γ' ενικ. αόρ. β' του *φεύγω*.

φυγεῖν, απαρ. αορ. β' του *φεύγω*.

φϋγή, ή (φεύγω)· I. 1. φυγή στη μάχη, Λατ. *fuga*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Τραγ.: *δοτ. φυγή, εσπευσμένα*, σε άτακτη φυγή, σε Σοφ., Ευρ.: *φυγή φεύγειν*, σε Πλάτ. **2.** φυγή ή απόδραση από ένα πράγμα, αποφυγή αυτού, με γεν., *νόσων φυγαί*, σε Σοφ.: *φυγαί λέκτρων*, σε Ευρ. **II. 1.** εξορία, εξοστρακισμός, Λατ. *exilium*, σε Τραγ., Σοφ.: *φυγήν φεύγειν*, πηγαίνω σε εξορία, σε Πλάτ.: *ζημιούδν φυγή*, σε Ευρ.: *φυγής τιμᾶσθαι* (ενν. *δίκην*), ορίζω ως ποινή την εξορία, σε Πλάτ. **2.** ως περιληπτικό όνομα, *φυγάδες*, σώμα (σύνολο) από εξόριστους ή μετανάστες, σε Θουκ., Αισχίν.

φϋγο-δέμνιος, -ον, αυτός που αποφεύγει τη συζυγική κλίνη, σε Ανθ.

φϋγο-δίκηέω, μέλ. -ήσω (*δίκη*), αποφεύγω, δεν προσέρχομαι σε δίκη, σε Δημ.

φϋγομᾶχέω, μέλ. -ήσω, αποφεύγω τη μάχη ή τον πόλεμο, σε Πολύβ.

φϋγό-μᾶχος, -ον (μάχομαι), αυτός που αποφεύγει τη μάχη, σε Σιμων.

φϋγό-ξενος, -ον, αυτός που αποφεύγει τους ξένους, αφιλόξενος, σε Πίνδ.

φϋγοπονία, ή, αποστροφή προς την εργασία, σε Πολύβ.

φϋγό-πονος, ό, αυτός που αποφεύγει τη δουλειά ή τις ταλαιπωρίες, σε Πολύβ.

φϋγο-πτόλεμος, -ον, ποιητ. αντί *φυγοπόλεμος*, αυτός που αποφεύγει τον πόλεμο, δειλός, σε Ομήρ. Οδ.

φυγών, μτχ. αορ. β' του *φεύγω*.

φύζα, ή, ορμητική δραπέτευση, σύσταση συμμορίας, σε Όμηρ.

φυζᾶκίνος, -ή, -όν, αυτός που τρέπεται σε φυγή γρήγορα, φυγάς, δειλός, σε Ομήρ. Ιλ.

φυζᾶλέος, -α, -ον, = το προηγ., σε Ανθ.

φϋή, Δωρ. φϋά, ή (φύω)· I. ανάπτυξη, ανάστημα, ιδίως σωστή ανάπτυξη, υψηλό ανάστημα, σε Όμηρ.: *Νέστορι είδός τε μέγεθός τε φυήν τ' ἄγχιστα έφκει*, ήταν όμοιος με το Νέστορα και στη μορφή και στην ανάπτυξη του σώματος και στο ύψος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ποιητ. αντί *φύσις*, η φυσική δύναμη κάποιου, φύση, πνεύμα, σε Πίνδ. **III.** το άνθος ή η ακμή της ηλικίας, στον ίδ.

φύη ή φυή, γ' ενικ. ευκτ. αορ. β' του *φύω*.

φυήναι, απαρ. Παθ. αορ. β' του *φύω*.

φϋκίόεις, -εσσα, -εν, αυτός που είναι γεμάτος φύκια, φυκώδης, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.

φϋκίον ή φύκιον, τό, I. = *φϋκος I*, κυρίως χρησιμ. σε πληθ., σε Πλάτ., Θεόκρ. **II.** = *φϋκος II*, κοκκινάδι, σε Λουκ.

φϋκο-γείτων, -ονος, ό, ή, αυτός που βρίσκεται κοντά στα φύκια, αυτός που κατοικεί κοντά στη θάλασσα, σε Ανθ.

φϋκος, -εος, τό, Λατ. *fucus*, φύκι, φύκι στην ξηρά, φυτό της θάλασσας, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** το κόκκινο χρώμα που παρασκευάζεται από το φύκι, ρουζ, κοκκινάδι, Λατ. *fucus*, σε Αριστοφ., Θεόκρ.

φυκτός, -ή, -όν, αρχ. τύπος του *φευκτός*, αυτός που μπορεί να αποφευχθεί ή να δραπετεύσει, να φύγει, σε Όμηρ.

φϋλάζω, μέλ. -άζω, χωρίζω σε φυλές, σε Πλουτ.

φϋλάκεσσι, Επικ. αντί *φύλαξι*, δοτ. πληθ. του *φύλαξ*.

φϋλάκη, ἡ (φυλάσσω)· I. 1. παρακολούθηση ή φύλαξη, παρατήρηση, φύλαγμα, φρούρηση, ιδίως τη νύχτα, *φυλακῆς μνήσασθε*, συνεχίστε τη φρούρηση και φύλαξη, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, *φυλακάς ἔχειν*, στο ιδ.· ὅπως ἀφανῆς εἶη ἡ φυλακή, δεν υπάρχει τίποτα φανερό να φρουρήσω, σε Θουκ.· *φυλακὴν φυλάττειν*, συνεχίζω να φυλάσσω, σε Ξεν.· *τὰς φυλακάς ποιεῖσθαι*, στον ιδ.· *φυλακάς καταστήσασθαι*, τοποθετώ φρουρές, σε Αριστοφ. **2.** φρουρός ή φρουρά, λέγεται για ανθρώπους, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ.· *ἡ τοῦ σώματος φυλακή*, φύλαξη του σώματος, σε Δημ.· φρουρά ή φρούριο, σε Ηρόδ.· *ἡ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακῇ*, λέγεται για μοίρα ναυτική, σε Θουκ. **3.** λέγεται για τόπο, παρατηρητήριο, θέση, σταθμός, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. **4.** χρησιμοποιείται για χρόνο, μέρος της νύχτας, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **5.** τόπος εγκλεισμού, δεσμοτήριο, φυλακή, σε Ανθ., Κ.Δ. **II. 1.** παρατηρητήριο, φύλαξη, τήρηση, συντήρηση, είτε για ασφάλεια είτε για περιορισμό, *ἔχειν ἐν φυλακῇ τινα*, κρατώ φυλακισμένο ή περιορισμένο (απασχολημένο), σε Ηρόδ.· *τὸν τῆς γλώσσης χαρακτήρα ἐν φυλακῇ ἔχειν*, συντηρώ τον ίδιο χαρακτήρα της γλώσσας, στον ιδ.· ομοίως, *διὰ φυλακῆς ἔχειν ἡ ποιεῖσθαι τι*, σε Θουκ.· επίσης, *φυλακὴν ἔχειν*, = *φυλάττεσθαι*, προσέχω, αγρυπνῶ, *περί τινα*, σε Ηρόδ.· *ἦσαν ἐν φυλακῇσι*, είχαν μεγάλες προφυλάξεις, στον ιδ. **2.** επιτροπεία, σε Αριστ. **3.** ασφάλεια, σε Ισοκρ. **III.** (από Μέσ.), προφύλαξη, σε Πλάτ.

φϋλάκικός, -ή, -όν, διατεθειμένος να τηρεί ή να φυλάει, επιμελής, προσεκτικός, σε Πλάτ.

φϋλάκίς, -ίδος, θηλ. του *φύλαξ*, σε Πλάτ.

φϋλάκός[ϋ], ὁ, Επικ. και Ιων. αντί *φύλαξ*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

φυλακτέος, -α, -ον, ρημ. επιθ. του *φυλάσσω*· **1.** αυτός που πρέπει να φυλάσσεται ή να διατηρείται, σε Σοφ., Ευρ. **II. 1.** *φυλακτέον*, αυτό που πρέπει να προσέχει κανείς ή να υπακούει, σε Ευρ. **2.** (από Μέσ.), αυτός που πρέπει να προφυλαχθεί εναντίον κάποιου, *τι*, σε Αισχύλ., Πλάτ.

φϋλακτήρ, -ῆρος, ὁ, ποιητ. αντί *φύλαξ*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

φϋλακτήριον, τό (φυλάσσω)· 1. θέση που φρουρείται σθεναρά, φρούριο ή κάστρο, σε Ηρόδ.· φυλάκιο, Λατ. *statio*, σε Θουκ., Ξεν. **2.** μέσο ασφαλείας, μέσο διατήρησης, σε Δημ.· στους Ιουδαίους *φυλακτήρια* ήταν περγαμηνές με γραμμένα πάνω σ' αυτές κείμενα από το Νόμο, που χρησιμοποιήθηκαν ως φυλαχτά, σε Κ.Δ.

φϋλακτικός, -ή, -όν, I. προστατευτικός, με γεν., σε Αριστ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, αυτός που φυλάσσει, προσεκτικός, σε Ξεν.· *φυλακτικὸς ἐγκλημάτων*, διατηρώντας την ανάμνησή τους, σε Αριστ. **2.** (από Μέσ.), προφυλακτικός, στον ιδ.

φύλαξ[ϋ], -ακος (φυλάσσω)· I. φύλακας, φρουρός, σκοπός, Λατ. *excubitor*, σε Όμηρ., Αττ.· *οἱ φύλακες*, η φρουρά, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· *φύλακες τοῦ σώματος*, σωματοφύλακες, σε Πλάτ.· επίσης, ως θηλ., *κλῆς ἐπὶ γλώσση* (*φυλακίς*), σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ. **II. 1.** κηδεμόνας, προστάτης, υπερασπιστής, σε Ησίοδ. κ.λπ.· με γεν. αντικ., *φύλαξ δορός*, υπερασπιστής κατά του δόρατος, σε Ευρ. **2.** εκτελεστής, φύλακας, περιφρουρητής *τοῦ δόγματος*, σε Πλάτ.· *τοῦ ἐπιταττομένου*, σε Ξεν. **3.** λέγεται για πράγματα, *φύλακες ἐπὶ τοῖς ὀνίοις*, λέγεται για τους ἀγορανόμους, σε Λυσ.

φύλαξις[ϋ], -εως, ἡ (φυλάσσω), φύλαξη, φρουρά, σε Ευρ.

φϋλαρχέω, μέλ. -ήσω, 1. είμαι ή ενεργώ ως *φύλαρχος*, σε Ξεν.

φϋλαρχία, ἡ, το αξίωμα του *φϋλάρχου*, σε Αριστ.

φύλ-αρχος[ῶ], ὁ, I. αρχηγός φυλῆς, φύλαρχος, σε Ηρόδ., Ξεν.

χρησιμοποιήθηκε για να μεταφράσει το Ρωμαϊκό tribunus, σε Πλούτ. **II.** στους Αθηναίους, ο διοικητής του ιππικού, ένας από κάθε φυλή, βλ. [ἵππαρχος](#).

Φυλάσιος[ᾱ], ὁ, κάτοικος της Φυλῆς (στην Αττική), σε Αριστοφ.

φϋλάσσω, Αττ. -ττω, (√ΦΥΛΑΚ), Επικ. απαρ. φυλασσέμεναι· μέλ. φυλάζω, αόρ. α' ἐφύλαξα, Επικ. φύλ-, παρακ. πεφύλαχα — Μέσ., μέλ. -άζομαι, επίσης με Παθ. σημασία· αόρ. α' ἐφυλαζάμην, Παθ. αόρ. α' ἐφυλάχθην, παρακ. πεφύλαγμαι, προστ. πεφύλαξο.

A. απόλ., φυλάσσω και προστατεύω, φρουρώ, σε Όμηρ., Αττ.· σὺν κυσὶ φυλάσσοντας περὶ μῆλα, σε Ομήρ. Ιλ. **B.** μτβ., **1.** φυλάσσω, προστατεύω, διατηρώ, υπερασπίζομαι, σε Όμηρ. κ.λπ.· φυλάττειν τινὰ ἀπὸ τινος, φυλάσσω κάποιον ἀπὸ ἑνα πρόσωπο ἢ πράγμα, σε Ξεν.· επίσης, φυλάσσω τινὰ μὴ πᾶσχειν, προστατεύω κάποιον για να μην υποφέρει, σε Σοφ. — Παθ., φυλάσσομαι, διατηρούμαι ὑπὸ φύλαξη, σε Ηρόδ. **2.** παραφυλάω, παραμένω, περιμένω ἢ ἐνεδρεύω, σε Όμηρ., Θουκ.· φυλάσσω τὸ σύμβολον, ἔχω το νου μου για προειδοποίηση με φωτιά, σε Αισχύλ.· παρατηρώ, περιμένω, αναμένω μια συγκεκριμένη στιγμή ἢ ἑνα ορισμένο γεγονός, σε Ηρόδ., Θουκ.· φυλάσσω νύχτα, περιμένω να ἔρθει η νύχτα, σε Θουκ. **3.** μεταφ., διατηρώ, διαφυλάττω, τηρώ, χόλον, ὄρκια, σε Ομήρ. Ιλ.· φυλάσσω ἔπος, περιφρουρώ την εκτέλεση διαταγῆς, στο ἰδ.· νόμον, σε Σοφ.· φυλάσσω σκαιοσύναν, επιμένω σε αὐτῇ, τη διατηρώ, την υποθάλπτω, στον ἰδ. — Παθ., φυλάττεσθαι παρὰ τινι, φυλάσσομαι μέσα ἢ ἀπὸ..., σε Σοφ. **4.** διαμένω σε ἑνα τόπο, τότε δῶμα φυλάσσοις, σε Ομήρ. Οδ. **Γ.** Μέσ., με Παθ. παρακ., **I.** απόλ., **1.** βρίσκομαι ὑπὸ τη φύλαξη κάποιου, συνεχίζω να φυλάσσω, νύχτα φυλασσομένοισι, σε Ομήρ. Ιλ.· πεφυλαγμένος εἶναι, προσεκτικός, φρόνιμος, σε Ξεν. **2.** με αιτ., διατηρώ ἑνα πράγμα κοντά μου, φυλάσσω αὐτὸ στο μυαλό μου, σε Ησίοδ., Σοφ. **3.** φυλάσσω, διατηρώ με ασφάλεια, καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ. **4.** με απαρ., φροντίζω να κάνω, σε Ηρόδ. **5.** με γεν., φυλάσσεσθαι τῶν νεῶν, φροντίζω για τα καράβια, εἶμαι προσεκτικός με αὐτά, σε Θουκ. **II.** φυλάσσεσθαι τι ἢ τινα, εἶμαι προσεκτικός, φυλάσσομαι ἀπὸ κάποιον, προφυλάσσομαι, αποφεύγω, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· επίσης, φυλάττω πρὸς τι, σε Θουκ.· ἀπὸ τινος, σε Ξεν.· με μτχ., εἰσπορῶν φυλάζομαι, θα φροντίσω να ἔχω το νου μου, σε Σοφ.· με απαρ., φυλάσσω μὴ ποιεῖν, φροντίζω να μην κάνω, προφυλάσσω ἐνάντια στο να γίνει κάτι, σε Ηρόδ.· φυλάσσω τὸ μὴ γενέσθαι, τι, σε Δημ.· ομοίως φυλάσσω μὴ ἢ φυλάσσω ὅπως μή..., με υποτ., φροντίζω να μη γίνει κάποιο πράγμα, σε Ευρ., Ξεν.· σπανίως με γεν., τῶν εἰδ' φυλάζαι, σε Σοφ. **III.** μερικές φορές η Ενεργ. ἔχει σημασία Μέσ., σε Ευρ., Πλάτ.

φϋλετεύω, μέλ. -σω, δέχομαι στη φυλή, σε Αριστ.

φυλέτης, -ου, ὁ (φυλή), κάποιος ἀπὸ την ἴδια φυλή, συμφυλέτης, Λατ. tribulis, ὡ φυλέτα, σε Αριστοφ.

φϋλετικός, -ῆ, -όν, αὐτός που ἀνήκει ἢ ταιριάζει στον φυλέτην, φυλετικός, σε Αριστ.

φϋλή, ἡ (φύω), ὅπως φϋλον, **I.** ράτσα ἢ φυλή ἀνθρώπων, κατὰ φυλάς, σε Ξεν. **II.** **1.** σώμα (σύνολο) ἀνθρώπων που ἐνώνεται με δεσμούς αἵματος ἢ λόγω καταγωγῆς, γενιά (φυλή), ὅπως ἦταν οἱ φυλές στους Δωριεῖς (φυλὴ γενικὴ), σε Πίνδ.· λέγεται για τις τέσσερις παλιές Αττικὲς φυλές, σε Ηρόδ., Ευρ.· λέγεται για τους Ιουδαίους, σε Κ.Δ. **2.** φυλή που ἐνώνεται ἀπὸ τη συνόικηση στο ἴδιο μέρος, ὅπως ἐκατονταρχία ἢ κομητεία, ὅπως ἦταν οἱ δέκα τοπικὲς φυλές στην Αθήνα που σχηματίστηκαν ἀπὸ τον Κλεισθένη (φυλὴ τοπικὴ), σε Ηρόδ. κ.λπ.· οἱ υποδιαίρέσεις των γενικῶν φυλῶν ἦταν οἱ φρατρίαι, ἐνὼ των τοπικῶν ἦταν

οι *δῆμοι*. **III.** διαίρεση στο στρατό που αποτελείται από μια φυλή, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· έπειτα, σώμα ιππικού, σε Ξεν.· πρβλ. φύλαρχος II.

φύλια, ποιητ. — **ή, ή**, δέντρο που αναφέρεται μαζί με την ελιά, σε Ομήρ. Οδ.· είτε άγρια ελιά, είτε σχίνος.

φυλλάς, -άδος, ή (φύλλον), **1.** σωρός από φύλλα ή στοιβάδα από φύλλα, σε Ηρόδ., Σοφ. **2.** φύλλα ή φύλλωμα δέντρου, σε Αισχύλ.· κλαδί ή κλάρα, σε Ευρ., Αριστοφ. **3.** ποιητ. αντί δέντρο ή φυτό, *φυλλὰς Παρνησία*, δηλ. η δάφνη, σε Ευρ.· *φυλλὰς μυριόκαρπος*, λέγεται για πυκνό άλσος, σε Σοφ.

φυλλεῖον, τό, συνήθως σε πληθ., φύλλα λαχάνων, μικρά χόρτα, όπως είναι η μέντα και ο μαϊντανός, σε Αριστοφ.

φύλλινος, -η, -ον, (φύλλον), αυτός που ανήκει ή προέρχεται από φύλλα, φτιαγμένος από φύλλα, σε Θεόκρ., Λουκ.

φυλλοβολέω, μέλ. -ήσω, αποβάλλω τα φύλλα, σε Αριστοφ.

φυλλο-βόλος, -ον (βάλλω), αυτός που ρίχνει τα φύλλα, σε Αριστοφ.

φυλλό-κομος, -ον (κόμη), πυκνόφυλλος, σε Αριστοφ.

φύλλον, τό (φλέω)· **I. 1.** φύλλο· στον πληθ., φύλλα ή περιληπτικά, φύλλωμα δέντρου, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ.· *οἷη περ φύλλων γενεή, τοῖη δὲ καὶ ἀνδρῶν*, τέτοια είναι η γενιά των φύλλων, όπως είναι και των ανθρώπων, σε Ομήρ. Ιλ.· *φύλλοις βάλλειν*, σε Ευρ.· σε ενικ., *φύλλον ἐλαίας*, ποιητ. αντί *ἐλάα*, σε Σοφ.· μεταφ. λέγεται για χορικά άσματα, *φύλλ' αἰοιδᾶν*, σε Πίνδ. **2.** λέγεται για λουλούδια, πέταλο, σε Ηρόδ., Θεόκρ. **II.** ιατρικό βότανο, σε Σοφ.

φυλλο-ρόος, -ον (ρέω), φυλλοβόλος.

φυλλορροέω, μέλ. -ήσω, ρίχνω τα φύλλα, σε Κωμ. φράση, *φυλλορροέω ἀσπίδα*, ρίχνω ή αφήνω την ασπίδα μου να πέσει, σε Αριστοφ.

φυλλό-στρωτος, -ον, στρωμένος ή καλυμμένος με φύλλα, σε Ευρ.· επίσης δοτ. *φυλλοστρώτι* (όπως από *φυλλο-στρώς*), σε Θεόκρ.

φυλλο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει φύλλα, *φυλλοφόρος ἀγών*, αγώνας στον οποίο το έπαθλο είναι στεφάνι από φύλλα, σε Πίνδ.

φυλλο-χόεω, ρίχνω φύλλα ή μαλλιά, σε Ανθ.

φυλλο-χόος, -ον (χέω), αυτός που ρίχνει φύλλα.

φῦλο-κρῖνέω, κάνω διακρίσεις στις φυλές, σε Θουκ.

φῦλον, τό (φύω)· **I. 1.** ράτσα, φυλή, τάξη ανθρώπων, σε Όμηρ. κ.λπ.· συχνά σε πληθ., σμήνος, επίσης λέγεται για άλλα ζώα, σμήνη από σκνίπες, σε Ομήρ. Ιλ.· *φῦλον ὀρνίθων*, ράτσα πουλιών, σε Σοφ. **2.** φύλο, σε Ησίοδ.· *τὸ θήλυ, τὸ ἄρρεν φῦλον*, σε Ξεν. **II.** με πιο στενή σημασία, ράτσα, φυλή ανθρώπων, έθνος, *φῦλα Πελασγῶν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *κελαινὸν φῦλον*, λέγεται για τους Αιθίοπες, σε Αισχύλ. κ.λπ. **III.** ακόμα πιο στενή σημασία, = *φυλή* II. I., γενιά ή φυλή ανθρώπων που συγγενεύουν λόγω αίματος ή καταγωγής, *κατὰ φῦλα*, σε Ομήρ. Ιλ.

φύλοπις[υ], -ιδος, αιτ. -*ιδα* και -*ιν*, ή, κραυγή μάχης, βοή μάχης, μάχη, σε Όμηρ. (αμφιβ. προέλ.).

φῦμα, -ατος, τό (φύω), όπως *φυτόν*, ανάπτυξη, γέννημα, προϊόν· ιδίως, όγκος, σε Ηρόδ.

φύμεναι[υ], Επικ. αντί *φῦναι*, απαρ. αορ. β' του *φύω*.

φύξιμος, -ον (φεύγω)· **I.** αυτός που μπορεί να προσφέρει ευκαιρία διαφυγής· ουδ. *φύξιμον*, μέρος για διαφυγή, μέρος για καταφύγιο, σε Ομήρ. Οδ.· *ιερὸν φύξιμον*, άσυλο, σε Πλούτ. **II.** με αιτ., *φύξιμός τινα*, ικανός να ξεφύγει ή να δραπετεύσει, σε Σοφ.

φύξιον, τὸ όπως *φύξιμον*, μέρος για καταφύγιο, σε Πλούτ.

φύξις, -εως, ή, = φυγή, σε Ομήρ. Ιλ.

φύρᾱμα[ῡ], -ατος, τό, αυτό που είναι ανακατεμένο και ζυμωμένο, ζυμάρι, σε Κ.Δ.

φῦράω[ῡ], μέλ. -άσω [ᾱ], αόρ. α' ἐφύρᾱσα — Παθ., αόρ. α' ἐφυράθην [ᾱ], Ιων. -ήθην, παρακ. πεφύρημαι· (φύρω)· **1.** ανακατεύω αλεύρι ή κριθάρι έτσι ώστε να φτιάξω ζυμάρι, ζυμώνω, σε Ηρόδ., Ξεν.· γῆν φυράσειν φόνω, κάνω τη γη έναν αιματηρό πολτό, σε Αισχύλ. — Παθ., οἶνω καὶ ἐλαίω πεφυραμένα ἄλφιστα, σε Θουκ. **2.** μεταφ., μαλακὴν φωνὴν φυρασάμενος, βγάξω μια μαλακή φωνή, σε Αριστοφ.

φύρδην, επίρρ. (φύρω), ανακατεμένα, σε απόλυτη σύγχυση, σε Αισχύλ., Ξεν.· Δωρ. **φύρδαν**, σε Ανθ.

φύρσω, υποτ. αορ. α' του επόμ.

φύρω[ῡ], παρατ. ἔφῡρον, αόρ. α' ἔφυρσα, έπειτα ἔφῡρα — Παθ., μέλ. πεφύρσομαι, αόρ. α' ἐφύρθην· έπειτα αόρ. β' ἐφύρην· **I. 1.** ανακατεύω κάτι ξηρό με κάτι υγρό, κυρίως με την έννοια της καταστροφής, όπως δηλαδή ρυπαίνω ή μιάινω, δάκρυσιν εἴματ' ἔφυρον, έβρεξαν τα ενδύματά τους με δάκρυα, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης με γεν., χείλεα φύρσω αἵματος, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., δάκρυσι πεφυρμένη, στο ιδ.· αἵματι οἶκος ἐφύρθη, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για ξηρά πράγματα, κόνει φύρουσα κάρα, σε Ευρ.· γαίᾳ πεφύρσεσθαι κόμαν, είναι καταδικασμένος να έχει τα μαλλιά του λερωμένα με χώμα, σε Πίνδ. **II. 1.** μεταφ., αναμειγνύω μαζί, ανακατεύω, μπερδεύω, ἔφυρον εἰκῇ πάντα, ανακάτεψαν όλα τα πράγματα μαζί, τα έκαναν άνω κάτω, σε Αισχύλ. κ.λπ. — Παθ., ανακατεύω, ἐκ πεφυρμένου καὶ θηριώδους, από συγκεχυμένη και άγρια κατάσταση, σε Ευρ. **2.** σε Παθ. επίσης, αναμειγνύω με άλλους, έχω συναλλαγές με κάποιον, σε Πλάτ.

φύς, μτχ. αορ. β' του φύω· ό φύς, γιος· πρβλ. [φύσας](#).

φῡσα, -ης, ή, **I.** μουγκρητά, συνήθως σε πληθ., σε Ομήρ. Ιλ., Θουκ.· σε ενικ., σε Ηρόδ. **II. 1.** άνεμος, πνοή, φύσημα, φούσκωμα στο στομάχι, σε πληθ., σε Πλάτ. **2.** λέγεται για τη φωτιά, χείμαρρος ή πίδακας, σε Ομηρ. Ύμν. **3.** φουσαλλίδα, σε Λουκ.

φυσᾶντες, Αιολ. αντί -ῶντες, ονομ. πληθ. μτχ. του φυσάω.

φύσας, μτχ. αορ. α' του φύω· ό φύσας, πατέρας· πρβλ. [φύς](#).

φῡσάω, Ιων. -έω, μέλ. -ήσω (φῡσα)· **I.** απόλ., φυσώ, πνέω, λέγεται για μουγκρητά, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τον άνεμο, δεινὰ φυσᾶν, ξεφυσώ θορυβωδώς, σε Ευρ.· μέγα φυσᾶν, Λατ. magnum spirare, αγανακτώ, στον ιδ.· φυσάω τὸ αἷμα, πνέω αίμα και θάνατο, σε Σοφ. **II.** μτβ., πνέω ή φυσώ, φουσκώνω, σε Αριστοφ., Ξεν.· λέγεται για πνευστά όργανα, σε Αριστοφ.· φυσάω τὰς γνάθους, είμαι λαχανιασμένος, ἐπὶ τινι, για ένα πράγμα, σε Ξεν. **3.** φυσώ για να ανάψω φωτιά. **4.** φυσώ, σβήνω, τὴν λαμπάδα, σε Αριστοφ. **5.** φυσώ, εκφυσώ, σε Σοφ. **6.** φυσώ ένα πνευστό μουσικό όργανο, σε Ευρ., Αριστοφ., Θεόκρ.

φυσέω, Ιων. αντί φυσάω.

φύσημα, -ατος, τό (φῡσάω)· **I.** αυτό που φυσιέται ή παράγεται από το φύσημα, φύσημα δύσπλητον, δυσχερής αναπνοή, σε Ευρ.· δνοφώδη αἰθέρος φυσήματα, ισχυρό φύσημα καταιγίδας, στον ιδ.· πόντιον φύσημα, τρικυμισμένη ή φουρτουνιασμένη θάλασσα, σε Ευρ.· μέλανος αἵματος φυσήματα, μαύρο αίμα που τρέχει από τα ρουθούνια, λέγεται για τη σφαγή μικρών βοοειδών, στον ιδ. **II.** κρατήρας, σε Λουκ. **III.** φύσημα, πνοή, ξεφύσημα, λέγεται για άλογο, σε Ξεν.· μεταφ., αλαζονεία, σε Πλάτ.

φῡσητήρ, -ήρος, ό (φυσάω), όργανο για φύσημα, φυσητήριο ή σωλήνας, σε Ηρόδ.

φῦσίᾱμα, τό, δυνατό φύσημα αναπνοῆς, φύσημα, σε Αισχύλ.

φῦσιάω, Επικ. μτχ. αμτβ., φυσάω, ξεφυσάω, αναπνέω δυνατά, ασθμαίνω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ., Σοφ.

φῦσιγγόομαι, Παθ. (φῦσιγξ), εξερεθίζομαι τρώγοντας σκόρδο, κυρίως λέγεται για μαχητικά κοκόρια· απ' όπου οι Μεγαρείς (που ήταν μεγάλοι καλλιεργητές σκόρδων), λέγεται ότι ήταν *ὀδύναις πεφυσιγγωμένοι*, εξοργισμένοι, μανιακοί από την οργή, σε Αριστοφ.

Φῦσί-γνᾱθος, ὁ, αυτός που έχει φουσκωμένα μάγουλα, όνομα βατράχου, σε Βατραχομ.

φῦσι-γνώμων, -ον, = *φυσιογνώμων*, σε Θεόκρ.

φῦσιγξ, -ιγγος, ἡ, κοτσάνι σκόρδου ή το εξωτερικό περίβλημα της σκελίδας του σκόρδου (αμφίβ. προέλ.).

φῦσί-ζοος, -ον (φύω, ζώη), αυτός που παράγει ζωή, σε Όμηρ.

φῦσικός, -ή, -όν (φύσις)· **I.** φυσικός, αυτός που παράγεται από τη φύση, αντίθ. προς *διδακτός*, σε Ξεν., Αριστ. **II.** αυτός που ανήκει ή είναι μέσα στην τάξη της εξωτερικής φύσης, φυσιολογικός, φυσικός αντίθ. προς *ἠθικός*, σε Αριστ.

φῦσιογγνωμονέω, εξετάζω τα εξωτερικά χαρακτηριστικά, κρίνω το χαρακτήρα ενός ανθρώπου από τα εξωτερικά του γνωρίσματα, σε Δημ.

φῦσιο-γνώμων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που κρίνει το χαρακτήρα ενός ανθρώπου από τα εξωτερικά του γνωρίσματα, σε Αριστ.

φῦσιόω (φῦσα), φουσκώνω, σε Κ.Δ. (για Επικ. μτχ. *φυσιόων*, βλ. [φουσιάω](#)).

φύσις[ϋ], ἡ, γεν. *φύσεως*, Ιων. *φύσιος*, Αττ. *δυϊκ. φύσει* ή *φύση*· (φύω)· **I. 1.** φύση, φυσική κατάσταση, δύναμη, σύσταση, συνθήκη ενός ανθρώπου ή πράγματος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ. **2.** όπως το *φυή*, μορφή, ανάστημα, ἡ νόον ἥ τοι φύσιν, ή κατά τον νουν ή κατά την εξωτερική μορφή, σε Πίνδ.· *τὸν δὲ Λαΐον φύσιν τίν' εἶχε, φράζε*, σε Σοφ.· *τὴν ἐμὴν ἰδὼν φύσιν*, σε Αριστοφ. **3.** σχετικά με το πνεῦμα, η φύση κάποιου, φυσική κλίση, φυσική δύναμη χαρακτήρας, σε Σοφ. κ.λπ. **4.** συχνά περιφρ., *πέτρου φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας*, δηλ. θα μπορούσε να προκαλέσει ακόμα και πέτρα, σε Σοφ.· *ἡ φύσις αὐτοῦ* αντί *αὐτός*, σε Πλάτ. **II. 1.** φύση, δηλ. η σειρά ή η τάξη της φύσης, *κατὰ φύσιν πεφυκέναι*, είμαι φτιαγμένος έτσι από τη φύση μου, φυσικά, σε Ηρόδ. κ.λπ.· αντίθ. προς *παρὰ φύσιν*, σε Ευρ., Θουκ.· ομοίως, *προδότης ἐκ φύσεως*, προδότης από τη φύση του, σε Αισχίν.· ομοίως σε δοτ., *φύσει*, από τη φύση, φυσικά, σε Αριστοφ. κ.λπ.· *φύσιν ἔχει*, με απαρ., είναι φυσικό ότι..., σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** αρχή, γέννηση, *φύσει γεγονότες εὔ*, σε Ηρόδ.· *φύσει νεώτερος*, σε Σοφ.· ομοίως, *τὴν φύσιν*, σε Ξεν. **III.** φύση, σύμπαν, σε Πλάτ., Αριστ. **IV.** ως κάτι συγκεκριμένο, πλάσματα, ζώα (πρβλ. [φύστις](#)), *θνητὴ φύσις*, η ανθρωπότητα, σε Σοφ.· *πόντου εἰναλία φύσις*, τα πλάσματα της θάλασσας, στον ίδ.· *θήλεια φύσις*, η γυναικεία φύση, σε Ξεν.· *αἱ τοιαῦται φύσεις*, τέτοιου είδους πλάσματα όπως αυτά, σε Ισοκρ. **V.** φύση, είδος, γένος, *βιοτῆς φύσις*, σε Σοφ.· γένος, σε Ξεν. **VI.** φύλο, σε Σοφ., Θουκ.

φῦσίωσις, -εως, ἡ (φυσιόομαι), φυσική τάση, ροπή, σε Κ.Δ.

φύσκη, ἡ (φυσάω), στομάχι ή παχὺ έντερο, σε Αριστοφ.

φυστή (ενν. *μᾶζα*), ἡ, είδος γλυκίσματος με κριθάρι, ζύμη που έχει ανακατευθεῖ λίγο, δεν ζυμώθηκε γερά, σε Ανθ.· *φυστή μᾶζα*, σε Αριστοφ. (αμφίβ. προέλ.).

φύστις, -εως, ἡ (φύω), απόγονοι, γενιά, σε Αισχύλ.

φυτᾶλία, Ἰων. **-ίη, ἡ** (φυτόν)· **I.** μέρος με φυτά, φυτεία ή αμπελώνας, αντίθ. προς σπαρτή γη (*ἄρουρα*), σε Ομήρ. Ἰλ. **II.** φυτό, σε Ανθ. (το υ γίνεται μακρό στους δακτυλικούς στίχους).

φυτάλμιος, -ον (φύω)· **I.** αυτός που παράγει, τρέφει, περιθάλλει, *φυτάλμιοι γέροντες*, πατέρες ή ηλικιωμένοι γονεῖς, σε Αισχύλ.· *λέκτρα φυτάλμια*, το συζυγικό κρεβάτι, σε Ευρ. **II.** φυσικός, προερχόμενος από τη φύση· στον Οιδ. Κολ. 150 του Σοφ., πρέπει να υπάρχει η εξής στίξη: *ἔ᾽ ἁλαῶν ὀμμάτων! ἄρα καὶ ἦσθα φυτάλμιος δυσαίων, αχ! τα τυφλά σου μάτια! πες, είσαι τόσο δυστυχισμένος εκ φύσεως, από τη γέννησή σου;*

φυτεία, ή (φυτεύω)· **I.** φύτευμα, σε Ξεν. **II.** ανάπτυξη φυτού, στον ίδ. **III.** φυτό, σε Κ.Δ.

φύτευμα, -ατος, τό, φυτό, σε Πίνδ., Σοφ.

φυτευτήριον, τό, I. φυτό που αναπτύσσεται μέσα σε δενδροκομείο, σε Ξεν. **II.** δενδροκομείο ή φυτώριο, σε Δημ.

φυτευτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., αυτός που έχει φυτευτεί, που έχει παραχθεί, σε Πλάτ.

φυτεύω, μέλ. -σω, αόρ. α' *ἐφύτευσα* — Παθ., αόρ. α' *ἐφυτεύθην*, ποιητ. γ' πληθ. *φύτευθεν*, παρακ. *πεφύτευμαι*· (φυτόν)· **I. 1.** φυτεύω δέντρα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *απόλ.*, σε Ησίοδ., Ξεν. — Μέσ. φυτεύω, λέγεται για τον εαυτό μου, σε Πίνδ. **2.** μεταφ., γεννώ παιδιά, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ὁ φυτεύσας μόνο*, ο πατέρας, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.· *οἱ φυτεύσαντες*, οι γονεῖς, σε Σοφ.· μεταφ., *ἔβρις φυτεύει τύραννον*, στον ίδ. — Παθ., γεννιέμαι από γονεῖς, *τινος ἔκ ή ἀπό τινος*, σε Πίνδ., Σοφ. **3.** γενικά, παράγω, επιφέρω, προξενώ, *κακὸν ή κακὰ φυτεύω*, σε Όμηρ.· *φυτεύω πῆμα*, σε Σοφ. — Παθ., *ὄλβος σὺν θεῷ φυτευθείς*, στον ίδ. **II.** φυτεύω το έδαφος με δέντρα που παράγουν φρούτα, *φυτεύω γῆν*, σε Θουκ.· *φυτεύω ἀγρόν*, σε Ξεν. — Παθ., *γῆ πεφυτευμένη*, αντίθ. προς *ψιλή*, σε Ηρόδ., Ξεν.

φυτικός, -ή, -όν (φυτόν), αυτός που προέρχεται ή ανήκει στα φυτά, *τὸ φυτικόν*, η αρχή της φυτικής (οικολογικής) ζωής, σε Αριστ.

φύτλη, ή, (φύω), φύτρα, γενιά, σε Πίνδ., Ανθ.

φυτο-εργός, -όν, ποιητ. αντί *φυτουργός*, σε Ανθ.

φυτόν, τό (φύω)· **I.** αυτό που έχει αναπτυχθεί, φυτό, δέντρο, σε Ομήρ. Ἰλ., Ησίοδ. κ.λπ. **II. 1.** γενικά, δημιουργημα, λέγεται για ανθρώπους, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** όπως έρνος, λέγεται για ανθρώπους, απόγονος, παιδί, σε Ευρ., Θεόκρ.

φυτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φύω*, σχηματισμένος από τη φύση, ανεπιτήδευτος, σε Πίνδ.

φυτοσκάφια, ή, κηπουρική, σε Ανθ.

φυτο-σκάφος[ᾱ], -ον (σκάπτω), αυτός που σκάβει τα φυτά, *φυτοσκάφος ἀνὴρ*, γεωργός, κηπουρός, σε Θεόκρ.

φυτο-σπόρος, -ον, φυτευτής· μεταφ., πατέρας, σε Σοφ.

φυτ-ουργός, -όν (*ἔργω)· **I.** αυτός που δουλεύει στα φυτά· ως ουσ., κηπουρός, αμπελουργός, σε Ανθ. **II.** μεταφ., δημιουργός, σε Σοφ., Ευρ.· πρωτεργάτης ενός πράγματος, σε Πλάτ.

φυτ-ώνυμος, -ον, αυτός που πήρε το όνομά του από κάποιο φυτό ή δέντρο, σε Ανθ.

φύω, παρατ. *ἔφρυν*, Επικ. γ' ενικ. *φύεν*, μέλ. *φύσω* [ῶ], αόρ. α' *ἔφῶσα* — Μέσ., μέλ. *φύσομαι*, αμτβ. Ενεργ. χρόνοι, παρακ. *πέφῶκα*, Επικ. γ' πληθ. *πεφῶσι*, Επικ. μτχ. θηλ. *πεφυῖα*, αιτ. πληθ. *πεφυῶτας*, υπερσ. *ἐπεφύκειν*, Επικ. *πεφύκειν*, Επικ. γ' πληθ. *ἐπέφῶκον*, αόρ. β' *ἔφρυν* (όπως από *φῶμι*), Επικ.

γ' ενικ. φῶ, γ' πληθ. ἔφυν (αντί ἔφῦσαν, που είναι επίσης γ' πληθ. του αορ. α'), γ' ενικ. ευκτ. φύη ή φυίη, απαρ. φῦναι, Επικ. φύμεναι, μτχ. φύς. Έπειτα έχουμε Παθ. αορ. β' ἐφύην, υποτ. φυῶ, -ῆ, -ῶσι.

A. I. 1. Μτβ., σε Ενεργ. ενεστ., μέλ. και αορ. α', βγάζω, παράγω, κάνω να φυτρώσει, κ.λπ., σε Όμηρ. κ.λπ.· ομοίως, *τρίχας ἔφυσεν*, έκανε τα μαλλιά να μεγαλώσουν, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για χώρα, *φύειν καρπὸν τε καὶ ἄνδρας*, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, γεννώ, παράγω, δημιουργώ, Λατ. procreare, σε Ευρ. κ.λπ.· *ὁ φύσας*, ο δημιουργός, πατέρας (αντίθ. προς *ὁ φύς*, ο γιος, βλ. κατωτ. B. I. 2), σε Σοφ.· λέγεται και για τους δύο γονεῖς, *οἱ φύσαντες*, σε Ευρ.· μεταφ., *ἥδ' ἡμέρα φύσει σε*, θα έρθεις στο φως με τη γέννηση, σε Σοφ.· *χρόνος φύει ἄδελφα*, στον ιδ. **3.** λέγεται για ανθρώπους σε σχέση με την ανάπτυξη του σώματός τους, *φύω πώγωννα*, μεγαλώνω ή βγάζω γένια, σε Ηρόδ.· *φύω πτερά*, σε Αριστοφ.· απ' όπου, το αστείο *φύειν φράτερας*, βλ. **φράτηρ**. **4.** μεταφ., *φρένας φύειν*, αποκτώ μυαλό, σε Σοφ.· *δόξαν φύειν*, αποκτώ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ. **II.** απόλ., βγάζω βλαστάρια, *ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει ἢ δ' ἀπολήγει*, μια γενιά παράγει βλαστούς, η άλλη παύει να το κάνει, σε Ομήρ. Ιλ.· *δρύες φύοντι*, σε Θεόκρ. **B. I. 1.** Παθ. με αμτβ. Ενεργ. χρόνους, βλ. αορ. β', παρακ. και υπερσ., αναπτύσσομαι, φύω, φυτρώνω, μεγαλώνω, σε Ομήρ. Οδ.· *φύεται αὐτόματα ῥόδα*, σε Ηρόδ.· ομοίως, *τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἐκκαιδεκάδωρα πεφύκει*, από το κεφάλι του είχαν φυτρώσει κέρατα μήκους δεκαέξι παλαμῶν, σε Ομήρ. Ιλ., Πλάτ.· *τῶν φύντων αἴτιος*, ο αίτιος, ο δημιουργός των πραγμάτων που φύτρωσαν, σε Δημ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, γίνομαι ή γεννιέμαι, κυρίως συχνό σε αορ. β' και παρακ. *ὁ λωφῆσων οὐ πέφυκέ πω*, θα καταργήσει αυτό που δεν γεννήθηκε ακόμα, σε Αισχύλ.· *μὴ φῦναι νικᾷ*, φαίνεται καλύτερο να μην έχει γεννηθεῖ κανείς, σε Σοφ. κ.λπ. **II. 1.** ο παρακ. και μερικές φορές ο αορ. β' έχουν σημασία ενεστ., είμαι από τη φύση μου τέτοιος ή τέτοιος, *πέφυκε κακός, σοφός*, σε Τραγ. κ.λπ.· ομοίως, *οἱ καλῶς πεφυκότες*, σε Σοφ.· έπειτα, απλά είμαι τέτοιος ή τέτοιος, *ἔφυς μήτηρ θεοῦ*, σε Αισχύλ.· *ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ*, σε Ευρ. **2.** με απαρ., είμαι από τη φύση κατάλληλος, ικανός να πράξω έτσι και έτσι, *ἔφυνπράσσειν*, σε Σοφ.· *φύσει μὴ πεφυκὸτα τοιαῦτα φωνεῖν*, δεν είναι προικισμένα από τη φύση ώστε να μιλοῦν, στον ιδ.· *πεφύκασι ἁμαρτάνειν*, σε Θουκ. **3.** με πρόθ., *φῦναι ἐπὶ δακρύοις*, είμαι από τη φύση μου επιρρεπής στα δάκρυα, σε Ευρ.· *πεφυκῶς πρὸς ἀρετήν*, σε Ξεν. **4.** με δοτ., τυχαῖνω σε κάποιον από τη φύση, είμαι ο φυσικός κλήρος κάποιου, με απαρ., είναι φυσικό να κάνω, σε Αριστ.· απόλ., *ὡς πέφυκε*, όπως είναι φυσικό, σε Ξεν. **Φώκαια**, ἡ, πόλη στην Ιωνία, σε Ομηρ. Ύμν., Ηρόδ. κ.λπ. **Φωκαιεύς**, Αττ. **Φωκᾷεύς**, -έως, *ὁ*, κάτοικος της Φωκίδας, σε Ηρόδ., Θουκ. **Φωκεύς**, -έως, *ὁ*, κάτοικος της Φωκίδας, σε Ομήρ. Ιλ. (σε Επικ. γεν. πληθ. *Φωκῆων*), ονομ. πληθ. *Φωκέες*, σε Ηρόδ.· *Φωκεῖς*, σε Θουκ.· *Φωκῆς*, σε Σοφ., γεν. *Φωκέων*, σε Αισχύλ. **II. Φωκίς** (ενν. γῆ), *ὁ*, Φωκίδα, πάνω στον Κορινθιακό κόλπο, δυτικά της Βοιωτίας, σε Ξεν.· ως επίθ., σε Τραγ. **III.** επίθ. *Φωκικός*, -ή, -όν, προερχόμενος από τη Φωκίδα, σε Δημ. **φώκη**, ἡ, φώκια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **φωλάς**, -άδος, ἡ, **I.** = *φωλεόουσα*, αυτή που διαμένει σε τρύπα, σε Ανθ.· λέγεται για την αρκούδα, αυτή διαμένει ναρκωμένη μέσα στη σπηλιά της, σε Θεόκρ. **II.** γεμάτη με κρυψώνες, σε Βάβρ. **φωλεός**, *ὁ*, τρύπα, σπήλαιο, λέγεται για λιοντάρια, σε Βάβρ.· λέγεται για αλεπούδες, σε Κ.Δ. (άγν. προέλ.). **φωλεύω**, διαμένω σε τρύπα ή σπήλαιο, σε Θεόκρ., Βάβρ.

φωνάεις, Δωρ. αντί *φωνήεις*.

φωνασκέω, μέλ. -ήσω, εξασκώ τη φωνή μου, μαθαίνω να τραγουδάω ή να απαγγέλλω, σε Δημ.

φωνασκία, ή, άσκηση της φωνής, απαγγελία, σε Δημ.

φωναστικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στην εξάσκηση της φωνής, *φωνασικὸν ὄργανον*, σε Πλούτ.

φωv-ασκός, ό (άσκέω), αυτός που εξασκεί τη φωνή, δάσκαλος μουσικής, δάσκαλος απαγγελίας, Sueton. August.

φωνέω, μέλ. -ήσω (φωνή), παράγω ήχο ή φωνή· **I. 1.** κυρίως λέγεται για ανθρώπους, μιλάω δυνατά ή καθαρά, ή απλώς μιλάω, σε Όμηρ. κ.λπ.· με σύστ. αντ., *ὅπα φωνήσας*, κάνω τη φωνή ήχο, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, *βέκος φωνέω*, βγάζω τον ήχο *βέκος*, σε Ηρόδ.· ομοίως με ουδ. επίθ., *μέγιστα φωνέειν*, έχει τη δυνατότερη φωνή, στον ίδ.· *μέγα φωνέω*, σε Αισχύλ.· απόλ., κλαίω δυνατά, σε Σοφ.· τραγουδάω, σε Θεόκρ. **2.** λέγεται για ζώα, βγάζω κραυγές, σε Αριστ.· χρησιμοποιείται για τον κόκορα, κράζω, σε Κ.Δ. **3.** λέγεται για μουσικά όργανα, ηχώ, σε Ευρ.· *αλλά βροντῆς φωνέω*, έχει φωνή, είναι σημαντικό, σε Ξεν. **II. 1.** με αιτ. προσ., μιλάω σε κάποιον, φωνάζω, καλώ κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ.· με δοτ., φωνάζω σε, *Ζεὺ ἄνα, σοὶ φωνῶ*, σε Σοφ. **2.** φωνάζω κάποιον με το όνομά του, αποκαλώ, στον ίδ. **3.** *φωνέω τινά*, με απαρ., προστάζω κάποιον να κάνει κάτι, *σέφωνῶ μὴ συγκομίζειν*, σε Σοφ. **III.** με αιτ. πράγμ., μιλάω σχετικά με, σε Αισχύλ., Σοφ.

φωνή, ή (φάω)· **I. 1.** ήχος, φωνή, κυρίως ο ήχος της φωνής· λέγεται για ανθρώπους, Λατ. vox, σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται για τις κραυγές της μάχης, σε Ξεν.· *φωνήν ῥήζαι*, το rumpere vocem του Βιργ. βγάζω έναρθρο ήχο, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *φωνή ἰέναι*, Λατ. vocem edere, σε Ηρόδ. κ.λπ.· πληθ., *αἱ φωναί*, οι τόνοι της φωνής, σε Πλάτ.· παροιμ., *φωνῇ ὀράν*, λέγεται για τυφλό άνθρωπο, σε Σοφ. **2.** φωνή ή κραυγή ζώων, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **3.** κάθε έναρθρη φωνή ως αντίθ. της άναρθρης (*ψόφος*), σε Σοφ. κ.λπ. **4.** λέγεται για ήχους από άψυχα αντικείμενα, *φωναὶ συρίγγων*, σε Ευρ.· *ὀργάνων*, σε Πλάτ. **II. 1.** η δύναμη του λόγου, ομιλία, Λατ. sermo, σε Σοφ. **2.** γλώσσα, Λατ. lingua, σε Ηρόδ. **3.** είδος γλώσσας, διάλεκτος, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ. **III.** φράση, ρήση, *τὴν Σιμωνίδου φωνήν*, σε Πλάτ.

φωνήεις, Δωρ. -άεις [ā], -εσσα, -εν· ουδ. πληθ. συνηρ. *φωνᾶντα*: **1.** αυτός που βγάζει φωνή ή λόγο, προικισμένος με το λόγο, φωνητικός, σε Ησίοδ., Ευρ.· *βέλη* (δηλ. ἔπη) *φωνᾶντα συνετοῖσι*, ομιλία προς τους σοφούς, σε Πίνδ.· λέγεται για ζώα, προικισμένα με το λόγο, σε Ξεν. **2.** λέγεται για τραγούδι, αυτό που ηχεί, σε Πίνδ. **3.** *τὰ φωνήεντα* (με ή χωρίς *γράμματα*), φωνήεντα. **φώνημα**, τό (φωνέω), **1.** παράγω ήχο ή φωνή, σε Σοφ. **2.** το εκφωνηθέν, ομιλία, γλώσσα, σε Σοφ.

φωνητός, -ή, -όν (φωνέω), αυτός που έχει λεχθεί, που έχει ειπωθεί, σε Ανθ. **φώρ**, ό, γεν. *φωρός*, **I.** κλέφτης, Λατ. fur, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** *φωρῶν λιμήν*, λιμάνι κοντά στην Αθήνα, λίγο δυτικότερα του Πειραιά, που χρησιμοποιούνταν από λαθρεμπόρους, σε Δημ.

φωρά, Ιων. **φωρή**, ή, κλοπή, σε Βίωνα.

φωράω, μέλ. -άσω [ā], **1.** ψάχνω κλέφτη ή ερευνώ μια κλοπή, κάνω έρευνα σε σπίτι, σε Αριστοφ. **2.** σε Παθ., ανακαλύπτομαι, σε Δημ.· με μετχ., *κλέπτης ὦν φωρᾶσθαι*, σε Δημ.· ομοίως, *κακὸς ὦν ἐφωράθη φίλοις*, σε Ευρ.· επίσης λέγεται για πράγματα, *ἀργύριον ἐφωράθη ἐξαγόμενον*, παράνομα χρήματα ανακαλύφθηκαν να βρίσκονται σε διαδικασία εξαγωγής, σε Ξεν.

φωριᾶμός, ἡ, κιβώτιο, μπαούλο, κάσα, ιδίως λέγεται για ρούχα και χιτώνες (άγν. προέλ.).

φωρίδιος, -α, -ον, ποιητ. αντί *φώριος*, κλεμμένος σε Ανθ.

φώριος, -ον (φώρ), **I.** κλεμμένος· *τὰ φώρια*, κλεμμένα αγαθά, σε Λουκ. **II.** μεταφ., μυστικός, κρυφός, σε Θεόκρ.

φώς, γεν. *φωτός*, *ὁ*, δυϊκ. *φῶτε*, *φωτοῖν*· πληθ. *φῶτες*, *φωτῶν*, *φωσί*· **I.** χρησιμ. από ποιητές, ακριβώς όπως το *άνήρ*, άνδρας, σε Όμηρ., Τραγ. **II.** άνδρας, αντίθ. προς τη γυναίκα, σε Όμηρ. Οδ., Σοφ.· *δύ' οἰκτρῶ φῶτε*, λέγεται για έναν άντρα και τη γυναίκα του, σε Ευρ. **III.** άνθρωπος, αντίθ. προς το θεό, σε Όμηρ. Ιλ., Αισχύλ.

φῶς, τό, συνηρ. από *φάος*, φως, βλ. *ιδ.*

φῶς, ἡ, πληθ. *φῶδες*, συνηρ. από *φωῖς*, βλ. *ιδ.*

φωστήρ, -ῆρος, ὁ (φῶς), αυτό που δίνει φως, φωτοδότης, σε Ανθ.· *οἴφωστιῆρες*, τα φώτα του παραδείσου, άστρα, στο *ιδ.*, Κ.Δ.

φωσ-φόρος, ποιητ. **φασσφόρος, -ον (φέρω)**· **I. 1.** αυτός που φέρνει ή δίνει φως, σε Ευρ., Αριστοφ.· ως ουσ., *ὁ φωσφόρος* (ενν. *άστήρ*), αυτός που φέρνει φως, Λατ. Lucifer, δηλ. το πρωινό άστρο, όνομα που δόθηκε ιδίως στον πλανήτη Αφροδίτη, σε Κικ. **2.** λέγεται για το μάτι, σε Ευρ., Πλάτ. **II.** αυτός που φέρει πυρσό, επίθ. για συγκεκριμένες θεότητες, ιδίως για την Εκάτη, σε Ευρ.

φωτ-ᾄγωγός, -όν, αυτός που οδηγεί με φως· *φωταγωγός* (ενν. *θύρα*), ἡ, άνοιγμα για φως, παράθυρο, σε Λουκ.

φωτεινός, -ῆ, -όν (φῶς), φωτεινός, λαμπερός, σε Ξεν.

φωτίζω, μέλ. *φωτίσω*, **1.** λάμπω, δίνω φως, διδάσκω, σε Κ.Δ. **2.** φέρνω στο φως, δημοσιοποιώ, στο *ιδ.* **3.** φωτίζω πνευματικά και έπειτα βαπτίζω, στο *ιδ.*

φωτισμός, ὁ, διαφώτιση, φως, σε Κ.Δ.